דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים...

יום ראשון, ג' באב תשמ"ח, 17 ביולי 1988 ● גליון 19471

היום 12 עמודים ● המחיר 1.30 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.13 ש"ח

היום בדבר

● התעשיינים פורשים תפילה / טדי פרויס
● חסינות לטפילות / חגי אשד
● על חבל חשמל דק / יוסף מיכלסקי
● מדינת הוצאה לפועל / נתן רועי
● להגיע לארמון בזמן / גדעון קורץ
● ספורט (עמ' 3–4) מדע ורפואה (11), בידור (12)

מזג האויר

(ע)- ירושלים 19–30, רמת הגולן 20–34, צפת 18–31, חיפה 23–32, עפולה 24–34, השומרון 21–32, תל־אביב 22–31, נמל התעופה לוד 20–32, יריחו 23 – 40, עזה 22–30, באר שבע 21–36, אילת 27–41

הממשלה לדיון במשבר הבריאות; הרופאים מתכנסים לדיון חוזר בהחלטת ועדת השרים

מאת דנקה הרניש ואמנון אמה, סופרי „דבר"

רופאי המדינה מתכנסים הבוקר לדיון חוזר בהחלטת ועדת השרים על קיצור התורים לניתוחים, לאחר שאמש נועדו במשך כשעתיים עם שרת הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו.

שרת הבריאות ביקשה מהרופאים לחזור בהם מהחלטתם לדחות את הסיכום שהושג בוועדת השרים. מזכירות רופאי המדינה הסכימה כי העניין יישקל מחדש. נמסר, כי אם תתקבל ההצעה יופסקו ככל הנראה העיצומים.

שרת הבריאות הגדירה אמש את דחיית התוכנית על־ידי הרופאים כסטירת לחי לממשלה ולמשרד הבריאות, שמאבק למענם.

איומו המרומז של שר האוצר משה נסים להתפטר מתפקידו נותר אמש בעינו, גם לאחר שהרופאים הודיעו, כי הם דוחים את סיכום ועדת השרים. המקור תרון הממשלה במצב שנוצר עקב דחיית הסיכום.

● ראה גם עמוד 7

אמש שב נסים וחזר על עמדתו, לפיה הממשלה צריכה לדון בסיכום הוועדה, גם אם זה לא יהיה מקובל על הרופאים. לפיכך, החלטת הרופאים, הדוחה את הסיכום, אינה משנה למעשה את המצב שנוצר בסוף השבוע.

במשרד האוצר ניסו אתמול להמעיט בחשיבות הפולמוס שהתעורר עקב החלטתו של נסים להגיש את הערעור על סיכום ועדת השרים.

לדברי בכירים במשרד, הגשת הערעור היא דבר מקובל במקרה מעין זה, וכי כל שר רשאי להעביר החלטת ועדה שאינה מקובלת עליו להכרעת מליאת הממשלה.

עוד ציינו באוצר, כי עד לשעת ערב מאוחרת לא התקבלה אתמול במשרד כל הודעה רשמית על החלטת הרופאים.

הערכה אחרת קובעת, כי החלטת

(המשך בעמוד 2)

סקר מכון סמית – מיוחד ל„דבר":

תמיכה זהה ב„עבודה" ובליכוד בסוף יוני; גוש הימין ביתרון

מאת חנוך ורפי סמית

אחוז המצביעים לשתי המפלגות הגדולות – „העבודה" והליכוד – היה זהה, בסקר שנערך במחצית השנייה של חודש יוני: 33.5 אחוז מן הקולות היהודיים לכל אחת מהן. יצויין, כי שיעור זה אינו מגיע לאחוזי הקולות שניתנו למפלגות אלה בבחירות לכנסת ב־1984.

הסקר נערך במידגם מייצג של 1,200 איש ואשה מקרב האוכלוסיה היהודית הבוגרת (כולל קיבוצים, מושבים ויישובים ביו"ש). הסקר לא כלל את האוכלוסיה הערבית בישראל – קצת יותר מעשרה אחוזים מהמצביעים.

התמיכה הזהה בשתי המפלגות הגדולות מהווה צמצום הפער ביניהן: בדצמבר 1987, לפני המהומות בשטחים, קיבלה מפלגת העבודה 36 אחוז מהקולות והליכוד 26 אחוז. בסוף מארס 88', העבודה קיבלה 35 אחוז מהקולות והליכוד 30 אחוז. בסקר יוני נסגר הפער ביניהן – ואילו בין שני הגושים נוצר פער לטובת גוש הימין, הדומה לזה שהתקבל בבחירות האחרונות לכנסת.

„בעד איזו מפלגה היית מצביע לו היו הבחירות לכנסת נערכות היום"
התוצאות באחוזים, יהודים בלבד

המפלגה או גוש	תוצאות כנסת '84	סקר דצמבר '87	סקר מארס '88	סקר יוני '88
„העבודה" (כולל יחד)	39	36	35	33.5
ליכוד	36	26	30	33.5
מפלגות דתיות	10.5	9	9	9
תחיה	4	7	7	7
צומת־רפול	—	+2	2	1
ר"צ	2.5	7	5	6
תנועת המרכז־שינוי	2.5	-2	2	+1
מפ"ם	—	1	1	+1
כך־כהנא	1.5	5	3	2.5
אחרים	3	–2	1	1
אומץ־רפ"י	+1	–1	–1	—
לא החליט	—	4.5	4	4

התמיכה ב„תחיה" לא השתנתה בששת החודשים האחרונים והיא עומדת על שבעה אחוזים, בהשוואה לארבעה אחוזים שקיבלו בבחירות ב־84'. התמיכה בכהנא – 2.5 אחוזים – והיא עדיין למעט פי שניים ממה שקיבל בבחירות. התמיכה ברפול (צומת) ירדה בסקר יוני בהשוואה לדצמבר '87 ומארס '88, והגיעה לכאחוז אחד מהקולות.

התמיכה בר"צ המשיכה בינתיים להיות גבוהה – ששה אחוזים מהקולות לעומת שניים־וחצי אחוזים בבחירות לכנסת ב־84'. התמיכה במפלגת המרכז (שינוי ול"ע) ירדה מתחת לשני אחוזים, בעוד שכאחוז אחד תמכו במפ"ם.

המפלגות הדתיות אינן מצליחות בשלב זה לקבל את התמיכה הציבורית שקיבלו בבחירות האחרונות. הגוש הדתי כולל את המפלגה החדשה „מימד", שהופיעה לראשונה על המפה.

כארבעה אחוזים ענו, שלא החליטו בעד מי להצביע, ועד לבחירות בנובמבר ייתכן, כפי שקרה בעבר, שיחולו שינויים בדעת הקהל.

המתבצר החמוש שוכנע לרדת מהגג ונורה למוות בידי הימ"מ

בני משפחתו של מוטי אברהם: זהו רצח ● השוטרים: הוא היה חמוש ● המשטרה תמנה ועדת חקירה

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

במשך 4.5 שעות התבצר מוטי אברהם על גג ביתו בשכונת קטמון בירושלים, כשהוא יורה מדי פעם ברובה אמ־16. במשך שעות אלה התאפקו השוטרים מלירות בו וניסו לשכנעו להיכנע. משהשתכנע אברהם לרדת, והפסיק לקפוץ מן הגג לתוך חדר המדרגות, הוא נורה למוות מטווח קצר על־ידי לוחמי הימ"מ. המשפחה מזועזעת: „זה רצח". בתגובה אמרו אנשי המשטרה, כי „האיש היה חמוש ומסוכן ועמד לירות בשוטרים".

הדרמה התחילה ביום שישי, סמוך ל־7:00 בערב ברחוב יהודה הנשיא 21, בית דו־קומתי ובו שלוש דירות, הפונה בצידו האחד לרחוב הורקניה. בקומת הקרקע התגורר מוטי אברהם בן ה־34 עם אביו המבוגר.

מוטי, שכונה בפי חבריו „בידי", היה גרוש וללא עבודה קבועה. בעבר הסתבך בעבירות אלימות. בין היתר ירה לעבר אביו, ניסה לדרוס את אשתו ובשל כך אף ריצה עונש

(המשך בעמוד 2)

אבא של מוטי: מכאן הוא טיפס לגג

אביו של מוטי אברהם מצביע על המקום (מימין: תמונת ההרוג) צילום: יצחק הררי.

הליבראלים יתפשרו על השיבוץ ברשימת הליכוד – רפ"י תתנגד

מאת עליזה ולך, כתבת „דבר" לענייני מפלגות

ראש הממשלה יצחק שמיר יכנס היום, אחרי ישיבת הממשלה, את ארבעת שרי הליכוד בצוות הרכבת הרשימה לכנסת, בניסיון ליישב את חילוקי־הדעות בין „חירות" לליבראלים ולהשלים את שיבוץ המועמדים ברשימת הליכוד לכנסת ה־12.

אמש רווחה בצמרת המפלגה הליבראלית ההערכה, שנציגיהם בצוות השרים – משה נסים ויצחק מודעי – יתפשרו ויקבלו את הצעת „חירות". לעומת זאת, רפ"י־„אומץ" לא תשלים עם דחיקת מועמדה השני, זלמן שובל, מהעשירייה השלישית לעשירייה החמישית.

בסוף השבוע שעבר עלה המאמץ להשלים את הרכבת רשימת הליכוד על שרטון, בגלל התנגדותו של יצחק מודעי לדחיקת המועמד ה־13 של הליבראלים למקום ה־44, אף שמקומה של שרה דורון, הנציגה ה־12 של הליבראלים, הוקדם. נראה שמודעי ניסה יותר מכל לעורר כלפי „חירות" את הרושם שלא קל להכניע את הליבראלים, וכלפי הליבראלים – אמינות במאמציו לשמור על האינטרסים שלהם.

מקור בכיר במפלגה הליבראלית אמר אמש ל„דבר", כי בישיבת שרי הליכוד בשבוע שעבר אימצו הליבראלים את הצעת „חירות", שעד המקום ה־45 יהיו לליבראלים 14 נציגים. אולם למחרת, בישיבת צוות הרכבת הרשימה, ביקשה „חירות" לספק את הליבראלים ב־13 מקומות עד המקום ה־45. עם זאת, העריך אותו מקור, שהיום יסירו הליבראלים את המכשול, בפשרה: הנציג ה־14 של הליבראלים יוצב במקום ה־46 ובנוסף עליו יקבלו הליבראלים ייצוג לשני מועמדים נוספים שלהם עד המקום ה־50.

ההסדר המסתמן יותיר את זלמן שובל מרפ"י־„אומץ" במקום ה־45. דוברו של ראש הממשלה אמר אמש ל„דבר", כי שמיר ישוחח השבוע עם יגאל הורביץ וינסה לשכנע אותו להתחשב באילוצי „חירות" לשנות את הסכם הליכוד עם רפ"י־„אומץ".

זלמן שובל, הקורבן של האילוצים, אמר אמש ל„דבר", כי המזכירות המצומצמת של רפ"י־„אומץ" החליטה ביום ששי האחרון, „שלא לסגת ולא להרשות לצד השני לסגת מההסכם כפי שהוא". שובל הדגיש, כי ההסכם עצמו כתוב בכתב־ידו של יצחק מודעי, המקפיד כלל על עקרון קיום הסכמים, כשמדובר במפלגה הליבראלית.

שובל הדגיש גם, כי רק לפני שבועיים, בפגישה שהיתה להורביץ ולו עם ראש הממשלה, חזר שמיר על התחייבותו להסכם, שהשרים ארנס, שרון ומודעי חתומים עליו.

על בטן ריקה

מנכ"ל משרד הבריאות משוחח עם האחיות השובתות רעב בירושלים (צילום: יצחק הררי)

בהסכמה עקרונית הסתדרות־מעסיקים:

המגזר הפרטי – ל־45 שעות עבודה שבועיות מאוגוסט

תוך פחות משנה יונהג במגזר זה שבוע עבודה של 5 ימים

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

המגזר הפרטי, שבו מועסקים קרוב ל־400 אלף עובדים, יעבור באוגוסט השנה לשבוע עבודה בן 45 שעות, במקום 47 שעות כיום. במקביל יחל באוגוסט מעבר הדרגתי של המגזר הפרטי לשבוע עבודה של 5 ימים, שיושלם עד יוני 89'.

סיכומים עקרוניים אלה הושגו בפגישה שקיימו שלשום יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, חיים הברפלד ויו"ר אגף העבודה בהתאחדות התעשיינים, דן פרופר.

התפנית בעמדת המעסיקים הפרטיים, שבעבר התנגדו לקיצור שבוע העבודה נובעת, ככל הנראה, מחששותיהם מפני הצעדים שבהם החלה הכנסת, כדי לעגן בחוק את קיצור שבוע העבודה במשק. המעסיקים רואים ברע במיעוטו את קיצור שבוע העבודה באמצעות הסכם עם ההסתדרות.

בפגישה, שבה השתתפו גם סגניו של הברפלד, מאיר בת ואפרים זילוני, ויו"ר האגף למשאבי אנוש בהתאחדות, עו"ד יוסי גסניה, ביקשו נציגי המעסיקים שלא לכלול את ענפי הבנייה והמלונות בהסדר של שבוע העבודה המקוצר, בגלל אופייה של העבודה בענפים אלה. אנשי ההסתדרות התנגדו לכך באומרם שגם בבנייה ובמלונאות ניתן לארגן את העבודה כך שכל עובד יועסק 5 ימים בשבוע. כן העלו נציגי המעסיקים את בעייתם של מפעלים החייבים לעבוד באורח רציף, שישה ואף שבעה ימים בשבוע. לבסוף ביקשו שההסתדרות תתחייב שלא לדרוש מעבר מיידי של מערכת החינוך במדינה ל־5 ימי לימודים בשבוע, כדי שלא יתעוררו קשיים לגבי ילדיהם של המועסקים במפעלים שטרם הנהיגו שבוע עבודה מקוצר.

עו"ד זילוני מההסתדרות ועו"ד גסניה מהתעשיינים יפגשו היום כדי להתחיל בניסוחו המשפטי של ההסכמה שהושגה ביום ו' ואשר תהפוך בעוד ימים אחדים להסכם לכל דבר.

הסוגייה של תוספת היוקר, השנוייה עדיין במחלוקת בין ההסתדרות והמעסיקים, לא נדונה שלשום.

על שולחן הוועדה המרכזת של ההסתדרות מונחת כבר חודשיים הצעה מרחיקת לכת, לפיה יוקפאו הסכמי השכר במפעלים הנתונים בקשיים מתמשכים. הדיון בהצעה נדחה עד לאחר שפרשת „אליאנס" תרד מסדר היום הציבורי. ההצעה גובשה בידי צוות של חברת העובדים, בראשותה של רעיה רוטיג.

שביתה כללית בשטחים צפויה מחר; 3 צעירים נפצעו מירי

מאת דני רובינשטיין, דני צדקוני, יורם לוי סופרי „דבר"

מחר (יום שני) צפויה שביתה כללית בשטחים על־פי הוראות כרוז מספר 21 של „מפקדת ההתקוממות". בקבוק תבערה הושלך בערב שבת על מכונית בכביש פת־גילה בירושלים. הבקבוק התלקח, אולם לא נגרם נזק. העוצר בעיר שכם הוסר אתמול בבוקר ומיד פרצו במרכז העיר העתיקה הפגנות שנמשכו לסירוגין כל יום אתמול. שלושה צעירים ערבים נפצעו מירי. צעיר ערבי נפצע מכדור גומי ואיבד את עינו בעת פיזור מיידי אבנים בטול־כרם.

אתמול היו כמה הפרות סדר במזרח ירושלים, בעיקר יידוי אבנים על כלי רכב. במקרה אחד נופצה שמשת ניידת משטרה ובמקרה אחר נפגעה מכונית פרטית. המשטרה הצליחה לעצור מספר חשודים.

העוצר שהיה בעיר קלקיליה הוסר גם הוא אתמול לשעות היום בלבד. קלקיליה וכפר עזון הסמוך ימשיכו להיות תחת עוצר בשעות החשיכה. עוצר נמשך אתמול בעיירות עבתא ובית־סחור ובמחנות הפליטים ג'ילזון (נפת רמאללה) ועאידה (בית־לחם) ובכפר עין־יברוד ליד התנחלות עפרה. תקריות אירעו בסוף השבוע ברמאללה ואל־בירה ובמחנות הפליטים הסמוכים וכן במחנה הפליטים טול־כרם ובכפר שוויכה הסמוך לעיר. מקורות ערביים מסרו אמש, כי רכב בעל

(המשך בעמוד 2)

מדד יוני מתון: 0.3 אחוז

רק אחוז אחד חסר לתשלום תוספת היוקר ● קיסר: אין לפגוע בתוספת ● התעשיינים: אין להתרשם

מאת אמנון אמה, הסופר הכלכלי של „דבר" בירושלים

מדד יוני עלה במצטבר בשיעור מתון – 0.3 אחוז, זאת בשל הירידה העונתית בשיעור 13.7 אחוזים, שנרשמה בחודש שעבר במחירי הפירות והירקות.

בעקבות העלייה האחרונה במדד הגיעה העלייה המצטברת לצורך חישוב תוספת היוקר ל־5.9 אחוזים. לפיכך חסר עתה רק אחוז אחד נוסף לתשלום תוספת היוקר הבאה.

אם יתממשו תחזיות האוצר, מדדי הקיץ ימשיכו להיות נמוכים, תשלום התוספת הבאה רק במשכורת ספטמבר, המשולמת בתחילת אוקטובר.

כאמור, הושפעה העלייה המתונה במדד יוני מהירידה התלולה במחירי הפירות והירקות: מחירי הירקות ירדו ב־24.8 אחוזים ומחירי הפירות ב־10.6 אחוזים.

ללא הירקות והפירות נרשמה במדד החודש שעבר עלייה של 1.3 אחוזים.

עלייה זו מבטאת שורה של התייקרויות מתונות יחסית כמעט בכל סעיפי התצרוכת האחרים: סעיף המזון התייקר ב־2.3 אחוזים, אחזקת הדירה ב־2 אחוזים, דיור ב־1.7 אחוזים, בריאות באחוז וחצי והלבשה והנעלה באחוז אחד. בשאר הסעיפים נעו ההתייקרויות בין חצי אחוז ל־0.8 אחוז.

במחצית הראשונה של השנה מסתכמת עליית המדד ב־8.5 אחוזים. עלייה זו מרחיקה, לפחות בשלב זה את תחזיותיו האופטימיות של האוצר לפיהן תסתכם עליית האינפלציה במשך השנה כולה ב־12 אחוז.

משרד האוצר הביע שביעות רצון מהמדד המתון. יחד עם זאת, הזהירו ראשי המשרד, כי אין לשפוט את עליית המדד על־פי חודש אחד.

עוד טוענים באוצר, כי רמת האינפלציה הנוכחית מלמדת, כי הסכם תוספת היוקר טעון תיקון מהותי. גם שר הכלכלה גד יעקבי הזהיר מפני עיוות ראיית מצב המשק בעקבות המדד המתון.

(המשך בעמוד 2)

עיקרון תחילה

● צה"ל פועל לחקיקה שתאפשר לו קבלת מידע פסיכיאטרי על כל חיילי המילואים / עמ' 5
● מסכמים העברת סול"ב לשיכון־עובדים / עמ' 2
● ברית־ורשה תומכת בהצעת גורבצ'וב להקפיא מירוץ החימוש באירופה / עמ' 5
● הריגת ישראלים אינה מנוגדת לחוק במצרים – טוענים סניגוריהם של רוצחי אלברט אטרקצ'י / עמ' 5
● ישראלי שהמצרים עצרו סירב לשלם קנס – ולא הוחזר / עמ' 6
● 2500 מתושבי השטחים גברו על המחסומים והגיעו למחנה עבודה בנצרת / עמ' 6

תת שר החוץ הבריטי:

ישראל – כמו דרא"פ

יועצו של שמיר: מתייחסים בביטול לאיש ולהודעתו

מאת דליה שרון, סופרת „דבר" בבריטניה

תת שר החוץ הבריטי דייוויד מלור, מתח אתמול ביקורת על מדיניות של ראש הממשלה יצחק שמיר והשווה את ישראל לדרום־אפריקה.

בראיון לשבועון המצרי „אכבר אל־יום" אמר מלור: „ברור, שכל עוד שמיר ממשיך לכהן כראש הממשלה אין תקווה להתקדמות כלשהי לקראת הסדר שלום באיזור. הישראלים מנהלים מדיניות דומה לזו של דרום־אפריקה ביחס לשחורים, ויום אחרי יום הופכת ממשלת מר שמיר להיות דומה יותר לממשלת דרום־אפריקה, היות שבשתי המדינות יש אזרחים בעלי זכויות לצד אזרחים חסרי זכויות."

סופרו המדיני של „דבר" מוסר, כי אבי פזנר יועצו לתקשורת של ראש הממשלה אמר אתמול בתגובה, כי „אנו מתייחסים בביטול גם לאיש וגם להודעתו. כבר בזמן ביקורו בארץ הוכיח מלור מה הן נטיות לבו.

„אחרי ההתנהגות שלו בארץ, שום דבר לא מפליא אותנו ואין כל חשיבות לדיעותיו", אמר פזנר.

חרדים בירושלים שוב מפזרים דוקרנים נגד מכוניות בשבת

מאת אוריאל בן־עמי, סופר „דבר"

חרדים מירושלים מפזרים דוקרנים מיוחדים שהוכנו בידי בעלי מקצוע, על כלי רכב בשבת ומסכנים את חיי הנהגים. מדובר בדוקרנים בגודל אגרוף ובעלי 4 ראשי מסמר מושחזים, הננעצים בצמיג הרכב ואינם יכולים להחטיאו.

בליל שבת נסעו זאב ואייל אמיתי תושבי ניר צבי ברחוב בר־אילן בירושלים – המוביל לביה"ח הדסה הר־הצופים – ונתקלו בחרדים שצעקו לעברם קריאות „שבאס".

כעבור מטרים ספורים, התפוצץ גלגל מכוניתם מדוקרן שננעץ בצמיג הרכב. כשיצאו להזעיק עזרה מצאו דוקרן נוסף על הכביש.

הדוקרן המיוחד רותך על ידי בעל מקצוע וניכר בו שהוא תוכנן במיוחד כדי לפגוע בכלי רכב. רחוב בר־אילן הוא רחוב ראשי בירושלים הפתוח בשבתות, אולם עם זאת, מתנכלים החרדים לתנועה העוברת בו כמתך.

דובר משטרת ירושלים, רפי לוי, אמר כי החרדים כבר הפעילו דוקרנים בעבר אך המשטרה לא הצליחה להשיג את בתי המלאכה המכינים אותם.

חבר הכנסת דדי צוקר (ר"צ) שלח בעקבות האירוע בליל־שבת מברק לשר המשטרה חיים בר־לב שבו הוא דורש ממנו תגובה תקיפה נגד החרדים. „השימוש בדוקרנים הוא שלב חדש בנסיונות החרדים לחבל בתנועה החופשית בירושלים ודורש תגובה תקיפה. הדוקרנים שמים ללעג את דברי החרדים על אהדות ישראל וחושפים את פניהם האמיתיות כקיצוניים בלתי מרוסנים שאינם חוששים מפגיעה בעוברי אורח חפים מפשע", כותב צוקר לבר־לב.

שומרי שבת

אחד הדוקרנים שפוזרו ברח' בר־אילן בירושלים (צילום: יצחק הררי)

הצנזור מחק קלטת וידאו שצילמה רשת סי.בי.אס. בשטחים

מאת טלי זלינגר, הכתבת הצבאית של „דבר"

הצנזור הצבאי מחק אתמול קסטת וידאו מצולמת של רשת הטלוויזיה סי.בי.אס., שצולמה אתמול בצהריים בשכם.

בצעד יוצא דופן בחריפותו, עצרו קצינים של צה"ל את צלם רשת הטלוויזיה סי.בי.אס., שצילם מהומות בעיר שכם. אנשי הצבא הורו לו לבוא עימם למפקדה, החרימו את הקסטה והיא הוקרנה בפני הצנזור ואנשי משרד סי.בי.אס בתל־אביב. הצנזור שצפה בה החליט למחוק את כל תוכנה.

שכם לא היתה אתמול בצהריים שטח צבאי סגור. צוות רשת הטלוויזיה האמריקאית סי.בי.אס ראו בסימטאות העיר חבורת ילדים ערביים מיידים אבנים ומתפרעים. הצוות צילם את אופן פעולות החיילים נגדם.

כאמור, הצנזור מחק את הקסטה.

هكذا من الأصل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חד

מתיחות ביחסי יוון־צרפת

יוון מאשימה צרפתי שנהרג בספינה כאחד האחראים להתקפת הטרור

מאת גדעון קרן, סופר „דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל„דבר"). – מתיחות השתררה בסוף השבוע ביחסי צרפת ויוון, לאחר שהיוונים האשימו, בפעם השניה בתוך 48 שעות, ללא ביסוס רציני, את אחד הקורבנות הצרפתים בתקיפת האניה „סיטי אוף פורוס", כי היה „חלק מקומנדו המחבלים".

באתונה „לא אישר" שר החוץ היווני, אך גם לא הכחיש ידיעות שנפוצו בבירת יוון על „קומנדו של תשעה ישראלים שנתפס וגורש מן המים הטריטוריאליים של יוון". עתון המקורב לממשלה, „דמוקרטיקוס לוגוס", חזר על גרסת אש"ף, שלפיה ה„מוסד" הישראלי והסי.אי.איי. האמריקאי יזמו את הפיגוע בספינה, כדי „להסיח את דעת הקהל העולמית מהפלת המטוס האיראני".

שר החוץ הצרפתי רולאן דימא יבוא היום לאתונה לביקור שתוכנן מכבר ויביע, כך נמסר בפאריס, את מורת רוחה של צרפת על הפרסומים הסותרים, הבלתי זהירים והבלתי מבוססים. שגריר צרפת באתונה נועד אתמול עם שר החוץ היווני ותבע ממנו „הבהרות", כדברי ההודעה הרשמית של משרד החוץ הצרפתי.

שר הימיה היווני אונגלוס ואנופולוס טען, כי „שמונה נוסעים זיהו את הסטודנט הצרפתי להנדסה לורן וינירון בן ה־23 כאחד היורים. גופתו של וינירון זוהתה, ונראה שהוא נספה יחד עם ארוסתו אני אודרן, בת 20 (המוצגת רשמית כנעדרת). בכך מגיע מספר ההרוגים הצרפתים לשלושה.

היוונים טוענים עתה, כי מדובר ב„מבצע התאבדות", שבמהלכו נהרגו המחבלים, כנראה, על הספינה. אך בצרפת מתייחסים בחומרה לצורת החקירה ומטילים ספק בכושרם של שלטונות יוון לטפל בפרשה.

שביתה

(סוף מעמוד 1)

לחוות זיהוי ישראליות, שחנה במרכז העיר, והעלה באש תשריף כליל.

ממקומה אידהיישה נמסר על פצוע אחד בהתנגשות עם צה"ל והתנגשויות דומות היו גם במחנה הפליטים אל־ערוב מצפון לחברון.

צעיר מאל בורייג' נפצע בידיות

הזימן חמד טהא, בן 18, ממחנה הפליטים באל בורייג' נפצע בצהרי יום שישי מידיות חייל צה"ל. היה זה בעת שסיור צה"ל הותקף, ובנסיבות שנוצרו ירה מפקד הסיור ברגלו של אחד המתפרעים. טהא הועבר לביה"ח „אל אהלי" בעזה. יצויין כי בסוף שבוע זה לא הטיל הצבא עוצר מנע בשום ישוב או מחנה ברצועה. גם מקורות ערביים דיווחו שפרט להפרות סדר קלות פה ושם היה שקט ברצועה.

ירידה במספר השריפות בירושלים

מתחילת חודש יולי נרשמה ירידה משמעותית במספר שריפות היער וההצתות בירושלים. כך דיווח ביום שישי בישיבת הנהלת עיריית ירושלים חבר ההנהלה, אבי קוטון, הממונה על ועדת הכבאות העירונית.

הפרות סדר בעזה

הפרות סדר היו אמש בעזה בעת הלוויה המונית שנערכה למאבר פארס, גימנים, בן 23, משאטי. גימנים נפצע לפני ארבעה חדשים, כתוצאה ממכות שהוכה בידי חיילים ומת אמש בבית־החולים שיפא.

ארה"ב מנסה לתווך להשגת פשרה על מיקום שיחות טאבה

מאת סופרו המדיני של „דבר"

ארה"ב מנסה לתווך בין ישראל למצרים בנושא מיקום לשיחות פשרה בנושא טאבה, לאחר ששתי המדינות הביעו הסכמתן העקרונית לנהל השיחות ללא תנאים מוקדמים.

ביום שישי העבירה שגרירות ארה"ב בתל־אביב הצעה למנכ"ל משרד ראש הממשלה יוסי בן־אהרון, לפיה ייערכו השיחות בוואשינגטון.

ישראל דחתה בעבר הצעה מצרית, כי השיחות יערכו בז'נווה משום שזו משמשת כמקום מושבו הקבוע של נביל אל־ערבי, שגריר מצרים למוסדות האו"ם וראש צוות המשא־ומתן המצרי בנושא טאבה.

בן־אהרון השיב לאמריקאים, כי הוא ממתין לתשובת מצרים בעניין הצעת הנגד הישראלית, שהשיחות ינוהלו „באיזור". נראה, כי הצעה זו איננה מקובלת על מצרים וכי שני הצדדים יסכימו לבסוף על שיחות בבירת ארה"ב. הצוות הישראלי למשא־ומתן יורכב ככל הנראה מבן־אהרון והיועץ המשפטי של משרד החוץ רובי סייבל.

בינתיים נודע, כי צוות הבוררים הבין־לאומי שמקום מושבו בז'נווה דוחה את מועד מתן פסק־הדין בעניין טאבה לסוף ספטמבר.

על־פי דיווחים שהגיעו לירושלים נראה, כי מצרים תזכה בבוררות, אך היא חוששת, כי פסק־הדין ינוסח בצורה כוללנית, דבר שיאפשר לישראל לדחות את ביצוע פסק־הדין לזמן בלתי מוגבל.

צוותי עבודה מסכמים תנאי רכישת סולל־בונה

מאת דוד שרביט

מועצת המנהלים של „שיכון עובדים" תאשר היום את רכישת מפעל הבניה „יובל גד" מידי קונצרן „כור" ותקיים דיון ראשוני על רכישת סולל בונה מחברת העובדים. צוותי עבודה מקצועיים החלו בסוף השבוע בדיונים לקביעת תנאי הרכישה של סו"ב.

נראה שבדיון שיתקיים היום יבהיר רפי אדרי, יו"ר מועצת המנהלים של „שיכון עובדים" את גורמי הסיכון לחברה, הצפויים מרכישת סו"ב, בתנאים שגובשו בחברת העובדים.

עיקרי הסדר הרכישה קובעים, כי סולל בונה תעבור לבעלות „שיכון עובדים" עם יתרת חוב של 150 מיליון דולר.

תנאי תשלום החוב ומשך פרעונו עדיין לא סוכמו סופית והם משמשים אחד מנושאי הבדיקה של הצוותים המקצועיים השותפים לעסקה, אשר החלו בעבודתם בסוף השבוע הקודם.

הדיון על ההסדר לרכישת סו"ב על־ידי „שיכון עובדים" שיתקיים היום במועצת המנהלים של החברה לא צפוי להסתיים בהחלטה אם לאשר את הרכישה, זאת מאחר וטרם הושלמו כל תנאי העסקה.

לאחר שתסוכם העסקה צריך יהיה להביאה לאישור גם בוועדה המנהלת של חברת העובדים ובמועצות המנהלים (בנק הפועלים וכל"ל), השותפות להסדר.

בתוך כך נתברר, כי למעשה, כפי שמציין גורם בכיר בסו"ב יוותרו הבנקים, עם העברת סו"ב ל„שיכון עובדים", על חוב של כ־50 מיליון דולר. יתרת חובותיו של הקונצרן לבנקים ללא החברה לעבודות חוץ היא 300 מיליון דולר, בעוד שלגבי מאה מיליון דולר מתוך החוב כבר גובש הסדר ביולי 87', לפרעונו באמצעות מכירת רכוש.

על־פי המלצתו של רפי אדרי, צפוייה היום מועצת המנהלים של „שיכון עובדים" לאשר את רכישת „יובל גד". בהערכה כלכלית שהוגשה היום בפני חברי מועצת המנהלים של שיכון עובדים יצויין, כי הפסדיה של „יובל גד" הכוללים גם הפסדים החזויים לעבודות בניה שבתהליך, מסתכמים בכ־35 מיליון דולר. „כור" תתבקש לכסות הפסדים אלה כתנאי לרכישת החברה על־ידי „שיכון עובדים".

הממשלה לדיון במשבר הבריאות

(סוף מעמוד 1)

הרופאים טורפת את הקלפים ומשנה את כל התמונה. לפי מקורות בלשכת ראש הממשלה, החלטת הרופאים, הדוחה את הסיכום שהושג בוועדת השרים, מבטלת את הסיכום כולו.

במקרה כזה גורם ביטול הסיכום לביטול אוטומטי של הערעור שהגיש שר האוצר. לפי הערכה זו תקיים הבוקר הממשלה דיון במשבר הבריאות, אולם לא תתייחס להחלטות ועדת השרים אף לא לערעורו של נסים.

לפי תסריט זה יתמקד הדיון בישיבת הממשלה הבוקר במציאת דרכים אלטרנטיביות לבעיית קיצור התורים לניתוחים.

ראש הממשלה רואה בחומרה את עמדת הרופאים

עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות, מוסרת, כי ראש הממשלה יצחק שמיר רואה בחומרה את עמדת הרופאים, הדוחה את ההסכם לקיצור התורים, שאושר בוועדת השרים.

בלשכת ראש הממשלה אמרו אמש ל„דבר", כי „הודעת הרופאים רק מעמיקה את המשבר. זו הודעה מפתיעה, המקוממת את הממשלה ואת הציבור מפני שהממשלה הלכה כברת־דרך ארוכה לקראת הרופאים.

ראש הממשלה קיים אמש התייעצויות לגבי הטיפול במשבר הנמשך והוא ימשיך בהן היום, גם בישיבת הממשלה.

הרופאים תובעים מו"מ

החלטת הרופאים לדחות את ההסכם שהוצע להם, לקיצור תורים לניתוחים, פתרה את לבטיו של שר האוצר משה נסים להתפטר או לא להתפטר, אולם חומרת המשבר במערכת הבריאות עדיין במלוא עצמתה.

הרופאים אומרים, שלא יהיה פתרון ללא משא־ומתן איתם וממשיכים בעיצומים. נוסף על קבוצת האחיות השובתות רעב מול לשכת ראש הממשלה בירושלים פותחות האחיות בבתי־החולים בשביתות שבת ליד חדרי ההנהלה. שירותי הרוקחות הציבוריים מושבתים מהבוקר לשלושה ימים בצפון הארץ.

על דחיית הצעת ההסכם שגובש בוועדת השרים בהשתתפות ראשי ההסתדרות (קופת־חולים, ההסתדרות הרפואית) החליטו ועדת התיאום של ארגון רופאי המדינה וחטיבת רופאי בתי־החולים של קופת־חולים. דובר ההסתדרות הרפואית מסר, כי „אם לאוצר יש הצעות אחרות – הרופאים מוכנים לשמוע אף בתנאי שיהיה משא־ומתן".

הרופאים דחו את ההסכם המוצע לקיצור תורים לניתוחים בטענה, כי אין הוא עונה על מצוקת החולים ועל מצוקת השכר של הרופאים.

בכל בתי החולים הממשלתיים, העירוניים ושל קופת חולים סגורות המרפאות ואין ניתוחים אלקטיביים, אלא באישור ועדות חריגים. מהבוקר פותחות קבוצות אחיות בשביתות שבת ליד חדרי ההנהלה בבתי־החולים „שיבא", „אסף הרופא", רמב"ם, איכילוב, בילינסון ובית החולים באשקלון.

קבוצת אחיות מ„שיבא" תתגבר היום את ראשי חטיבת האחיות והאחים, ששובתים שביתת רעב זה היום החמישי מול משרד ראש הממשלה בירושלים.

מהבוקר מושבתים כל שירותי הרוקחות הציבוריים בצפון הארץ למשך שלושה ימים. בתי־המרקחת בבתי־החולים ובמרפאות קופת־חולים יהיו סגורים בחיפה, הגליל ומחוז העמק, במחאה על סירוב המעסיקים להיכנס עם הרוקחים למשא ומתן על תנאי שכרם. בשבוע שעבר השביתו הרוקחים את כל השירות בדרום הארץ, אולם המעסיקים לא הגיבו, לדברי מזכיר איגוד הרוקחים חיים בשי.

(עש"ת). – הנהלת קופת־חולים הכללית הביעה צער רב על, כי רופאי הקופה דחו את תוכנית ועדת השרים לקיצור הניתוחים, שהושגה גם בהסכמתה של קופת־חולים הכללית.

ועדת החקירה הממלכתית לבדיקת תפקוד מערכת הבריאות בישראל תפתח היום את ישיבותיה בבניין ביה"ס לאחיות של ביה"ח „שערי צדק" בירושלים.

שני העדים הראשונים שיופיעו היום בפני הוועדה יהיו פרופ' קלמן מן, לשעבר מנכ"ל הדסה, ופרופ' עוזר זוהר מביה"ח שיבא. שניהם חיברו בעבר דו"חות מקיפים על בעיות מערכת הבריאות ויציגו לוועדה סקירה כללית על המערכת.

קבלת מודעות 24 שעות בדחוף

מודעות
משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' דחוף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי אשקלון
הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תכנית מפורטת מס' 147/03/4 שינוי מס' 78 לתכנית המפורטת.

עיקרי הוראות השינוי:–
א. שינוי מאזור מגורים לאזור למבנה ציבור.
ב. ממגורים לשביל.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:– שטח התכנית: 4290 מ"ר.
גושים: 1942.
חלק מחלקה: 119 (מגרשים 5, 6, 7) אשקלון.
אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט פרסומים מס' 3514 מיום 1.1.88 עמוד 575.
השינוי האמור שבו – הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו.
הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרד הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשקלון.
כל המעוניין רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שלום דניני
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה
מחוז הדרום

דבר
DAVAR دافار
מאוחד עם למרחב
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר המערכת: ד"ר יורם פרי
מנהל כללי אמנון בר־טוי
המו"ל - „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאַזיה קומה ב'
טלפון 242203, מ. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, מ 33109

„העבודה" בבת־ים תתבע להוציא קנמון מהמפלגה

מאת עמוס גבאי, סופר „דבר"

סניף מפלגת העבודה בבת־ים יתבע להוציא משורות המפלגה את ראש העירייה אהוד קנמון, בעקבות פרישתו מסיעת המערך בעיר וכינון רשימה עצמאית בראשותו, שתרוץ בבחירות הקרובות לרשויות.

יחד איתו פרשו ארבעה חברים נוספים אף הם מסיעת המערך וביניהם סגן ראש העיריה שלמה כינשטוק. אהוד קנמון הוא חבר בלשכת מפלגת העבודה. (הידיעה הופיעה לראשונה בגליון יום ו' של „דבר").

ביום שישי כינס קנמון מסיבת עתונאים, בה הכריז רשמית על פרישתו מסיעת המערך בעיר – אך הוסיף, כי הוא רואה עצמו כחבר מפלגת העבודה. קנמון תקף בחריפות את הנהגת מפלגת העבודה ואת פעילי הסניף המקומי אשר לדבריו, לא נתנו לו גיבוי על אף ההבטחות.

„הוצע לי להיות מנכ"ל שיכון עובדים, אך ויתרתי על התפקיד" אמר קנמון, „מאחר וראשי המפלגה ביקשו ממני להמשיך בתפקידי הם לא עמדו בהבטחתם", אמר ראש העיריה המאוכזב.

נודע, כי קנמון פרש מהסיעה מבזיון שלא זכה באמון חבריו והעדיפו את אל"מ (מיל.) יוסף קסטל, כמועמד המערך לראשות העיר, מול מועמד הליכוד אלוף (מיל.) יהושע שגיא, ראש אגף מודיעין לשעבר.

בעקבות הודעתו של קנמון הוציא סניף מפלגת העבודה הודעה לעתונות בה האשימו את קנמון כחוסר אחריות ציבורית, והבטיחו לנהל נגדו מלחמת בחירות עזה.

על אף אי־האישור בפרלמנט האירופי

ספרד מציעה לישראל ליישם עצמאית את פרוטוקול הסחר

מאת סופרו המדיני של „דבר"

ספרד הציעה לישראל ליישם באופן עצמאי את פרוטוקול הסחר בין שתי המדינות, על אף אי־אישורו על־ידי הפרלמנט האירופי.

בשיחות שקיים במדריד המנכ"ל המדיני של משרד החוץ יוסי ביילין הציעו הספרדים, כי שתי המדינות לא ימתינו לאישור ההסכם על־ידי הפרלמנט. הפרוטוקול הדן ביחסי כלכלה בין ישראל לספרד הוא אחד משלושה הפרוטוקולים שהפרלמנט האירופי מסרב לאשר, כאשר החשוב מבין השלושה הוא הפרוטוקול הדן בהורדת תעריפי מכס ויצוא חקלאי מישראל לארצות השוק המשותף.

מחבלי חיזבאללה ניסו לתקוף מוצב צד"ל

מאת שמעון ויס, סופר „דבר" בצפון

מחבלים של האירגון השיעי הקיצוני „חיזבאללה" ניסו בסוף השבוע לכבוש מוצב של צד"ל על רכס עלי טאהר בגזרה המזרחית של איזור הבטחון. המחבלים נכשלו במטרתם ולאנשי צד"ל לא היו נפגעים.

בשבת לפנות בוקר הסתערו כשלושים מחבלים על מוצב צד"ל ברכס עלי טאהר, לא הרחק ממוצב הבופור. הם ירו אש מנשק קל, פצצות אר.פי.ג'י. וזרקו רימונים. חיילי צד"ל במוצב השיבו אש לעבר התוקפים ואלה נסוגו. נראה שלמחבלים היו נפגעים במהלך ההסתערות.

חשש: תוקפי הספינה היוונית ינסו לחטוף מטוס

מאת דליה שרון, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – האינטרפול הזהיר את ה„סקוטלנד יארד" כי מחבלים פלשתינאים ינסו לחטוף בשבת הבאה מטוס מצרי בטיסה מצפון אפריקה ללונדון. ארבעה מחמשת החוטפים הפלשתינאים הם בעלי דרכונים ירדניים. לחמישי חסרה אצבע ביד שמאל. כנראה שהמחבלים נמנים עם הקבוצה שפעלה ביוון.

הודו העלתה דרג הנציגות הישראלית

מאת סופרו המדיני של „דבר"

הודו העלתה בשבוע שעבר מחדש את דרג הנציג הישראלי בבומביי מסגן קונסול לקונסול.

פקידים בירושלים אמרו אמש, כי לא ישלח נציג חדש לנציגות היחידה בהודו, אלא שסגן הקונסול הנוכחי עמוס רדיאן יועלה לדרגת קונסול.

מאז 1982 מסרבת הודו לאשר האמנתו של קונסול חדש בבומביי לאחר שהקונסול דאז, יוסי חסיד, האשים בראיונות לכלי תקשורת הודיים את ממשלת הודו בכניעה ללחצי הערבים.

מת יוסף שידלובסקי, מקים „מנועי בית־שמש"

(ע).– יוסף שידלובסקי, התעשיין והממציא היהודי מצרפת, אשר הקים בשעתו את מפעל „מנועי בית־שמש" למטוסים, נפטר בשבת בגיל 91 בקיסריה, שם התגורר בשנים האחרונות.

שידלובסקי היה בעל תעשיית מנועים למטוסים בעיר טארנוס בצרפת, ונודע כתעשיין וממציא. לאחר מלחמת ששת הימים הוא ייסד את מפעל מנועי המטוסים בבית שמש, אולם לאחר כמה שנים הועבר מפעל זה לבעלות המדינה.

בניסיון למנוע התלקחות בין המחנות היריבים

150 לוחמים פלשתינים התפרשו בפאתי המחנות ממזרח לצידון

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

150 לוחמים מכל הארגונים הפלשתינאיים התפרסו בסוף השבוע בפאתי מחנות הפליטים מיה מיה ועין אל חילווה שממזרח לצידון. חברה המעורב התארגן במסגרת יוזמה בין־פלשתינאית, שנועדה למנוע התלקחות קרבות מחודשת לצידון בין תומכי ערפאת לקבוצת אבו־מוסא, ולהמשך למניעת המערכה שהתנהלה ביניהם באיזור ביירות.

בינתיים שיגרה ממשלת לבנון תזכיר לליגה הערבית, שבו נאמר שהיא מתנגדת ליוזמת אש"ף לכנס בהקדם את שרי החוץ הערבים, כדי לדון במה שאש"ף מכנה „תכנית סורית רבתי לחסל את הנוכחות הפלשתינאית המזויינת על אדמת לבנון". בתזכיר, שתואם כנראה עם הסורים, נאמר שענייני הבטחון של לבנון נוגעים אך ורק לממשלתה, וכי אין כל הבדל בהקשר זה בין האזורים המאוכלסים בפלשתינאים לאזורים אחרים.

בתוך כך נמסר שהוועד הפועל של אש"ף התכנס בסוף השבוע בבגדאד, כדי לדון במצב החדש שהשתרר בלבנון בעקבות גירוש תומכי ערפאת מביירות, על־ידי קבוצת אבו־מוסא הנתמכת על־ידי סוריה וכי „המועצה המרכזית" של הארגון עומדת להתכנס שם במהלך השבוע, כדי לדון באותו הנושא.

בשני הכינוסים יידונו גם הדרכים להגן על מחנות הפליטים באיזור צידון, נוכח חששם של תומכי ערפאת, שהסורים יותירם לסלקם גם משם.

אבו יאסר, אחד המפקדים הנאמנים לערפאת במחנות ליד צידון, אמר אתמול, שאנשיו נחושים להגן על מאחזיהם במחנות אלה „עד הכדור האחרון" בהיותם מעוזם האחרון בזירת הלבנון.

מקורות לבנוניים דיווחו אתמול, כי אירגון אחמד ג'יבריל החל להחזיר מחבלים ששהו לאחרונה בלוב לאיזור ביירות במסגרת ההכנות שהוא עושה, בתיאום עם אנשי אבו־מוסא, לתקוף בקרוב את מעוזי ה„פתח" באיזור צידון.

מדד יוני

(סוף מעמוד 1)

לדברי יועצי ממשתמנים במשק ראשיתו של מיתון ונסיגה במגזר העיסקי המקומי.

קיסר: אין להגרע בתוספת היוקר, שתשמש תוספת שכר שהמשק יוכל לעמוד בה

(עש"ת).– „מדד המחירים לצרכן בחודש יוני של 0.3 אחוז הוא אומנם נמוך יחסית ויש לברך על מגמת הירידה, גם כאשר הירידה העיקרית במחירי הפירות והירקות היתה הפעם המרכיב המשמעותי והקובע לשיעור הנמוך.

„אין, לכן, להסיק מהנתון הנמוך נקיטת מדיניות להתרת רסן הפיקוח ולהמשך העלאת מחירים יזומה הנתונה בשליטתה של הממשלה" אמר מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר, בתגובת ההסתדרות על עליית מדד המחירים לצרכן, שנתפרסם ביום שישי בצהריים.

קיסר ציין, שגם כאשר המדד נמוך אין לפגוע במכשיר תוספת היוקר, אם כי אפשר במו"מ עם המעסיקים ובהסכמה הדדית, לערוך בו שינויים והתאמות מסויימות לתקופה של אינפלציה שנתית נמוכה, ואת תוך השגת תוספת שכר, שהמשק יוכל לעמוד בהן, מבלי לגרום להחרפת האינפלציה, אמר קיסר.

מזכ"ל ההסתדרות הביע להלן דאגה שמפעלים רבים בארץ, במיוחד כאלה המייצאים לשוק הדולר, נמצאים עדיין במצוקה. „על הממשלה לפעול בדרכים שתמצא היא כנכונים, כדי לשמור על היציבות והתעסוקה", אמר קיסר.

נתנאל: לא להתנגח לתנודות השכר

בתגובה על פרסום מדד יוני אמר עוזי נתנאל יו"ר הוועד הפועל של התאחדות התעשיינים, כי אין להתרשם מהמדד הנמוך של חודש יוני שכן, זהו מדד עונתי נמוך בשל הירידה במחירי הפירות והירקות.

ללא הירקות והפירות עלה המדד ב־1.5 אחוז, דהיינו שיעור אינפלציה של כ־17 עד 18 אחוז השנה. גם הצטברות האינפלציה במחצית הראשונה של 88', שהגיעה ל־5.8 אחוזים ומדד המחירים הסיטונאים שהגיע ל־4.8 אחוזים – מאשרת עובדה זו.

המתבצר החמוש

(סוף מעמוד 1)

מאסר בכלא. ביום א' שעבר התגייס למילואים. ביחידת תותחנים שבה שירת קיבל רובה אם־16, אף־על־פי שלדברי משפחתו נאסר עליו לשאת נשק, בשל מצבו הנפשי.

בערב שבת יצא אברהם מביתו ופגש בשכן הלל שמעון, שהיה בדרכו לבית־הכנסת. הוא ביקש ממנו בבקשת שיחזיר לו חוב של 20 ש"ח על עבודת אינסטלציה שעשה בדירתו. השכן ניסה להרגיעו ואז ירה אברהם לעברו. „הוא ירה לי צרור בין הרגליים ואמר לי, עכשיו אני אגמור אותך", סיפר שמעון, שנשרט קל ביותר בראשו מנתז.

מוטי אברהם הקיף את הבניין, רץ לעבר הגג וירה עוד כמה כדורים באוויר. תוך כמה דקות הוקף הבית בכוחות משטרה רבים, שסגרו את האיזור לתנועה, אך לא הצליחו להשתלט על מאות השכנים שיצאו מבתיהם והחלו להסתובב בסימטאות ובחצרות, תוך הסתכנות בפגיעה.

בדירת גג בבית רב־קומות סמוך הוקם חדר פיקוד, אליו הגיעו ראש אג"ם ניצב משולם עמית, סגן מפקד המחוז הדרומי נצ"מ דן אוחד, ממ"ד ירושלים נצ"מ הלוי ומפקד היחידה המיוחדת ללוחמה בטרור, שחלק מלוחמיה הגיעו לשם מצויידים מכף רגל ועד ראש.

צוות פסיכולוגים משטרתיים ניסה לדבר עם מוטי בנסיון להרגיעו. הפסיכולוגים קיבלו נתונים על עברו של המתבצר ושמעו על אופיו, בניסיון לחזות את מעשיו. המטרה היתה להרגיעו ולהתישו, גם אם הפעולה תמשך כל הלילה, ובשלב מסויים – להשתלט עליו. ההוראה שהועברה ברשתות הקשר לכל הכוחות היתה חד־משמעית: לא לירות.

אחיו של מוטי הוזעק למקום. אחד מהם, שלמה, החל לשוחח עימו באמצעות רמקול וניסה להרגיעו. „תפסיק עם השטויות", אמר לו שלמה, „בוא תרד ונגמור עם זה". מוטי ביקש אוכל וסיגריות. בינתיים התמקמו לוחמי הימ"ם בדירות שמתחת לגג ובחדר המדרגות הצר.

לאחר שיחה שנמשכה כשעה השתתק פתאום ולא ענה יותר לקריאות אחיו. מסביב נאבקו השוטרים באוהדים סקרנים, שניסו כל העת להתקרב לבית. לפתע, בשעה 11:30 נשמע קול ירייה. כל הכוחות נכנסו לכוננות. התברר, כי מוטי ירה כדור בודד מנשקו.

כ־10 דקות לאחר מכן הצליח אחיו שלמה לשכנע את מוטי לרדת. השוטרים עקבו אחריו במשקפות מיוחדות לראיית לילה והם ראו אותו מגיח מבין דודי השמש והולך לעבר הפתח המקשר בין הגג לחדר המדרגות.

לגבי מה שהתרחש בשניות אלו חלוקות הדעות: שלמה, שהמתין בחלק התחתון של חדר המדרגות, סיפר, כי ראה את מוטי מתגלגל מן הגג. ביצע שנתח על בסטה מוגבה נפתחה דלת השכנים ולוחם ימ"ם ירה בו מטווח קצר ביותר בגב. מוטי התגלגל במדרגות מתבוסס בדמו ובעבור שניות מת.

דובר משטרת ירושלים פקד רפי לוי מסר, כי לפני שמוטי אברהם ירה שמעו אותו לוחמי הימ"ם אומר „אני אחסל כל מי שיהיה בדרך". לדבריו, הוא ירד עם נשק טעון ומכוון להורות. לוחם ימ"ם, שהתמקם מאחורי המעקה, ירה בו. מוטי אברהם נפגע מכמה כדורים בחזה ובבטנו. סימני הקליעים נותרו על הקיר.

„כל שיורד עם נשק טעון, אין לו כוונה להיכנע", אמר פקד לוי. „רצינו למנוע את האפשרות שעם יציאתו הוצאה יפגע בשוטרים ואזרחים, בבני משפחתו או בשוטרים". הוא הסביר, כי לאחר עברו החולני לא יכלו השוטרים לסכן את עצמם או אחרים, ולכן לא היתה ברירה אלא לירות בו.

משפחתו גרסה ברור, כי מוטי אברהם נורה כשהוא בחדר המדרגות, וכנראה ללא אזהרה מוקדמת. פקד לוי מסר אמש, כי תוצאות הנתיחה שלאחר המוות קובעות, כי מוטי אברהם מת מפגיעת כדור אחד בצד שמאל של החזה, והגיעו בלב.

מיד לאחר ששמעו את היריות שנורו לעבר אברהם החלו האחים והאב להתפרץ בצעקות לעבר השוטרים: „למה רצחתם אותו, הוא רצה להסגיר את עצמו".

הקהל הרב התפרץ לעבר הבניין, על בלסים ושברו את מערכת התאורה של צוות הטלוויזיה הישראלית. אף־על־פי שהקהל הפריע מאוד לשוטרים לבנון לעבור עצרו את כתב „הירשה", רן לוי, בחשד ש„הפריע וזקף שוטרים", לוי הועבר לחקירה במגרש הרוסים ושוחרר בערבות כעבור שעתיים.

בתוך חדר המדרגות ניסה צוות של מד"א להציל את מוטי אברהם, אך ללא הצלחה. כדי למנוע את שלהוב היצרים הוחלט לפנות אותו באמבולנס, כאילו הוא פצוע, רק לאחר מכן פורסם רשמית שהוא מת.

זמן קצר לאחר מכן עזבו לוחמי הימ"ם את המקום והאיזור נפתח לתנועה.

אמש נמסר, כי המשטרה מינתה ועדת חקירה לבדיקת נסיבות הריגתו של אברהם.

דרפטון בע"מ

הודעה על אסיפה כללית שנתית

ניתנת בזה הודעה, כי האסיפה הכללית השנתית של החברה תתקיים ביום 29.7.88 בשעה 11.30 במשרדי החברה, ברחוב הרשי ברזל 19, ירושלים.

על סדר היום: 1. קבלת דין וחשבון הדירקטוריון.
2. אישור הדו"חות הכספיים ליום 31.12.87.
3. בחירת מנהלים.
4. קביעת שכרם של הדירקטורים מקרב הציבור.
5. מינוי רואי חשבון.
6. שונות.

בעל מניות המבקש להצביע באסיפה הנ"ל באמצעות מיופה כוח – יפקיד את יפוי הכוח במשרדי החברה לא יאוחר מאשר 48 שעות לפני מועד האסיפה.

היום, 17 ביולי, 1988. צבי קליין – מנכ"ל
בשם מועצת המנהלים של החברה

המועצה הדתית כנרות. אזור עמק הירדן
ב"ה כ"ז תמוז תשמ"ח – 12.7.88
תשמ/194

פרסום נשואין

1. אראל עמרי בן אליקים (רווק) קבוץ אפיקים
חבושא הדר בת חיים (רווקה) קבוץ אפיקים.
2. יהודי אודי בן יחזקאל (רווק) קבוץ מעגן
דהן זיוית בת שלמה (רווקה) באר שבע.
3. שטיין אמיר בן ראובן (רווק) שער הגולן
בוזו ענבל־שרה בת יוסף (רווקה) חולון.
4. השולי יובל־צבי בן אפרים (רווק) שער הגולן
הלוי מיכל בת רב (רווקה) שער הגולן.
5. גרוס יאל בן מנפרד (רווק) קבוץ אפיקים
פרוב מיכל בת משה (רווקה) קרית ביאליק.
6. שושן דוד בן משה (רווק) קבוץ אפיקים
קלייטמן חנה בת אברהם (גרושה) אבצליה – אפיקים.
7. לולחו שלמה בן יהודה (רווק) מושב – דימונה
ספיר יעל בת יעקב (רווקה) קב. כנרת.
8. שפירמן רן בן יהודה (רווק) מושבה כנרת
בן־בסט לילך בת יהודה (רווקה) רחובות.
9. גרוטר אייל בן שלמה (רווק) שער הגולן
כהן ענת בת משה (רווקה) חדרה – שער הגולן.
10. בכר ביטום בן יעקב (רווק) קיבוץ אלומות
דהש נאוה בת יוסף (רווקה) קבוץ אלומות.
11. עמית משה בן יצחק (רווק) מנחם – קב. כנרת
שלוף אפרת בת דוד (רווקה) יהוד – קב. כנרת.
12. אבדרשו ליאור בן אברהם (רווק) קב. כנרת
וטטו דניאלה בת יעקב (רווקה) תל אביב־יפו.
13. זבולוני עמיר בן אמיר (רווק) חיפה – אילת
שמעוני שקד בת דן (רווקה) אלונות יעקב במוחר.
14. רוטשילד רן בן אהרון (רווק) קבוץ בית זרע
שלוסקין מיכל בת יהושע (גרושה) מושב מגדל.
15. פרץ שלום בן יעקב (רווק) מושב – חושה
ברש יהודית בת בנימין (רווקה) קבוץ אפיקים.
16. טולידנו מרדכי בן דוד (רווק) חולון – מגדל
אשכנזיאת בריטניה – רות (גרושה) טבריה – קבוץ מגדל.

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו של

מר יוסף שידלובסקי

תעשיין, ממציא ואוהב מדינת ישראל

ההלוויה תתקיים בקבוצת כנרת.

מועד מדוייק יפורסם.

המשפחה האבלה

כדורגלן מהונגריה מבקר בישראל ויזם קשר עם הפועל ת"א

מאת שמואל קליגר

האם כדורגלן הונגרי יחלץ את קבוצת הכדורגל של הפועל ת"א ממצוקותיה? מסופקני. אולם, בהחלט אפשר שאל בירנוון הכדורגלנים בעלי השמות האירופיים יתווסף ההונגרי בן 25, טיבור גאבור, בן לאם יהודיה, העושה בימים אלה בישראל במסגרת של טיול מאורגן ויזם קשר עם קבוצת הפועל ת"א.

ראשיתו של הסיפור בעיתונאי הספורט אברהם בקישלום, העושה בימים אלה בהונגריה. בקישלום מסר בידי הכדורגלן ההונגרי את כתובתו של רופא הפועל ת"א, ד"ר קנדה, ועד מהרה נוצר ביניהם הקשר.

"אינני יכול למסור עליו שום פרטים, פרט לכך שהוא נשלח אלי ע"י אברהם בקישלום. איש לא ראה אותו משחק, כך שגם אין נתונים על יכולתו המקצועית. רק שמעתי שהוא משחק בקבוצת המשנה של קבוצה שאינה נמנית אפילו על הליגה הראשונה בהונגריה", אמר לי אמש ד"ר קנדה והוסיף בשאלה: "חוץ מזה האם אתה מאמין שבמצב של הפועל ת"א יכול לצאת מזה משהו?"

לפי אחת השמועות מדובר בשחקן יהודי המשחק בקבוצת מ.ט.ק מהליגה הלאומית בהונגריה וכי הוא שיחק בנבחרת המשנה של הונגריה.

בשלב זה לא ידוע אם נוצר קשר מהותי יותר בין השחקן, שמחר מלאו 48 שעות לשהייתו בישראל, לבין קבוצת הפועל ת"א. "הקשר בינינו הוא בינתיים רופף ומתקיים רק בלילה, אחרי שהוא חוזר מהסיורים", מסר ד"ר קנדה, שגילה, כי לא צפויות בעתיד הקרוב שום התפתחויות עד שלא יגיע מידע עדכני לגבי אפשרויות שיחרורו מקבוצתו ההונגרית. בפרוצדורה הזו מטפל עתה בהונגריה בקישלום ונשלחה "תגבורת" בדמותו של אברהם מזרחי, חבר הנהלת הגג של הפועל ת"א, שיצא להונגריה ובוודאי ינסה לבצע את הסידורים הטכניים של ההעברה.

אוסטרליה תשאף לגמול היום לברזיל ולזכות בגביע הזהב

אוסטרליה, שיכורה עדיין מנצחונה המרשים על אלופת העולם ארגנטינה (1:4), תתייצב היום למשחק הגמר של טורניר גביע הזהב נגד נבחרתה של ברזיל, שהיתה בעבר שלוש פעמים אלופת העולם. המשחק יערך בסידני.

הנצחון על ארגנטינה היה ההישג המרשים ביותר של הכדורגל האוסטרלי. הוא נתן להם תקוה, כי הם יוכלו לגמול היום לברזילאים על ההפסד (1:0) שספגו בשלב המוקדם. המאמן האוסטרלי, פרנק ארזק, לא פרסם את שמות 11 שחקני ההרכב הפותח. מכל מקום הוא מאמין שכוכבו, הקשר אוסקר קארינו, שלא שיחק נגד ארגנטינה, יחלים מפציעתו וישוב לשחק. ארזק הוסיף ואמר, כי הבלם רובי דאן, שנפגע נגד הארגנטינים, החלים ויוכל להתיצב למשחק.

לברזיל יש בעיות עם הכוכבים מילר וג'ובאני, הסובלים מפציעות, ועם ארמיר שיאלץ לשבת על הספסל בגלל השעייתו. הוא יוחלף ע"י אנדראדה.

ארזק אמר, כי יש לו הערכה גדולה לברזילאים, שסיימו שני משחקים בנצחון ומשחק אחד בתיקו, בשלב המוקדם. "הם מצויים היום במצב מצוין. יש להם נבחרת צעירה בעלת כושר אלתור ודימיון יוצר, יותר מאשר לכל יריבותיה".

החלוץ גראם ארנולד אמר אתמול, שהוא וחבריו "התאוששו במהירות מהחלום הוורוד של הנצחון על הארגנטינים. הוא הוסיף ואמר: "שיחקנו כבר נגד ברזיל והיינו צריכים לנצח. ננסה לעשות זאת הפעם בגמר. נכון שעצם הגעתנו לגמר אינה צפויה, אבל אנו יכולים לשחק טוב יותר ולהפתיע גם אותם".

המאמן הברזילאי, קרלוס אלברטו סילבה, ערך אתמול אימון קצר לחניכיו, כמהלכו הזהיר אותם מפני זלזול ביריב. הוא הבהיר לחניכיו: "אוסטרליה היא נבחרת חזקה מבחינה טכנית ופיזית והוכיחה, כי יש לה גם כשרון".

ארגנטינה ניצחה את סעודיה 0:2

במשחק על המקום השלישי ניצחה אתמול ארגנטינה את ערב הסעודית בתוצאה 0:2 והחזירה לעצמה מעט מהכבוד שנגזל ממנה, בעקבות ההפסד לאוסטרליה 4:1. הארגנטינים עלו ליתרון כבר בדקה הרביעית, מנגיחה של רייגו סימון. חברו, אוסקר דרוסיקה, קבע את תוצאת המשחק בדקה ה־30.

ערב הסעודית שיחקה 55 דקות ללא שוערה סאלם סארוון, שהורחק לאחר פגיעה בשחקן ארגנטיני.

היה זה נצחונה הראשון של אלופת העולם בארבעת משחקיה בטורניר.

● במשחק ראווה ביניהם גבר אתמול הגרמני בוריס בקר על האמריקאי ג'ימי קונורס בתוצאה 5:7, 4:6.

ג'ויינר־קרסי שיפרה שיא עולם ב־200 מ' — 22.30

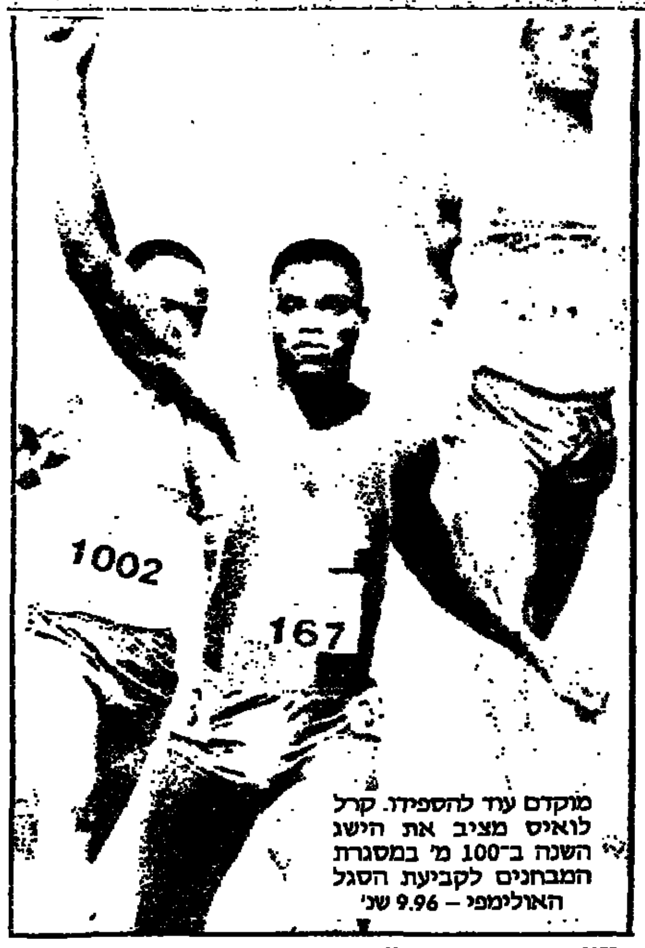
מוקדם עוד להספידו. קרל לואיס מציב את הישג השנה ב־100 מ' במסגרת המבחנים לקביעת הסגל האולימפי – 9.96 שנ'

שיא עולמי. ג'קי ג'ויינר־קרסי קובעת שיא עולמי ב־200 מ' במסגרת קרב שבע

במבחנים לקביעת סגל ארה"ב לאולימפיאדה רץ קרל לואיס 100 מ' ב־9.96 שניות ● אתלטים מעולים נכשלו ולא יופיעו בסיאול

אתלטי ארה"ב הוכיחו ביום שישי, כי הם מצויים בכושר מעולה. הם עשו זאת במסגרת המבחנים לקביעת הסגל שיופיע במשחקים האולימפיים בסיאול, כשהציבו תוצאות מעולות על מסלולי האתלטיקה באינדיאנפוליס.

גיבורת יום הפתיחה היתה ללא ספק שיאנית העולם בקרב 7, ג'קי ג'ויינר־קרסי, שבמסגרת המאבק במקצוע שלה שיפרה את השיא העולמי ב־200 מ' והעמידה אותו על זמן של 22.30 שניות. ג'ויינר מצפה לשבור את שיאה העולמי בקרב 7, העומד על 7,158 נקודות. במהלך התחרות קבעה ב־100 מ' משוכות זמן של 12.71 שניות.

ג'ויינר היא שותפה לשיא האמריקאי במקצוע זה, יחד עם חברתה ג'ייל דברס רוברטס – 12.61 שניות.

גם האלוף האולימפי ב־100 מ', קרל לואיס, הוכיח כושר מעולה. הוא קבע פעמיים בריצת 100 מ' זמן מצויין של 9.96 שניות, זמן המהווה את תוצאת השנה בריצה זו. לואיס מסתער גם על מקום בריצות ל־200 וקפיצה למרחק ומקווה, כי יצליח לחזור בסיאול על הישגו מלוס־אנג'לס – 4 מדליות זהב.

שיאן העולם והזוכה בשתי מדליות זהב אולימפיות בריצת 400 מ' משוכות, הרץ הוותיק אדווין מוזס, לא נאלץ להתאמץ כדי לנצח בסיבוב הראשון של ריצה זו בזמן וולש לגביו – 49.31 שניות. שיאו העולמי עומד על 47.02 שניות. מוזס רץ בקלות ולא היתה לו כל סיבה להתאמץ, מאחר שאף יריב לא איים עליו.

אלוף המכללות פעמיים ברציפות, קווין יאנג, קבע את הזמן המהיר ביותר בריצה זו במוקדמות – 48.27 שניות, שהוא הזמן השני בטיבו השנה. יאנג קבע גם לפני זמן קצר את הישג השנה – 47.85 שניות.

מאמנה של ג'ויינר, בעלה בוב קרסי, אמר בתום היום הראשון, כי על־פי הישגי אשתו במבחנים, היא מסוגלת לקבוע כבר עתה הישג של 7,194 נקודות. בנוסף להישגיה בריצות, קפצה ג'ויינר לגובה של 1.90 מ'. יצויין, כי הישגי האתלטים נקבעו במזג אויר חם ולוהט של 35 מעלות, שפגע ללא ספק ברמה. גם הגשם הפתאומי, שירד באצטדיון, לא סייע להם לקבוע הישגים טובים יותר.

לואיס, שקבע כאמור את הישג השנה, אמר, כי לא היה שבע רצון מהחלק הראשון של הריצה, אולם כהרגלו לקראת הסיום הגביר את המהירות וסיים בצורה מצויינת. כמה אתלטים מעולים, שציפו לזכות בכרטיסים לסיאול, נכשלו במשימתם. ביניהם, האלוף ב־100 מ' מלפני שנה, מרק ויטרספון וחברו רון בראון, שלא הצליחו להעפיל לחצי הגמר.

דיאנה דיקסון, האלופה האולימפית מלוס־אנג'לס, קבעה את הזמן המהיר ביותר בריצת 400 מ' לנשים – 51.00 שניות והקדימה אלופה אולימפית אחרת, ואלרי בריסקו, שזמנה היה 51.61 שניות.

את ההישג הטוב ביותר בקפיצה משולשת קבע צ'רלי סימפקינס עם הישג של 17.07 מ'. בעל מדליית הכסף האולימפית, מייקל קונלי, היה שני ובילי בנקס סיים שלישי. גם האלוף האולימפי, אל ג'ויינר, העפיל לשלב הסופי.

רנדי בארנס מוליך את חבורת הכבדים בהדיפת כדור ברזל. הוא העפיל לשלב הסופי עם תוצאה של 20.10 מ'. אלוף ארה"ב, אד וולייה, נכשל בניסיונו להעפיל לגבר והסתפק בתוצאה של 18.06 מ'.

עדיין לא נס ליחו. הוותיק אדווין מוזס מצפה למדליית זהב אולימפית שלישית בריצת 400 מ' משוכות

אחיה של ג'ויינר ואשתו בדרך לסיאול

מאת שמואל טל

אל ג'ויינר עומד בדרך כלל בצילה של אחותו המפורסמת ג'קי. אולם זה לא מפריע לו להתמודד על מקום בסגל הנבחרת האמריקאית למשחקים האולימפיים. הוא עושה זאת בקפיצה משולשת, מקצוע בו זכה במדליית הזהב האולימפית לפני ארבע שנים בלוס־אנג'לס.

למרות שאז נעדרו אתלטי הגוש המזרחי, סבור ג'ויינר, כי הוא יכול לחזור על הישגו. יריביו מודעים לכשרונו וחוששים ממנו.

אל, המבוגר מאחותו, העפיל בקלות מהשלב המוקדם במוקדמות עם הישג בינוני לגביו – 16.78 מ'. זהו הישג הנופל בכמה סמ' משיאו האישי העומד על 17.25 מ' ואשר העניק לו את המדליה בלוס־אנג'לס. אולם, בהתחשב בכך שהיתה זו תחרות רצינית ראשונה שלו, לאחר סידרה של פציעות, זהו ללא ספק הישג טוב.

"הפציעה הפחידה אותי, אולם אנשים רבים סבורים שאני אזכה בשנית ואינני יכול לאכזב אותם", אמר ג'ויינר והוסיף: "אני חושב רק על עצמי. אינני יודע מי עוד יכול לעשות זאת. אם אני אחשוב עליהם, זה יהיה בזבוז אנרגיה".

שיאן העולם במקצוע זה, ווילי באנקס (17.96 מ'), העפיל אף הוא לגמר וגם הוא בין המועמדים להגיע לסיאול. את ההישג הטוב ביותר ביום שישי קבע צ'רלי סימפקינס, היחידי שעבר את גבול 17 המטרים. הוא הקדים את קונלי בנקס והאריסון ואחר כך הגיע ג'ויינר.

ג'ויינר בן ה־28 הוא גם אבן משוכות. לפני ארבע שנים היה שני במבחנים אחרי קונלי, אבל ברגע החשוב התעלה על עצמו והקדים את יריביו. גם הפעם הוא מאמין בכוחו ורוצה לשמור על התואר. זאת למעשה מטרתו. על המסלול הוא שוהה כבר 10 שנים, יחד עם אחותו הצעירה ממנו. גם אשתו היא אתלטית, פלורנס גריפית, והיא מתמודדת בריצות הקצרות על מקום לסיאול.

אם יצליחו כולם במבחנים, יהיה למשפחה הזאת ייצוג כבד במשחקים האולימפיים והם עשויים לחזור הביתה כבדים במדליות.

הלייקרס והפיסטונס לא יהיו מועמדות העונה לזכיה בתואר

פרשן הכדורסל טוני קורנהייזר טוען שהאלופה וה"פיינליסטית" לא יצליחו להעפיל אפילו לגמר ● יחליפו אותן קבוצות מהירות יותר וחסונות

מאת שמואל טל

ליגת הא.בי.איי נמצאת בפגרת הקיץ. חלק מכדורסלניה משתתף בליגות הקיץ, סתם כך בשביל הכיף. אחרים מחפשים קבוצות חדשות כדי להיטיב את תנאיהם. ההנהלות עוסקות ברכישה ומכירת שחקנים. ואילו הפרשנים, אלה כבר עוסקים בצפוי בעונה הקרובה, זו הבאה עלינו לטובה.

טוני קורנהייזר, פרשן הכדורסל של ה"וושינגטון פוסט", סבור, כי הלוס־אנג'לס לייקרס, אלופת השנתיים האחרונות, לא תזכה באליפות בעונה הקרובה. יותר מזה הוא בטוח לחלוטין, כי הקבוצה לא תעפיל אפילו למשחק הגמר. גם הפיסטונס, ה"פיינליסטים" של הגמר האחרון, לא יהיו שם. קבוצות צעירות יותר, מהירות יותר וחסונות יותר מועמדות להחליף אותן.

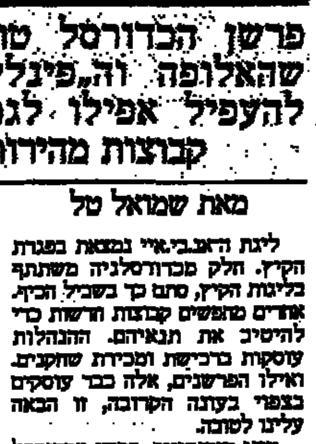
אייזיה תומאס, כוכב דטרויט, בולם את דני איינג' ומדיח את בוסטון מהגמר

הלייקרס יוכלו רק להמשיך ולחיות על זכרונות מהישגם המרשים, זכיה כפולה בתואר, הישג שנרשם לראשונה לאחר 20 שנה. הישגם של הלייקרס הוא בהחלט לא פשוט. לנצח שלוש פעמים ברציפות בסדרה מבין שבעה משחקים. להיות בדרכים מרבית ימי השבוע – בהחלט משימה קשה.

למרות שלקראת סוף העונה נדמה היה, כי כוחם של מג'יק וחבריו לא יעמוד להם, ולמרות שאייזיה תומאס וחבריו מהפיסטונס התעלו על עצמם בכל שהלכו המשחקים וצעדו לקראת סיומם, הצליחו הלייקרס להוכיח, כי הם קורצו מאופי של אלופים.

חלק נכבד בתואר חייבים הלייקרס ל"קוסם" הגדול ג'ונסון. מאז הגיע כדורסלן זה ללוס־אנג'לס, לפני תשע עונות, הופיעו הלייקרס בשבעה גמרים וזכו בחמישה. קבוצתו של מג'יק נטלה מהסלטיקס של בירד את התואר: "קבוצת העשור" והם מפגינים עתה רק אחרי הסלטיקס של ביל ראסל והלייקרס של ג'ורג' מיקן בטבלת הגדולות.

מכל מקום, הלייקרס הנוכחיים אינם השליטים בליגה, כפי שהיו הלייקרס ב־20 השנים האחרונות. הרבה לפניהם ברשימה ניצבים הסיקסרס של עונת 82/83 עם מוזס מלון, שנצחו רק במשחק פליי־אוף, לפני שזכתה בתואר; הלייקרס של 71/72, שזכתה ב־69 משחקים בעונה הרגילה, כולל 33 נצחונות רצופים; הניקס של 69/70; הפורטלנד בלייזרס של 76/77 עם ביל וולטון, בעונתו הבריאה היחידה; הסלטיקס של 85/86 עם הקו הקדמי המעולה שלהם ושלוש קבוצות הלייקרס של העשור הנוכחי – שכולן היו טובות יותר מהאלופה הטריה.

הלייקרס לא יחזרו על זכייתם בעונה הקרובה, מפני שה"מנטור" שלהם הוא בן 41, מחליפו בן 33 ואינו "מנטור" אלא "פורוורד", מפני שהספסל שלהם חלש מאוד, מפני שהגיעו כבר לשובע ומפני שכמו שהפילוסופיה של הצ'יף בסרט "איש קטן גדול" – פעם הקסם עובד ופעם לא.

גם הפיסטונס לא יעפילו לגמר של השנה הבאה. למרבה הפלא גם הם קבוצה זקנה כמו הלייקרס. שלושה משחקני המפתח שלהם – אדריאן דאנטלי, ג'יימס אדוארד ויני ג'ונסון – יהיו בני 32 ויותר. בילו ביד כבר עם רגל אחת בחוץ; ריק מהורן מבזבז את מרבית זמנו במהלומות עם יריביה איזיה תומאס, למרות שהוכיח את עצמו כ"ווינר" אמיתי, לא יספיק.

באזור המזרחי, הבוסטון הכתה; פילדלפיה, יריבתה העיקרית, ירדה מנכסיה; מילווקי, שהחשיבה את עצמה כמועמדת לאליפות, חטפה במהירות סטירת לחי שהעמידה אותה במקום. במערב, יוסטון רוקטס היחידה שהצליחה להעפיל לגמר מאזור זה, להוציא כמובן את הלייקרס בשנות ה־80, גם היא אינה בשיאה והפגינה משחק כושל וחסר ארגון.

לכן, בעונה הקרובה תשתנה התמונה. יוטה ופורטלנד רמזו על כוונותיהן הרציניות לתואר. קבוצות כמו דאלאס ודנוור, דופקות על הדלת כבר שנים, ומסוגלות להגיע למחוז חפצן. סאן־אנטוניו, עם לארי בראון ודייוויד רובינסון, כשישתחרר מהצבא, יהפכו לגורם רציני. במזרח יצטרכו דטרויט ואטלנטה לעמוד על המשמר. הפעם, לא מפני הסלטיקס, אלא מפני להקתו של מייקל ג'ורדן משיקאגו, או קליבלנד (אם לא בעונה הקרובה אז בזו שאחריה). וגם הניקס מניו־יורק עשויים לחזור לימי הזוהר שלהם.

הליגה המקצוענית מצויה עתה במצב מעולה, כפי שלא היתה בעבר. כל הקבוצות מסודרות היטב מבחינה כלכלית ולכדורסלנים יש ראש נקי למשחק. אחרי שנים, בהן מכרו לחובבי הכדורסל, כי קיימות רק ארבע קבוצות – הסלטיקס, הלייקרס, פלדלפיה ומייקל ג'ורדן – נוצר עתה מצב, בו יש קבוצות נוספות מסוגלות לעשות זאת.

בין הסלים — משה כהן

פלדה החל בהרכבת סגל הכדורסלנים

"המצב המר מאוד", הודה אמש מנהלה החדש של הפועל ת"א, אברהם פלדה, שהחל לנהל מגעים לבניית סגל הכדורסל לעונה הבאה.

"הפועל ת"א יקרה לי. החלטתי לנסות לבנות קבוצה, שתשאר בתום העונה בליגה הלאומית", הדגיש פלדה. נודע, כי אתמול הוא החל לנהל מגעים עם עמוס פרישמן, האחרי לאוסף ושמעון אמסלם. המטרה הראשונית שלו תהיה להשאיר בקבוצה ורק אחר כך להגיע לסיכומים עם שחקנים פנויים אחרים.

פלדה מבין, כי כל שחקני [illegible] הקרובים הוא יצטרך לבדוק אפשרויות להחתמת שחקנים כמו [illegible] [illegible]

[illegible] ביום שישי, בישיבה [illegible] של מוסדות הפועל ת"א, [illegible] לאחר שהתנסיונות לשכור את הקבוצה לאנשים פרטיים [illegible] והקבוצה עמדה בפני פרוקה.

כפי שאלץ פלדה לממש [illegible] את ההריסות. נקודת הפתיחה שלו תהיה להשאיר לפחות את שלושת השחקנים שלא הספיקו לעבור לקבוצות אחרות (פרישמן, לאוסף ואמסלם). גם בעיות טכניות לא חסרות, כך למשל טרם נרשמה הפועל ת"א למשחקי גביע קוראץ' בעונה הקרובה.

בינתיים, במסגרת התסיסה בקרב אוהדי הפועל ת"א, נודע, כי ביום שני הם מתכוננים לקיים הפגנה גדולה בבית ברנר, בתביעתם להפסיק את המסקנות כלפי האחראים לניהול הקבוצה בשנים האחרונות.

דלול ישחק בחולון

הבורר מטעם איגוד הכדורסל החליט ביום שישי, כי שחקן הפועל ת"א, יונתן דלול, זכאי לשחק בגלל הפרת חוזה מצד האגודה.

דלול הגיב בשמחה רבה על ההחלטה, והוא אמר למנהל הפועל חולון, מישקה לפידות: "אני מאושר לעבור להפועל חולון". הבורר קבע, כי דלול יהיה חייב להעביר עד ה־20 בחודש 18,000 דולאר להפועל ת"א. אם הפועל ת"א תזכה בשיפוט, עליה יהיה להוסיף 22,000 דולאר לחוזה שלו ולהשאיר אותו לעונה שתחתמה אותו הפועל חולון. אולם, האפשרות היא בידי דלול והוא כבר הודיע על החלטתו לשחק בעונה הבאה בחולון.

מנהל הפועל חולון אמר ביום שישי, לאחר פרסום החלטת הבורר: "הפועל ת"א יכולה לבוא בטענות רק אל עצמה. צריך לדעת לנהל קבוצת כדורסל".

בתשובה לשאלה, אם זה לא מוזר שחולון תחתום עם דלול על חוזה משחקים, עוד לפני תום משחקי הפלייאוף, אמר לפידות: "גם ריאל מאדריד חתמה חוזה עם סבוניס לפני משחק הגמר בין מאדריד לציבונה זאגרב. צריך לזכור, שהפועל ת"א ניצחה את חולון בחצי גמר הפלייאוף עם יונתן דלול. ביחסנו איתו מגעים, רק לאחר שהודיענו הבורר לנו, כי החוזה של דלול בהפועל ת"א מבוטל".

רלף מגיש תוכנית

המאמן הלאומי, רלף קליין, עומד להגיש הבוקר את תוכנית העבודה השנתית של יו"ר הוועדה המקצועית, איתן חפר.

השניים ידונו בפרטי התוכנית ויגבשו לוח משחקים חדש לליגה הלאומית. איתן חפר עומד להביא את התוכנית לאישור בישיבת איגוד הכדורסל, שתתכנס ביום שלישי.

הקלע יונאסי ישא את הדגל בסיאול

הקלע יצחק יונאסי נקבע לשאת את הדגל הישראלי במקום הפתיחה של המשחקים האולימפיים ב־17 בספטמבר בסיאול. ההחלטה זו התקבלה ביום שישי בישיבת הוועד האולימפי.

השייט יואל סלע, שזו תהיה לו האולימפיאדה שלישית, ישא את הדגל הישראלי בטקס פתיחת תחרויות השייט בפוסאן, ב־19 בספטמבר.

כן נקבע, כי ב־7 בספטמבר, עם בואה של המשלחת האולימפית לכפר בסיאול, תניף את הדגל הלאומי מאמנת ההתעמלות, זהבה זיסמן; במירוץ הלפיד ברחובות סיאול, ב־15 בספטמבר, ייצג את ישראל מאמן הקליעה, יאיר הורוביץ, וב־2 באוקטובר ישא את הדגל בטקס הסיום מאמן הטניס, שלמה גליקשטיין.

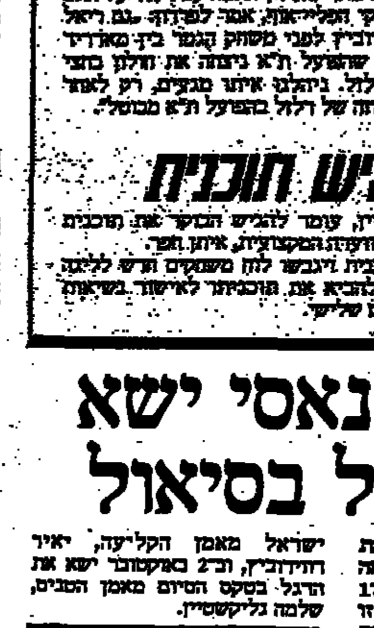
לשחיין איל שטיגמן תנתן השבוע הזדמנות נוספת לשבור את המינימום לסיאול.

סובייטי שיפר שיאו העולמי ב־100 גב

הסובייטי איגור פוליינסקי קבע אתמול במוסקווה שיא עולם במשחה 100 מ' גב בזמן של 55 שניות. הוא קבע את השיא במהלך אליפות ברה"מ. זמנו טוב ב־16 מאיות השניה מהשיא הקודם שנקבע אף הוא על־ידו במאי האחרון בטאלין.

● משחקי ליגת הקיץ שמארגן איזה מלינאק עומדים להפתח הערב באולם הכדורסל ברמת השרון. הליגה תמשך חודש ימים וישתתפו בה חלק טוב משחקני הליגה הלאומית.

נשיקת אשת האלוף

רגע אינטימי. אלוף העולם במשקל כבד, מייק טייסון, מתחבק עם אשתו, שחקנית הקולנוע רובין גיבנס

פתיחת העונה בכדורגל האירופי

הסקוטי מו ג'ונסטון (בלבן), המופיע במדי נאנט, נאבק על הכדור עם לוק סונור ממונאקו, בפתיחת משחקי הליגה בצרפת

קליעה

שיא עולם לסובייטי מארטינוב ברובה

הסובייטי סרגיי מארטינוב קבע אתמול שיא עולם בקליעה ברובה אויר, במהלך אליפות העולם הנערכת במוסקווה. הוא צבר 597 נקודות מתוך 600 נקודות ושיפר בנקודה את שיאו של הצרפתי ז'אן פייר אמאט, שנקבע בצ'ירך ביוני אשתקד.

هكذا من الأصل

פסק זמן
עם: אהרן להב

הדרך לסיאול 88' נגמרה בהדר־יוסף

במוצאי־שבת וערב יום ראשון של השבוע שעבר ציפינו לנס שיכניס למשלחת האולימפית לסיאול איזה אתלט או שניים. כי איך אפשר להופיע באולימפיאדה בלי אתלט או שתיים. מה עוד מעניין במיפגש העולמי הזה המדיה האלקטרונית מקדישה לשני מקצועות אלה שעות על גבי שעות. בכל חמש היבשות מייחלים מיליונים לראות את גיבוריהם שוברים שיאים, קוטפים מדליות. השבוע של האתלטיקה והשבוע של השחיה שוברים בטלוויזיה את שיגרת הכדורגל והכדורסל והטניס ומירוצי המכוניות והטור־דה־פראנס.
אבל, באיצטדיון הלאומי בהדר יוסף שום דבר לא קרה. אמנם מבחינה טכנית, קראנו, הכל התנהל על הצד המסודר ביותר. המתקן הישפה איכלס אפילו 2000 צופים, שרופים על מושבים, ריצות וקפיצות. היו שם גם אלופים לשעבר, ביניהם המלכה הלאומית שלנו אסתר שחמורוב־רוט שבמשך שמונה שנים העניקה לנו את הכבוד בשתי אולימפיאדות, כשבשתיהן לא היתה רחוקה ממדליה, שלא לדבר על משחקי עמי אסיה בטהרן בה חזרה שורה במדליות על הישגיה המצויינים ביבשת הגדולה.

"בגדי המלכה החדשים"...

אליפות ישראל הפתוחה, שהיתה צריכה להוות את גולת הכותרת לשניים שלושה אתלטים גילתה פעם נוספת, כי הספורט האינדיווידואלי במדינת ישראל מצוי בשפל המדרגה. אחרי שני הימים העלובים, נפתחה המלחמה המילולית בין האתלטים ומאמניהם לבין עסקני הענף. אלה האשימו את אלה בחוסר יכולת מנהיגותית ומקצועית ואלה החזירו לאלה על חוסר כשרונם. המועמדים האשימו כמובן את מזג האויר. אמצע יולי, שני ערבים של חום קשה ולחות גבוהה. אבל, אפשר לחשוב שהארץ הזאת בקיץ מייצרת כפור ושלג וכי שאר ימות השנה הם מגונים משהו.
בקיצור, המלכה היא ערומה. מיליון סיבות להדלון המתמשך הזה. ניתן כאן לרגע את רשות הדיבור למלכה אסתר, זאת המחזיקה בשיאי ישראל שטרם נשברו. היא נכחה באיצטדיון רק בערב הראשון. עתון "חדשות" אירח אותה במונולוג ארוך. היא סבורה, כי למרות שלא הושג המינימום האולימפי צריך לתת הזדמנות לשניים שלושה שהיו קרובים. שהשקיעו, כי אחרי הכל זה מה שיש ואם לא תינתן להם הזדמנות, תלך האתלטיקה לאיבוד בישראל.

כולם מאשימים אך לאיש לא איכפת

אבל אסתר אינה בודדת מהמציאות בהרגישה "האמת היא, שמבין כל האתלטים אני לא רואה כאלה שיכולים להיות באירופה ולהיכנס לכל תחרות בין־לאומית. בתחרויות הגדולות לא יקבלו אף אחד משלנו"... והיא מוסיפה: "רוצים שנתייחס לאתלטיקה שלנו. זה מאוד פשוט לעמוד מהצד ולהעביר ביקורת. אבל, כאשר אתה שומע כל ספורטאי בנפרד, אתה מבין למה התוצאות שלו נראות כך. האתלטיקה שלנו לא שונה מכל ענפי הספורט. זו הרמה שלנו, אז למה לצפות? למה האכזבות? על סמך מה מתאכזבים?"
לאסתר יש טענות קשות אל מנהיגי־המדיניות בספורט הישראלי עוד מהגיל הרך... "נשיא המדינה אמר מילים כדורבנות על הספורט. אבל מה שהאזרח או אני אנחנו יודעים: הכי הרבה מדליות מבתי הספר. הכל נדחק לקרן זווית. כשיש קיצוצים בחינוך, ישר פונים לספורט. כשהתחלתי כמורה לספורט חילקו כיתה לשניים והיה לי די זמן לכל ילד והעמדתי ספורטאים. היום מביאים לי 47 ילדים ואני מרגישה כמו פקידת רישום. אני קוראת שמות והכל מתפספס. מה אתה כבר רואה שלא איכפת להם למעלה. במקום להתקדם אתה חוזר אחורה. אבל תראו מה קורה לבריאות בארץ אז מה אני מתלוננת על ספורט"...
כך אסתר שחמורוב־רוט ובינתיים עולם כמנהגו. דב קרמר מושעה ולא נוסע לברצלונה, כי הוא דורש את מאמנו איליה ברזובסקי לצידו. סיגל גונן אומרת בראשה, כי "יש לי את המינימום לסיאול ברגליים" אבל בהדר יוסף זה לא הלך – אז היא הולכת לעשות עוד ילד. ביי ביי לאתלטיקה ואולי לעולם. לאילן גולדווסר יש שלושה אשמים: התאריך המוקדם, המינימום הקשה והעונתנות. וכך עוברת לה תהילת עולם...

הכדורסלן גריאן נבחן בירושלים

מאת עידו גרונר

מאמן הפועל ירושלים, פארוק קלנוביץ, נתן ביום שישי בארץ ובמן בסוף השבוע מספר שחקנים המועמדים לחזק את הקבוצה.
את תשומת הלב ריכז הרכז שחום העור, גרי גריאן, המתנשא לגובה של 1.94 מ', שגילה יכולת טובה, אך לא מרשימה יתר על המידה.
ההחלטה לגבי התאמתו תיפול בימים הקרובים. עוד נבחנו בקבוצה תומר ועוד מהפועל חולון, שגילה יכולת טובה ואסף כהן מהפועל ר"ג.
בעוד כשבועיים יסע רוני שטיינץ שב לארה"ב ויפגש שם עם קלנוביץ ויחד הם יחפשו שחקנים. קלנוביץ עומד לחזור ליוגוסלאויה ומשם הוא יטוס לארה"ב.

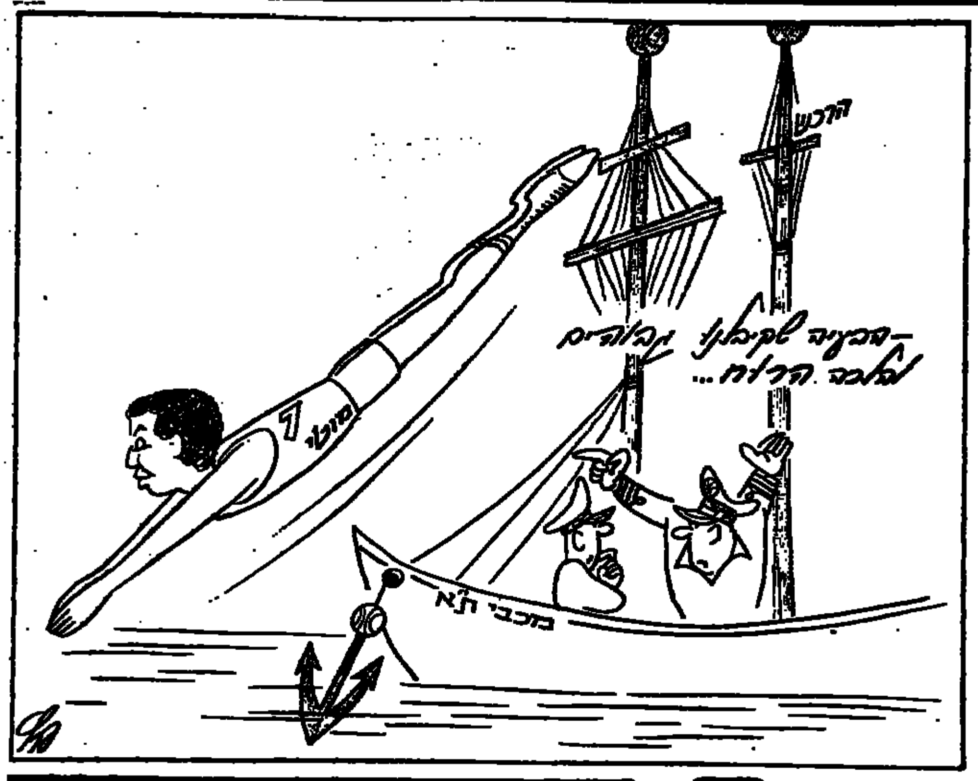

טניס

נבחרת הנערות של ישראל בטניס עד גיל 16 נוצחה אתמול ע"י נבחרת ספרד בתוצאה 5:0, בתחרויות גביע ה"לוריציה", שהיו בפורטוגל.
במשחקי היחידות נוצחו דניאלה בלאבקה, יעל סגל, לימור זלץ ומורי רדוש, אשר הצטיינה מכל המפסידות. בזוגות נוצחו יעל סגל ולימור זלץ.
בבית התנחומים תשחק ישראל מול נבחרת אנגליה.
במושב רגבה נערכה אתמול אליפות סניורים בטניס. ואלה תוצאות משחקי הגמר: גיל 35: עודד שי – ויקטור בלום 4:6, 4:6; גיל 45: מאיר כהן – אבנר אדראבי 5:7, 4:6; גיל 55: צבי אדליך – יאיר פרקס 0:6, 2:6.
נשים: גלי מגל – אורית לב 4:6, 4:6.

חץ וקשת

אילן נקש מהפועל גבעתיים זכה אתמול באליפות ישראל בקשת, לאחר שצבר 1219 נקודות. במקום השני דורג ויססון רוזהל – 1123 נקודות. גיורא ליפשיץ, בנו של האלוף היוצא, צבר 1111 נקודות ודורג במקום השלישי. במקום הרביעי דורג האלוף היוצא, האורד ליפשיץ.
בתואר לנוער זכה זיו שנהר מהפועל גבעתיים – 1123 נקודות. בתחרות השתתפו יותר מ־300 קשתים, רבים מהם מבני צה"ל.

שחיה

הישגים רבים נקבעו אתמול בשורת תחרויות שחיה במסגרת הכנה לאליפות ישראל. התחרות הגדולה ביותר נערכה בגבעת חיים והשתתפו בה יותר מ־300 שחיינים.
בין התוצאות הבולטות: 100 מ' חופשי: חיים רוניק – 56.19 שניות; 50 מ' חופשי: חיים רוניק – 24.96 שניות; 100 מ' חזה: תומר שוהם – 1:08.95 דקה; 200 מ' מעורב אישי – 2:20.30 דקות. בין הבנות בלטו ענת שנהר מהפועל בית ברל במשחה ל־100 מ' חזה – 1:24.44 דקה ואילה ויסוצקי מהפועל עמק חפר, שקבעה במשחה ל־100 מ' חופשי זמן של 1:05.81 דקה.

שייט

נבחרת השייט של ישראל ברגם 420 יצאה אתמול להונגריה, שם תשתתף באליפות אירופה לבוגרים ולנוער. הבוגרים הם: אלון קפלן ומתן אלפא והנערים הם: שי בכר וארז שמש, אלי צוקרמן ויובל תרותי וירון קרני וניר קפלן.

תזכורת נעימה / ניסן פרידמן

תודה מספר 7

ידענו שמוטי אראווסטי נמצא בשלהי הקריירה שלו בין הסלים ובכל נצבט הלב כאשר הודיע במסיבת עתונאים, דראמטית משהו, עם דמעות וצער, כי החליט לתלות את נעליו. בגיל 34 הוא פורש מעולם הכדורסל ויותר מזה – מקבוצת האם שלו מאז החל לזרוק לסל – מכבי ת"א.
יהיו כאלה, ואנחנו ביניהם, שנזכור את דמותו של הבחור הארמוני. לא משהו קלאסי בכדורסל. לא גבוה, לא בולט, לא מי יודע מה בעיניהם של הענקים השחורים והלבנים. אבל שחקן נשמה כשהוא היה עולה לרכז את המהונים במשחקי הליגה וגביע אירופה ובימים בהרכב הנבחרת הלאומית – ראית ספורטאי בכל רמ"ח אבריו. הוא שיחק בשביל הספורט, בשביל הסמל, בשביל המולדת, בשביל האגודה.

מיקי ברקוביץ ומוטי ארואסטי מקבלים מיו"ר איגוד הכדורסל, יורם אוברקוביץ גביעי הוקרה.

★ ★ ★

מוטי – מיקי, מיקי – מוטי, שני מוצרים "כחול לבן" של הכדורסל הישראלי. מהצמד הזה חששו רבים לפני זמן לא רב. מוטי אראווסטי היה סמל במכבי ת"א. רוח הלחימה שלו, ההקרבה, עמידתו על המגרש, הנעתתו עם הכדור, המסירות שלא ידעה גבול – הפכה אותו לחביב הקהל, שהחזיר לו ממרומי היציע המון אהבה. הוא דיבר אל אוהדיו בתנועות ידיים, והלהיב, דירבן ברגעים הקשים והשמחים והם הבינו, ועוד איך הבינו. כי הרכז הצנום והוריו סימן לא רק לחבריו. הוא שירד גם אליהם.
מכבי ת"א איבדה בלי ספק שחקן אופי. הוא עוד יזכה למעמד של פרידה כמו שהאלופה יודעת לתת כבוד לכוכביה. מוטי אראווסטי שהוכיח גדולות על הפרקט בכל מקום בו הופיע, עשה את הצעד הנכון בעיתוי מירבי: "חשוב לי שיזכרו אותי בכושר טוב. אני בטוח שעשיתי את הצעד הנכון. לכל דבר טוב יש סוף וזה צריך להגיע. אין מי שאין לו מחליף".
תודה לך וחלצה מספר שבע. נתת לנו 17 שנים יפות ומרגשות.

חמישה מגינים בנבחרת (מימין לשמאל): טל סמנית, פרנסיס נדפ, רמי פריזר, אורנן פלג ומיקי הדר. צילום: צביקה ישראלי

כדורמים / ברוך רגון

זהב ישראלי במימי ליאז'

נבחרת ישראל בכדורמים הוציאה את הספורט שלנו מהמצולות בזכייתה בטורניר החזק בבלגיה בהשתתפות נבחרות מהדרג השני באירופה כמו אנגליה, אוסטריה ודנמרק

הנבחרת מורכבת בעיקר מהפועל גבעת חיים האלופה. היו"ר מיקי הדר: זו האגודה הרצינית ביותר בארץ ולכן בעלת ההגמוניה. במסע הצטיין רמי פריזר ובלט גם המקצוען סמנית

הבריכה בליאז' חייכה לשחקני נבחרת הכדורמים הישראלית. הזהב, שלו הישראלים בתחרות "שמונה האומות" בעיר הבלגית, היווה פיצוי לאבדן הבכורה בתחרות "שבע האומות", שנערכה כמה ימים קודם לכן באיינדהובן. סיכום מסע המשחקים האחרון באירופה: שמונה נצחונות, תיקו ושני הפסדים.
הבכורה בליאז' מהווה, במידה מסויימת, ציון דרך עבור הכדורמים הישראלי. לאחר תרישר שנים של התמודדות עם יריבות מסורתיות כמו שוויץ, סקוטלנד ויילס, הניצבות על הדרג השלישי באירופה, העליה הנבחרת הישראלית לראשם נצחון ראשון בטורניר מהדרגה השניה. ההפתעה מול שוודיה החזקה והפייבוריטית והכנעת נבחרות כמו אוסטריה, דנמרק ואנגליה עשויה לשנות את כרטיס הביקור של ישראל בכדורמים האירופי.
[illegible] ישראל פועלת "להתגרד" יותר קבוע למסגרת האירופית החזקה יותר, זו שבנציגותיה השתתפו בטורניר ליאז', כדי ליצור לעצמה מסגרת משחקים קבועה נוספת באירופה לצד מפעל "שבע האומות" המסורתי. היא כבר הציעה לארח את הטורניר הזה בעוד שנתיים ומצפה להזמנה לאוסטריה בשנה הבאה. זה עשוי להיות שינוי מהפכני מבחינה מקצועית. שכן, תוספת של 6־7 משחקים רישמיים מדי שנה לנבחרת, שאינה משתפת במוקדמות בין־ארציים, יכולה להוות תמריץ משלה.
למעשה היתה תלויה השתתפות הנבחרת הישראלית בטורניר בבלגיה בסימן־שאלה. ועדת הכדורמים פנתה שבועיים לפני מועד הפתיחה אל המארגנים הבלגים והציעה להם לשתף את ישראל כנבחרת השמינית. הבלגים הרגישו, כי הם רק משמשים אכסניה לטורניר ויש איפוא לשאול את הסכמת כל יתר המדינות. לא היתה שום בעיה להשיג "חן" מהמדינות ואפילו ההתאגדות האוסטרית, שתרצה בנימוקים סבירים, הודעה לאחר שתדלנות. "נכנסנו לטורניר כילת העשרה והיתה לנו התפשה לנצח בו", אמר יו"ר הוועדה, מיקי הדר.
[illegible]
השחקנים המצטיינים של המסע היו המבקיע רמי פריזר והמקצוען מאיטליה, טל סמנית. בקידוחו, אחד הכשרונות הבולטים של הענף, הסתבך בקטטה מיותרת עם שחקן סקוטי וגילה מידה רבה של חוסר משמעת. "עד ששקלנו את האפשרות להחזירו לארץ", כדברי הדר. עם זאת, בקידוחו מהווה גבם מקצועי והבעייה המיידית הורה כיצד להכניס לתלם משמעתי ולהוציא ממנו את מלוא הפוטנציאל שלו.
יו"ר הוועדה מעניק אשראי גדול למאמן הלאומי, ההונגרי [illegible], והוא עצמו [illegible] כדורים [illegible] בגישה, במעלליה [illegible] הקבוצה [illegible] של [illegible] היא, כביכול, ביקולת שלו להשאיר נקודה [illegible] שחקנים [illegible].
הכדורמים הישראלי אינו שונה [illegible] בעולם. זה ענף [illegible] במעט בכל מקום, והוא מעוניין בהשתתפויות [illegible], השחקנים נדרשים בו לאימון [illegible] ואולי [illegible] נמשכים אליו. "בשנים האחרונות יצרנו [illegible] בבריכה [illegible] בכדורמים. אין לי ספק, כי הדרישות [illegible] של דבר, את הדרך [illegible] להתאוררות [illegible]", מדגיש הדר.

צרפתי זכה באליפות הבינ"ל בטניס לנכים

מאת אברהם תשובה

ג'ימרטיניק לורואה מצרפת זכה אתמול באליפות הטורניר הבין־לאומי בטניס לנכים. במשחק הגמר שנערך ברמת השרון גבר ג'ימרטיניק על האמסטולי, מייק מקפאל 1:2.
למרות אורכו של המשחק שנמשך 3 שעות ונערך בשמש להכעת הגיעו שני הטניסאים רמת משחק גבוהה. קודם למשחק הגמר גבר ג'ימרטיניק עם אלוף ישראל, ברוך חגי 0:2.

אפשרות לשידוך בין השוער מרכוס לבית"ר ירושלים

מאת שמואל קליגר

אפשרות לשידוך בין השוער של מכבי ת"א משה מרכוס לבין קבוצת בית"ר ירושלים. המתיחות מקצועיות מבשלות כורכוס, במקום יוסי מזרחי שעזב את הקבוצה.
בעיות עם הכוכבים גם בקבוצת בני־יהודה. משה איזנברג חזר בודגה חשים שכבר סיימו עם מחלות וחלודות ולאחר שהם עומדים להשתחרר משירותם הצבאי, הם מבקשים "מתנת שחרור" בצורת הלוואה משמעותית בשערי [illegible] השכונה. הלוואה משמעותית, בירושה ודים משופרים מצולה שכום נהגו בתקופה הצבאית. נכוה הסרוב של בני־יהודה להענות לדרישות, אשר לאמת לנביות של שני השחקנים.
[illegible] של כמה עשרות אלפי דולרים בין דרישות משה איזנברג, כדורלען מכבי ת"א, וחיי לאשר. היו"ר הדרש, יכול לגרור הכבגהו של איזנביר הביקור לדרישות התעבורות.

2000 מושבים יתווספו באיצטדיון בטבריה

מאת גבעשי בן יוסף

ראש עיריית טבריה, יגאל ביבי, הודיע [illegible] להקצות [illegible] 2000 מקומות ישיבה לנגרים, [illegible] השנה הקרובה.
[illegible]

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר

ראשון ב"דבר" בבוקר

מכרז פומבי
בהתאם לסעיף 3 לתקנות העיריות (מכרזים) [illegible]
[illegible]

לקיבוץ עמיר
דרושה:
אחות
עם נסיון בעבודה
להתקשר ביום: 06-954242
בערב: 06-954233

הצעות עבודה
[illegible]

רוצים לקנות
[illegible]

מקררים
[illegible]

מכונות כתיבה
[illegible]

הלוואות
[illegible]

ריפוי והרזיה
[illegible]

מכוניות
[illegible]

הברזיות
[illegible]

פוליש וניקיון
[illegible]

ריפוי והרזיה
[illegible]

נרשמו לנישואין
[illegible]

שידוכים
[illegible]

צה"ל פועל לחקיקה שתאפשר לו קבלת מידע פסיכיאטרי על חיילי מילואים

מאת טלי ליפנר, הכתבת הצבאית של „דבר"

הפרקליטות הצבאית, רשויות בריאות הנפש והמערכת המשפטית עסוקים בימים אלה בהשלמת עבודת חקיקה, שתאפשר לצה"ל ולרשויות בריאות הנפש בצבא לקבל את כל המידע הדרוש מהגורמים האזרחיים, המטפלים בבעלי מופרעות נפשיות. החקיקה הזאת אמורה להורים מידע חיוני לצבא לגבי בחורות המילואים ולמנוע מצב שאנשים מעורערים נפשית יגוייסו [illegible] ויקבלו נשק.

[illegible] החוק הנהוג כיום, חייב כל איש מילואים לעדכן את הצבא על כל שינוי במצב בריאותו. ואולם, צה"ל מתקשה כמובן לאכוף חוק זה, ודאי לגבי מצבים של בריאות נפשית מעורערת. עד שיתקבל החוק החדש, ימשיך הצבא להיתקל בקשיים בקבלת מידע רפואי, בשל שמירת הסודיות הרפואית. סוגיית שמירת הסודיות הרפואית מצד הגופים האזרחיים לטובת הצבא, עלתה במלוא חריפותה בפעם האחרונה לפני כשלוש שנים ומאז גובשה החלטה עקרונית לשנות את החוק, אז הרג חייל בשירות מילואים פעיל בחג"א, ישעיהו ארנטל, בירית ברובה צבאי שהיה ברשותו את גדעון אלון, אורח ירושלמי חף מכל פשע. ארנטל סיפר כי חשד שהוא מחבל. אגב בצה"ל העירו אתמול, כי אין עדיין כל הוכחה של ממש שבמקרה זה היה ההרוג מעורער נפשית ולא מן הנמנע, כי המשטרה מיהרה מדי ללחוץ על ההדק. זמן קצר לאחר שנעצר התאבד ארנטל בתאו בכלא. אז התברר כי במשך שנים היה חולה נפש.

במקרים נוספים בהם רצחו חיילים בשירות מילואים פעיל, תוך שימוש בנשק צבאי, ואולם באותם המקרים לא הוכח מצב של ערעור נפשי מוגדר.

מחקר חדש של מכון סאלד ומשרד החינוך מגלה:

יחסים עם המין השני – בראש מעייני הנוער • מהות החיים – בסוף הרשימה

(עשית). – היחסים עם בני המין השני הוא הבעיה המעסיקה ביותר את כל בני הנוער בישראל. אחריה, לפי סדר החשיבות, מוטרדים הנערים מהיחסים עם החברים, תנועות הנוער, פוליטיקה והחברה, קניות, יחסים עם הורים ובני משפחה ואורח חיים ודת.

ממצאים ראשונים אלה מגלה מחקר חדש שנערך במכון הנריטה סאלד למחקר מדעי ההתנהגות בירושלים ואגף הנוער במשרד החינוך והתרבות. המחקר, שהוגש שלשום לסגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות מר יצחק נבון, נערך על ידי מנהל מכון סאלד ד"ר יצחק פרידמן בהשתתפות גב' אורנה בר וגב' ריקפת בן. המחקר כלל מידגם מייצג של כ־1500 תלמידי כיתות ט' ו־י"א ביהובי הארץ הלומדים בבתי ספר עיוניים, טכנולוגיים ומקיפים, בערי פיתוח ובאזורים, כלליים ודתיים.

כאמור, הבעיה השכיחה ביותר הוגדרה על ידי התלמידים כיצירת הקשר עם בן המין השני. בנושא זה מוטרדים בנים ובנות כאחד מכך שהם „משתגעים" אחרי מישהו או מישהי ואינם יודעים כיצד לקבל החלטות על כך. האם רצוי חברה קבועה או לא, האם לקיים יחסי מין עם המין השני ועוד. במקום השני – ברשימת הבעיות – מוטרדים בני הנוער מהיחסים עם חברים: האם להיפרד מחבר משום שלא מסתדרים אתו, האם להישאר „נאמן" לחברה אחת, או להתעסק עם עוד בנות, האם להפסיק קשר עם אדם לא יהודי, האם חברי מנצלים אותי והאם רצוי להתיידד עם חבר מסוים או עם מספר רב של אנשים.

אחד מנושאי ההתלבטויות הנראה מעניין ביותר, אם כי אינו בשכיחות גבוהה, הוא התלבטות בני הנוער בנושאים פילוסופיים־קיומיים. כגון: שאלות לגבי מהות החיים, שאלות מוסריות כלליות ועוד. שאלות אלו מופיעות בעיקר אצל תלמידים בבתי ספר דתיים השואלים האם להמשיך להיות דתי ושאלות לגבי תוכנם ומשמעותם של חיים דתיים ומצוות מסוימות. כן התגלו בעיות עם „עצמי" כגון האם אוכל בעתיד לדבר בחופשיות עם כל הבריות, חוסר שינה, תסכול ועוד.

השירות הצבאי מטריד בעיקר את תלמידי כיתות י"א. בקרב הבנים ההתלבטות היא בדרך כלל לגבי בחירת המסלול (קרבי או לא קרבי) וכן בחירת מסלול קרבי ספציפי (צנחנים או שריון). אצל הבנות ההתלבטויות האופייניות הן לאיזה קורס לצאת וכדומה. אצל דתיים עולה אצל הבנים גם ההתלבטות האם ללכת לישיבת הסדר או למסלול צבאי רגיל ובקרב הבנות לאיזה מסלול ללכת בשירות הלאומי.

גל אלימות בדרא"פ לקראת יום הולדתו ה־70 של מנדלה

ממשלות במערב קוראות לדרא"פ לשחררו

יוהנסבורג (עיר ועיתון). – המשטרה דיווחה על התגברות מעשי האלימות בדרום אפריקה, שעה שרשת הקהל הבינלאומית תובעות את שיחרורו של המנהיג הלאומי השחור נלסון מנדלה, שיהיה בן 70 מחר.

בהודעת המשטרה נאמר, כי שני גברים שחורים נורו למוות וחמישה אחרים נפצעו, שלשום. ביום חמישי פתחה המשטרה באש לעבר קבוצה של שחורים בעיר סמוכה. 16 אנשים נפצעו, ביניהם 10 נשים.

שחורים ידו אבנים באנשי בטחון בערים ברחבי המדינה ובכמה מקרים ניסו להעלות באש כלי רכב ובניינים של כוחות הבטחון, לפי דיווחים משטרתיים המתייחסים ל־48 השעות האחרונות. עובר אורח שחור נהרג כאשר נקלע לאש צולבת בין כוחות המשטרה לקבוצה של שחורים המצויידים באקדחים בעיר באנגה ליד קייפטאון.

בינתיים קודמו דברי שבח למנדלה וקריאות של ממשלות זרות לשיחרורו של מנהיג הקונגרס הלאומי האפריקני. הקהילה האירופית וממשלות בריטניה, יפאן, גרמניה המערבית, קנדה, אוסטרליה וכמה מדינות צפוניות פנו בקריאה לנשיא דרום אפריקה לשחרר את מנדלה מבית הסוהר.

מנדלה ורעייתו ויני דחו שלשום הצעה של הממשלה לאפשר למשפחה לערוך ביקור ממושך בבית הסוהר פולסמור של קייפטאון לציון יום הולדתו החל מחר. פרקליט המשפחה אמר שמנדלה ורעייתו לא יסכימו לקבלת זכויות יתר מהממשלה, מאחר שזכויות אלה לא ניתנות לאסירים אחרים, שאף הם לוחמו נגד חוקי האפרטהייד.

ראש ממשלת הולנד יבקר במכון לחקר המדבר בנגב

מאת אמיר רוזנבליט, כתב „דבר"

ראש ממשלת הולנד, ר.פ.מ. לובנרס, יבקר מחר במכון לחקר המדבר של אוניברסיטת בן גוריון בשדה בוקר ויקבל מקרוב אחר פרוייקט משותף לישראל ולהולנד בנושא פיתוח שיטות לשימוש במי נגר עילי בנגב ובאזורים צחיחים בעולם. ממשלת הולנד מתכוונת לתמוך בפרוייקט זה בסכום של כמיליון דולר, אשר יושקעו בעיקר בישראל ובקמרון.

לובנרס יגיע לקמפוס שבה בוקר בלווית ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס ובלווייתו תבלול גם את שר החוץ ההולנדי, שגריר הולנד בישראל ושגריר ישראל בהולנד. מטרת הפרוייקט המשותף לישראל ולהולנד היא לאסוף את מי הנגר העילי (מים הזורמים במורדות ההרים [illegible]) [illegible] יכול להתבצע באזורים מדבריים שבהם הגשמים מגיעים בעוצמה רבה והקרקע אינה מחלחלת.

השיטה פותחה במשותף על ידי מדענים ישראלים מהמכון לחקר המדבר ע"ש בלאושטיין בשדה בוקר ומדענים מהאוניברסיטה החקלאית ההולנדית, אוניברסיטת [illegible] ובניגן, והוצעה לארצות העולם השלישי, ביניהן קמרון, אשר מתמודדות עם בעיות בצורת ורעב קשות. ישום הפרוייקט יחל בצפון קמרון בינואר 1989 ויימשך שלוש שנים.

ראש ממשלת הולנד יגיע לשדה בוקר, לאחר שיסעד ארוחת בוקר במלון המלך דוד, עם ראש עיריית ירושלים, טדי קולק. בשדה בוקר, יניח לובנרס זרים על קברותיהם של פולה ודוד בן גוריון ולאחר מכן יערוך סיור במכון לחקר המדבר, שם יקבל דברי הסבר מפי פרופ' יפתח בן אשר ופרופ' עמוס [illegible]

השבועון „ערב שבת" ישלם פיצויים לר"צ על לשון הרע

טען בכתבה כי ר"צ הקימה מועצה מייעצת לשחרור בנות משירות צבאי כדי להשיאן לנוכרים מחו"ל

(ע). – שופטת בית משפט השלום בירושלים מוסיה ארד חייבה בסוף השבוע את השבועון הדתי „ערב שבת" לשלם פיצויים בסך 3,500 ש"ח לתנועת ר"צ, לאחר שפסקה כי בכתבה שהופיעה בעתון באוקטובר 1985 היה משום לשון הרע על ר"צ.

בכתב התביעה שהוגשה באמצעות עו"ד אברהם גל נאמר, כי באוקטובר 1985 פורסמה כתבה בעתון „ערב שבת" שקבעה שר"צ הקימה מועצה מייעצת לשחרור בנות משירות צבאי הרוצות להינשא לנוכרים מחו"ל.

השופטת קובעת בפסק דינה כי הדברים אינם אמת והם מהווים פירסום לשון הרע, כיוון שעולה מהכתבה שר"צ מייעצת לבנות כיצד להתחמק מלשרת בצה"ל. „מעשה כזה נתפס לדעתי על ידי האנשים הסבירים, בין אם הוא מהציבור הדתי ובין אם הוא מהציבור החילוני, כמעשה משפיל ומבזה", קבעה השופטת.

השופטת קובעת, כי העתון „ערב שבת" לא הוכיח שלר"צ יש אכן מועצה שכזאת ולכן הפירסום אינו אמת. גם טענת תום לב אינה עומדת כאן לעתון, שהרי אין בפירסום הכתבה משום הבעת דעה אלא משום קביעת עובדה, לפיה לתנועת ר"צ מועצה המייעצת לבנות כיצד להשתמט משירות צבאי.

השופטת אומרת בפסק דינה, כי מאחר שמדובר במפלגה אשר לגביה עצם הזכיה במשפט מהווה פיצוי, יעמדו הפיצויים על סכום של 3,500 ש"ח בלבד. השופטת גם חייבה את „ערב שבת" לשלם לתנועת ר"צ הוצאות משפט בסכום של 1,500 ש"ח.

אז עף הגג

סופת טורנאדו הרסנית שפקדה שלשום את העיר איוואה בארה"ב והעיפה את הגג מהמאגר הנראה בתצלום, לא הפריעה ליושביו להמשיך לשתות בירה ליד הדלפק. (צילום: א.פ.)

ברית וארשה תומכת ביוזמת גורבצ'וב להקפאת מירוץ החימוש באירופה

שר החוץ האיטלקי אנדראוטי דחה אתמול הצעה סובייטית לפיה תוציא ברה"מ מטוסי קרב ממזרח אירופה בתמורה לסירוב איטלקי להצבת מטוסי קרב של נאט"ו בתחומה

וארשה (א.פ.). מנהיגי שבע מדינות ברית וארשה הביעו אתמול תמיכה בהצעת מנהיג ברה"מ מיכאל גורבצ'וב להתימת הסכם בין־גושי להקפאת מירוץ החימוש בתחומי אירופה וקראו לקיום שיחות בנושא עוד במהלך שנה זו בדבר הפחתת מאגרי [illegible] [illegible] יצא את וארשה בדרכו חזרה לברה"מ בתום הוועידה והתם בכך ביקור של ששה ימים בפולין.

בעלי הברית הקומוניסטים גם תמכו על הצהרה נפרדת, שבה הובעה דאגה לנוכח השפעותיו של מירוץ החימוש על איכות הסביבה. סגן שר החוץ הפולני הנריק יארושק צוטט על־ידי סוכנות הידיעות הפולנית „פאפ" כאומר, שההכרזה בנוגע להפחתת כמות הנשק [illegible] [illegible] עניין בפתיחת שיחות רשות בתחום פירוק החימוש עוד במהלך 1988, אמר.

בהופיעו במסיבת עתונאים אמר עוד יארושק, כי מצבורי הנשק העצומים ומערכי הכוחות בשני הצדדים „מקשים מאוד על השגת שיפורים נוספים באווירה הבין־לאומית". לדבריו, הם פוגעים גם בהתפתחות הכלכלית של כל מדינות אירופה ומחבלות במאמצים [illegible] השגת שיתוף פעולה [illegible] ברוב.

אתמול דחה שר־החוץ האיטלקי ג'וליאו אנדראוטי הצעה סובייטית, שלפיה תוציא ברה"מ חלק ממטוסי הקרב שלה ממזרח־אירופה בתמורה לסירוב איטליה להתיר הצבת מטוסי קרב של נאט"ו בתחומה.

ביום ב' אמר גורבצ'וב בנאום בפני הפרלמנט הפולני, שהוא יהיה מוכן להוציא את מטוסי הקרב של ברית וארשה [illegible] שלהם במזרח־אירופה בתמורה להסכמת נאט"ו להימנע להצבת 72 מטוסי „אף־16" שלה באיטליה.

ביהמ"ש הפדראלי בניו־יורק יחליט אם להסגיר המחבל עטא לישראל

עטא רצח באפריל 86 נהג „אגד" ליד רמאללה וטען כי מעשהו היה מעשה פוליטי ולכן אין להחיל עליו את אמנת ההסגרה

מאת מרגה ציטוקי, סופרת „דבר" בירושלים

בית המשפט הפדרלי בניו־יורק יחליט בתוך ימים מספר האם להסגיר לישראל את המחבל עטא מארגון אבו־נידאל שרצח נהג אוטובוס אגד ב־1986 ליד רמאללה, או לאמץ את החלטת בית משפט השלום שקבע כי אין להסגיר את המחבל כיוון שמעשיו נעשו על רקע פוליטי.

המשנה לפרקליט המדינה עו"ד דורית ביניש שבה בימים האחרונים מארה"ב, שם שהתה לצורך העירעור על החלטת בית משפט השלום, בפני בית המשפט הפדרלי בניו־יורק.

המחבל עטא מארגון אבו־נידאל ירה באפריל 1986 בנהג אוטובוס „אגד" והרגו. שותפיו לעבירה זרקו בקבוקי תבערה. שני שותפיו נשפטו ונדונו בבית משפט צבאי ואילו הוא ברח מן הארץ. לפני כשנה נעצר בוונצואלה וישראל פנתה לממשלת ונצואלה כדי לבקש את הסגרתו. מאחר ולא קיים הסכם הסגרה בין ישראל ובין ונצואלה לא הסכימה להסגירו ותחת זאת גירשה אותו לארה"ב. עם בואו לארה"ב הגישה ישראל בקשה להסגרה ואף משרד החוץ האמריקאי קיבל את עמדת ישראל כי המקרה ראוי להסגרה על־פי אמנת ההסגרה. המקרה הועבר לבית המשפט בארה"ב כדי שיסכים להסגרה אך שופט שלום דחה את ההסגרה. השופט קבע שבשנת 1986 היה מרי אזרחי בשטחים הנמשך למעשה כל שנות הכיבוש הישראלי. הערבים נלחמים בשלטון ישראל וכיון שהמדובר בפגיעה באוטובוס שהוביל מתנחלים ראו בו הערבים מטרה צבאית, שכן המתנחלים הם כח צבאי ישראלי. השופט סבר כי מעשיו של המבוקש אינם מעשים שעליהם צריך להחיל את אמנת ההסגרה שכן אלו מעשים פוליטיים.

שלטונות ישראל בארה"ב לא השלימו עם ההחלטה והחול בהליך ערעור בפני בית משפט פדרלי בניו־יורק. להליכים אלו נסעה לפני שבוע המשנה לפרקליט המדינה דורית ביניש. במהלך הערעור הובאו מטעם המבקשים, ממשלות ישראל וארה"ב, עדויות שנועדו להפריך את כל הממצאים שנאמרו בערכאה הראשונה. מטעם ארה"ב הופיעו שני עדים מקצועיים, פרופסורים לדיני צבא ומלחמה, אשר העידו כי על פי דיני מלחמה, התקפה טרוריסטית כזאת אסורה. הם ציינו כי עובדתית לא היה מרי אזרחי ב־1986, הישובים, ההתנחלויות הם אוכלוסיה אזרחית וההתקפה הרצחנית היתה פשע, גם אם שורר מצב מלחמה. סגנית היועץ המשפטי של משרד החוץ האמריקאי העידה כי התקפה טרוריסטית מסוג זה על אוטובוס היא מעשה טרור.

עד נוסף מטעם המבקשים היה שגריר ארה"ב בישראל לשעבר סם לואיס, שמסר תיאור על הנעשה בארץ, על מעמד ההתנחלויות ועל כך שהמתנחלים אינם אנשי צבא. כל העדים היו בדיעה שאם היה מרי אזרחי ואם לא, ההתקפה על אוטובוס אזרחי הוא בגדר פעולה אסורה.

ההגנה תביא אף היא את ראיותיה. יצויין כי המייצג את המבוקש הוא רמזי קלארק, מי ששימש היועץ המשפטי של ממשלת ארה"ב בעבר.

סנגוריהם של חברי ארגון „המהפכה המצרית" החשודים ברצח אלברט אטרקצ'י בקאהיר:

שולחינו הם גיבורים; הריגת ישראלים אינה מנוגדת לחוק

קאהיר (רויטר). – סנגוריהם של חברי ארגון „המהפכה המצרית", החשודים ברצח מזכיר שגרירות ישראל בקאהיר אלברט אטרקצ'י, טענו אתמול בבית־המשפט בקאהיר, כי שולחיהם הם גיבורים, הואיל והריגתם של ישראלים אינה מנוגדת לחוק, בהיות ישראל מדינה עויינת.

„אנשים אלה הם גיבורים", אמר עו"ד אחמד חואג'ה, העומד בראש אגודת עורכי הדין המצרית. „הם בניה של מצרים. הם אחזו בנשקם נגד סוכנים ישראלים, נגד אלה הקמים על הערבים, כדי להציל את כבודנו ואת שמנו."

להלן אמר חואג'ה, כי הוא רואה במשפט, משפט פוליטי. „בשמו של כל מצרי אני פונה לבית־המשפט לשחרר את העצורים עד לתחילת הדיון", הוא אמר.

עורך הדין נביל ח'ילאלי הכריז, כי „כבוד גדול הוא לכל הנאשמים, שנמנה עימם בנו של המנהיג המצרי הגדול נאצר". הנאשמים, המוחזקים בתא משוריין בתוך אולם בית־המשפט, הגיבו בקראם: „אללה אכבר... נאצר מנהיגנו... ח'אלד (עבד אל־נאצר) מנהיגנו".

להלן הוסיף ח'ילאלי: „ישראל, שתקפה את הכור הגרעיני העיראקי ואת מטה אש"ף בתוניסיה והורגת פלשתינים מדי יום בשטחים הכבושים, אינה יכולה להיחשב מדינה ידידותית. הרג סוכנים ישראלים הוא חוקי, לפיכך, על־פי החוקה, הקובעת, שמצרים היא חלק מן העולם הערבי וכי תקיפת כל חלק מן העולם הערבי כמוהו כתקיפתה היא."

מחמוד נור אדין, הנחשב למוח שמאחורי פעולות הקבוצה, נראה מחייך בשלווה במשך כל יום הדיונים. „בלאומן מצרי אני גא במעשי", אמר. „הרגתי את הישראלים כדי לשקם את כבודה של מצרים, שנפגעה קשות לאחר יירוט המטוס המצרי האזרחי." דבריו התייחסו ליירוט המטוס המצרי שהוביל את חוטפי האניה „אקילה לאורו" באיטליה באוקטובר 1985. „הנשיא מובארק אמר אז, שהתקרית פגעה בו קשות", הוסיף, „וההלטנו לנקום בשמו. אני אופטימי וחש בטחון בכך שבית־המשפט המצרי לא ירשיע אותי. אינני פושע. זהו משפט פוליטי, ואני חש גאווה על שנמניתי עם מי שהעזו להתייצב נגד ישראל וארה"ב".

11 הנאשמים נמנים עם 20 חברי הארגון, שחשודים גם בפציעת דיפלומאט ישראלי ב־1984 וברצח עובדת השגרירות אמי טל־אור ב־1986. כמו כן, הם חשודים כי פצעו בירייה שני אנשי בטחון של שגרירות ארה"ב בקאהיר במאי אשתקד. שבעה מתוך תשעה הנותרים שוחררו בערבות בחודש שעבר ושניים נוספים, בהם ח'אלד עבד אל־נאצר, בנו של נשיא מצרים המנוח, נשפטים בהיעדרם.

אל מגדלי הפרחים בישראל!

לאחר ששר החקלאות לא דן כלל בתוכניות התייעלות השיווק שהוצגו ע"י מועצת הפרחים והאגיד אביב, תוכניות שמוזילות את עלות יצוא הפרחים בכ־50%, פעל תאגיד „אביב" בבורסות בגרמניה ובהולנד והגיע איתם להסכמה לשווק הפרחים על אותם מקפים ושמות המגדלים המקוריים.

כן נערכו לשיווק ישיר (נוסח כרמל) והבטחנו הסדרי תובלה אוירית עם אל־על ושירותי מסוף בנמל התעופה לוד.

אנו מציעים למגדלים שירותי יצוא לבורסות בעלות של 2.5% מתמורה ב לעומת 6.3% שמציעה מועצת הפרחים ואמקסקו (הוזלה של כ־60% בעלויות העמלה). אנו מציעים שירותי יצוא לשיווק ישיר (נוסח כרמל) בעלות של 5.0% לעומת 8.3% במועצת הפרחים ואגרקסקו (הוזלה של 41% בעלויות העמלה).

אנו מודיעים, מגדל שיקבל אישור ממועצת הפרחים לא יוכל להתחם עימנו חוזה ולהנות משירותיו המוזלים של תאגיד „אביב".

[illegible]

בכבוד רב

בית אריזה לפרחים „אביב" בע"מ.

בית אריזה לפרחים „אביב" בע"מ ת.ד. 85 חדרה 38100 טל' 06־335585 פאקס 06־335370

גילוי דעת

★ מטה הפעולה הציבורי הארצי למען מגדלי הפרחים קורא לשר החקלאות לאמץ את תוכנית היעול שהוכנה במועצת הפרחים.

★ מטה הפעולה הארצי רואה חשיבות עליונה בהורדת עלויות השיווק לכלל מגדלי ישראל.

★ היות והמערכות הארציות לא נענו עד כה להתכנית זו, תומך המטה בדרכו העצמאית של תאגיד „אביב" ביצירת מערכת שיווק זולה ויעילה שתהיה פתוחה לכלל מגדלי ישראל.

מטה הפעולה הציבורי למען מגדלי הפרחים

צה"ל מכחיש טענת המתנחלים לפיה הסיתם קצין בכיר ל„אינתיפאדה יהודית"

מאת טלי ליפנר, הכתבת הצבאית של „דבר"

בכירים בצה"ל הגיבו בתדהמה על הידיעה לפיה הציע קצין בכיר למתנחלים ביהודה ושומרון דרכים לפעול נגד תושבים מקומיים ב„אינתיפאדה יהודית".

לטענת גורמים צבאיים בכירים, אין שחר לגרסה זו של המתנחלים ומקורה, אם אומנם נמסרה בלשון שבה הופיעה, בפרובוקציה חסרת יסוד.

„לא יעלה על הדעת כי קצין צה"ל יסית או יתן הוראות המנוגדות לחוק או למדיניות הממשלה והעובדה שהקצין שכביכול אמר זאת לא מצוטט בשמו מגבירה את החשד כי הדברים לא נאמרו כלל", אמרו גורמים בצה"ל.

יצויין, כי בעבר היה מספר מועט של מקרים בהם התבטאו אנשי צבא בדרגות נמוכות ובדיוני פוליטי מובהק באופן פרטי אצל המתנחלים, ברוח שהיתה מנוגדת למדיניות הצבא.

עיר האורות חוגגת

זיקוקי דינור מאירים את שמי פאריס לרגל חגיגות יום הבסטיליה, שחל ביום חמישי (צילום: א.פ.)

השר שרון נפגש עם סגן ראש ממשלת רומניה

וינה (עיא) – שר המסחר והתעשיה אריאל שרון נפגש שלשום בבוקרשט עם סמון אנדריי, סגן ראש ממשלת רומניה, על כך מסרה סוכנות הידיעות הרומנית.

הסוכנות מציינת, כי שני האישים דנו „בבעיות הקשורות בשיתוף הפעולה הכלכלי הרומני־ישראלי במישורים בעלי ענין משותף לקראת הרחבתם וגיוונם של קשרי המסחר" בין שתי המדינות.

שרון נפגש גם עם השר הרומני לסחר חוץ, יואן אונגור, ואם פקידים בכירים ממיניסטריונים כלכליים אחרים.

שרון הגיע ביום ה' לבוקרשט לביקור רשמי ברומניה שיימשך חמישה ימים.

ה„טיימס" מוסר:

צנחנים התעללו בשני נערים ערבים באל־רם

מאת דליה שחורי, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – צנחנים התעללו אכזרית בשני נערים ערביים לעיני שכניהם, מען היטיימס ביום שישי.

ה„טיימס" סיפר כי שני הנערים מהכפר אל־רם מצפון לירושלים, היו ביום רביעי בנפחיה של משפחתם כאשר פטרול של צנחנים הודיע לסגור את החנויות. אחד הנערים, שטען כי לא שמע את דבריהם, הוכה בפרצופו, נזרק לרצפה, נבעט והוכה ברובים. אביו שניסה להתערב נזרק לרצפה. בן דודו ניסה לרחוף את הצנחן אך נזרק, הוכה ונבעט. לאחר מכן גררו אותם בשערותיהם והוצא, העמידו אותם ליד קיר ובעטו בהם שוב.

האב סיפר כי אחד הצנחנים נגף למולו בכמתתו הארומה וצעק: "אתה יודע מה זה? זהו סמל לרוצח מאוכן", וסטר על פני הנער בעורת הכומתה.

בשלב זה הגיעו שני ג'יפים עם 15 חיילים נוספים. השכנים אמרו כי גררו את הנערים פנימה והחיילים דרכו עליהם ובעטו בהם. השכנות אמרו כי ראו את החיילים מדליקים סיגריות ומכבים אותן על הנערים. כעבור זמן מה הביאו אותם ליד הכפר ג'בה, שם גררו אותם לבית עזוב, הכו אותם שוב בעזרת אבנים, קשרו את ידיהם, שמו על ראש אחד מהם דלי מתכת המשמש לעשיית צרכים וצוו עליהם ללכת הביתה.

רק אחד מהם יכול היה ללכת, הוא הזעיק בדואי שעזר לו להעביר את השני לביתו ולאחר מכן לבית החולים.

ג'ונתן פולארד הפסיק את שביתת הרעב

שיקאגו (עיר). – ג'ונתן פולארד, איש המודיעין של צי ארה"ב שנידון למאסר עולם בשנה שעברה באשמת העברת סודות לישראל, הפסיק את שביתת הרעב שלו שנמשכה חמישה ימים – גילה אביו שלשום.

פולארד בן ה־33 פתח בשביתת רעב, כדי למחות נגד מה שתיאר כהתעללות בבית הכלא והטלת צנזורה על הדואר שהוא מקבל. ביום ה' הוא החל לאכול כרגיל. אביו, מוריס פולארד, אמר כי פקידי בית־הסוהר במאריון שבאילינוי, הסכימו לבוא לקראתו בקשר עם המכתבים שהוא מקבל.

סדרת מנויים חמישית לעונה בתזמורת הסימפונית חיפה

מאת אריאלה ראובני, סופרת „דבר"

נוכח הביקוש הגובר בכרטיסי מנוי לתזמורת הסימפונית של חיפה החליטה הנהלת המוסד על פתיחת סדרת מנויים חדשה, שהיא הסדרה החמישית במניין, בעונת הקונצרטים החדשה.

הסדרה החדשה תכלול חמישה קונצרטים בלבד, לעומת 12 קונצרטים בסדרות הקודמות, ומחיר המנוי לסדרה זו 150 ש"ח. התזמורת הסימפונית של חיפה, שעלתה בעת האחרונה על דרך המלך, הגדילה את מספר נגניה ושיתפה בקונצרטים שלה סולנים ומנצחים בעלי שם בין־לאומי. כיום יש 8,000 מנויים. עם פתיחת הסדרה החדשה ועריכת קונצרטים מיוחדים מקווה הנהלת התזמורת להגיע ל־10,000 מנויים.

2,500 מתושבי השטחים התגברו על כל המחסומים והגיעו למחנה עבודה בנצרת

מאת מוחמד חלילה

בשלושת ימי מחנה העבודה ההתנדבותי, שארגנה עיריית נצרת, ביצעו אלפי המתנדבים עבודות בהיקף של חצי מיליון דולאר. כך מסר במסיבת עתונאים ראש העיר, חיב תופיק זייד.

מתנדבים הגיעו מ־52 ערים וכפרים ערביים מהגליל ומהמשולש. כ־2,500 מתנדבים הצליחו להתגבר על המחסומים ולהגיע לנצרת מהשטחים הכבושים. במחנה השתתפו נציגים מ־15 ארגונים יהודיים, ביניהם בני קיבוצים. 90 מתנדבים, שיצגו 40 ארגונים הגיעו מארצות מזרח ומערב־אירופה, מארה"ב, ואף משלחת מכה"מ.

בנוסף לימי העבודה תרמו תושבי נצרת גם 30,000 דולאר וטונות של ירקות ופירות, בשר ועוף ואלפי בקבוקי שתיה קרה למען המתנדבים. עשרות נשים עסקו במשך שלושת הימים בבישול ובהכנת ארוחות חמות לאלפי המתנדבים.

במסגרת ימי העבודה, נסללו עשרות כבישים, נבנו מדרכות וגדרות תמיכה, נשתלו עצי נוי ופרחים, הונחו קווים לניקוז מים וביוב ושופצו מוסדות חינוך ובתי־חולים, בתי־אב לקשישים ועוד.

סופר "דבר" מוסר, כי מחנות העבודה שמארגנת עיריית נצרת זה 13 שנה מהווים מפגן כוח פוליטי לעיריית נצרת ולחד"ש. השנה נערך המחנה בסימן ההזדהות עם האינתיפאדה בשטחים ולמען השגת שיוויון מלא לאוכלוסיה הערבית. עם המתנדבים נמנה השנה גם ח"כ מוחמד ותד, שפרש לפני שבוע ממפ"ם והצטרף לחד"ש. ותד היה "כוכב" המחנה.

ההסתדרות חילקה 40 מענקים לעידוד מחקר

במעמד מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, פרופסורים מהאוניברסיטאות בארץ, אישי ציבור ומחקר וקהל רב, חולקו אתמול 40 מענקי מחקר לדוקטורנטים מהקרן ההסתדרותית לעידוד המחקר ע"ש דוד בן־גוריון.

יו"ר הקרן, ד"ר ישראל קורן, הודיע שהקרן פועלת בשיתוף עם הוועד העולמי של הארגון הבינלאומי "המדע לשרות העובד". המענקים, בסכום של 2,000 דולר כ"א, חולקו לחוקרים במדעי החקלאות, הטבע, הרפואה, והחברה. בין מקבלי הפרסים למחקר גם אשה ערביה ובדווי. המזכ"ל קיסר בירך את הזוכים ובני ביתם ועמד על יחסי־הגומלין בין הקהילה האקדמאית לבין ההסתדרות.

5 נהרגו ו־52 נפצעו בתאונות בשבוע שעבר

מאת אריה ארד, סופר "דבר"

חמישה אנשים נהרגו, ארבעה מהם הולכי־רגל, ו־52 נפצעו קשה ב־42 תאונות־דרכים חמורות, בשבוע האחרון.

נתונים אלה משקפים ירידה של 54 אחוז במספר ההרוגים בחודש יולי אשתקד וירידה של 19 אחוז בהשוואה לחודש יוני השנה. אולם הירידה במספר הפצועים קשה בהשוואה ליולי אשתקד מסתכמת בארבעה אחוזים בלבד ואילו ביחס ליוני השנה חלה עליה של שלושה אחוזים.

ב־28 השבועות הראשונים של השנה נהרגו 229 אנשים ו־1,694 נפצעו קשה ב־1,431 תאונות חמורות. בהשוואה לאותם השבועות אשתקד חלה ירידה של חמישה אחוזים במספר ההרוגים ושל 19 אחוז במספרם של הפצועים קשה. מספרן של התאונות החמורות ירד ב־27 אחוז. מספר התאונות הקטלניות ירד בשבעה אחוזים ומספר התאונות הקשות ב־31 אחוז.

הסיבות השכיחות ביותר לתאונות החמורות בשבוע האחרון היו אי־שמירת מרחק נאות בין כלי־רכב הנעים בזה אחר זה, אי־הקפדה על נסיעה בימין הדרך והתנהגות לקויה של הולכי־רגל.

החייל שנהרג בתאונה הובא למנוחות

(ע). — ביום ו' נערכה בתל־אביב הלווייתו של חייל צה"ל, מאיר פרץ בן 19, שנהרג בתאונת דרכים באיזור ים המלח.

בשבת נאלצו רופאים במרכז הרפואי "סורוקה" בבאר־שבע לקטוע את רגלה של חיילת, שנפצעה בתאונה אחרת.

הרוג ו־5 פצועים באיזור הכנרת

סופר "דבר" בצפון מוסר: הרוג אחד וחמישה פצועים, אחד מהם קשה, זהו מחיר הדמים של השבת בתאונות דרכים בכבישי הכנרת.

התאונה הקטלנית, בה נהרג דוד עמר, בן 24 מהתענכים, אירעה צפונית לקיבוץ עין־גב, כאשר מכונית האלפא־רומאו בה נסע התהפכה. בתאונה זו נפצע קשה אבי אביעד, בן 21, שהועבר במהירות לבית־החולים "פוריה". בתאונה זו היו עוד שני פצועים קל.

תאגיד "אביב" ייצא פרחים עצמאית לגרמניה והולנד

מאת דוד מושיוב, סופר "דבר" לענייני חקלאות

תאגיד הפרחים "אביב" הגיע בסוף השבוע להסכם בדבר יצוא פרחים עצמאי לבורסות הפרחים בגרמניה ובהולנד מבלי להזדקק לשירותיהם של "אגרקסקו" ומועצת הפרחים.

מנכ"ל התאגיד, שמואל קרס, שמסר על כך, אמר כי יותר מ־1,100 מגדלי פרחים ישווקו 240 מיליון פרחים, המהווים כשליש מסך כל יצוא הפרחים מישראל באמצעות תאגיד "אביב". הוא אמר, כי "אביב" נערכה לשיווק ישיר, תוך הבטחת הסדרי תובלה אווירית של הפרחים באמצעות חברת "אל על" וכן קבלת שירותי מסוף בנמל התעופה בן־גוריון בלוד.

היצוא של תאגיד "אביב" יסתכם בסך 33 מיליון דולאר. קרס אמר, כי התאגיד מציע למגדלי הפרחים שירותי יצוא לבורסות בעלות של 2.5 אחוזים מהפדי"ב, לעומת 6.3 אחוזים של "אגרקסקו" ומועצת הפרחים. כן יציע תאגיד "אביב" שירותי יצוא של פרחים נוסף כרמל של "אגרקסקו", בעלות של 5 אחוזים לעומת עלות של 8.3 אחוזים, שמציעה חברת אגרקסקו.

הנהג שתקף נוסע ונשכו נידון לפיקוח קצין מבחן

(ע). — נהג מונית, שהנחית מהלומת אגרוף בפני נוסע ונשכו בידו, נידון ביום ו' בבית משפט השלום בחיפה לפיקוח קצין מבחן למשך חצי שנה.

סולימאן צעקה, בן 44, משפרעם הובא לדין בפני שופט השלום החיפאי ראובן בן־חורין, על־כי בחודש ספטמבר 1985 תקף בקרית־אתא את הנוסע דניאל עקיבא. על־פי עסקת טיעון בינו לבין הפרקליטות, גזר בית המשפט שישה חודשי פיקוח של קצין מבחן ללא הרשעה.

"רנו" תהיה הראשונה לייבא את דגמי 1989

מאת אריה ארד, סופר "דבר"

"רנו" תהיה השבוע המכונית האירופית הראשונה בשיווק דגמי 1989 שלה בארץ, בסיסמה "תן זינוק לרנו 1989". מי שיקנה דגם 1989 של "רנו", יקבל אותה בחודש הבא, מבטיחה חברת "בני משה קרסו", המייבאת אותם.

דגמי "רנו" נהנים מהצלחה גדולה במולדתם בצרפת ונתח־השוק שלהם מגיע לכדי שליש. שניים מהם מקדימים את הדגמים המקבילים של "פז'ו־סיטרואן". ה"רנו 5", שהיא המכונית הנמכרת ביותר בצרפת, זוכה שם בנתח שוק של 12.7 אחוז בהשוואה ל־9.7 אחוזים ל"פז'ו 205" החדישה הרבה יותר, התופסת בצרפת רק את המקום השני.

בארץ זוכות מכוניות "רנו" בנתח שוק יציב של כשבעה אחוזים וה"רנו 5" היא אחת הפופולריות בשוק הישראלי. באין סטטיסטיקה מפורטת על הדגמים השונים, אפשר רק לומר, כי כלל מכוניות "פז'ו־סיטרואן", שזכו עד לפני שנתיים לנתח שוק גדול אך במעט מ"רנו", פרצו קדימה בזכות ה"ב.אקס." וכבשו בשנה שעברה נתח שוק של 17 אחוז.

בי"ס "ברוח ערכי העבודה" בקטמון הפחית הניכור בין תומכי הליכוד לתומכי המערך

מאת יעל פישביין, סופרת "דבר" לענייני חינוך

בית הספר "ברוח ערכי תנועת העבודה" בשכונת קטמון בירושלים הצליח להפחית ולשנות את הניכור בין דפוסי ההתנהגות של תומכי הליכוד לבין אלה של המערך.

הורים תושבי השכונה, המשתייכים ברובם לתת־תרבות הליכוד, שולחים את ילדיהם לבית הספר, מפני שבמאזן הרווח וההפסד, הכרוך בתווית בית הספר "ברוח ערכי תנועת העבודה", היתרונות בתחום הלימודים והחברה, מקזזים את מחיר ההשלמה עם הגישות הערכיות והאידיאולוגיות של תת־תרבות המערך. מדובר בעיקר בגישות ערכיות, הנוגעות לסכסוך הישראלי־ערבי, היחס למיעוט ותפישת הדמוקראטיה.

במהלך כשמונה שנות פעילותו של בית הספר "ברוח ערכי תנועת העבודה" בירושלים, היו הורים שהושפעו מערכי בית הספר, וגילו נכונות לקבל את ערכי תנועת העבודה גם בתחומים האידיאולוגיים. אלה שהושפעו מערכי תנועת העבודה בשכונה הם בעיקר הפעילים השכונתיים המעורבים בחיי בית הספר, אך גם הורים נוספים.

ממצא זה כלול בסיכום דו"ח פנימי לא לפרסום של המחקר "בין קהילה שכונתית לקהילה אידיאולוגית", שערכה ד"ר תמר הורוביץ ב"מכון סאלד" על־ידי הזמנת יחיאל לקט, העומד בראש עמותה לקידום בתי־ספר ברוח ערכי תנועת העבודה.

החוקרת מציינת, כי מלכתחילה הוקם בית הספר בשכונת קטמון, במטרה לגרום לשינוי האקלים החברתי־פוליטי בישראל. המייסדים באו מקרב האינטליגנציה ואנשי האקדמיה בירושלים, שהיו תורמים תחושת אי־נחת מהאקלים החברתי והפוליטי בישראל לאחר עליית הליכוד לשלטון ו"ניצלו" את הסעיף בחוק החינוך, המאפשר להורים לקבוע 25 אחוז מתוכנית הלימודים של ילדיהם. על אף שהיו קבוצות נוספות ברחבי הארץ, שרצו לייסד בתי־ספר דומים, מומש הרעיון רק בירושלים.

אחד ההסברים שמעניקה לכך החוקרת הוא שמוסדות ההסתדרות לא נתנו גיבוי לרעיון, מפני שלא עיכלו את משמעות המהפך הפוליטי והוסיפו להחזיק בתפישה הממלכתית הבן־גוריונית, לפיה ניתן להנחיל את ערכי תנועת העבודה לעם כולו.

הניכור בין תת־תרבות הליכוד של השכונה לבין תת־תרבות המערך של מייסדי בית הספר בא לידי ביטוי בתחומים חברתיים ועדתיים, למשל: הפער בין מסורתיות ומערביות, דתיות וחילוניות, סמכותיות ומתירנות בחינוך ועוד. אך גם בנושאים לימודיים הקשורים בלימוד הסכסוך הישראלי ערבי, הדמוקראטיה והיחס למיעוט.

כאמור קובעת החוקרת, כי הורים בני השכונה, הושפעו מערכי בית הספר, בעיקר בתחום הלימודי והחברתי, אך גם בתחום האידיאולוגי. זאת, בקרב אותו חלק מההורים שהיה פעיל ומעורב בהקמת בית הספר ובהפעלתו.

התובעת: היקף זיוף הדולארים היה עלול לפגוע בכלכלת המדינה וביחסי החוץ שלה

(ע). — "זיוף דולארים בהיקף של כ־2 מיליון דולאר והפצתם עלול לפגוע בכלכלת המדינה ביחסי החוץ שלה ובמוניטין של המדינה במישור הבינלאומי" — הטעימה ביום ו' התובעת, בבקשתה לעצור עד לתום ההליכים המשפטיים את החשודים בהשתייכות לרשת זייפי הדולארים.

בית המשפט המחוזי בתל־אביב קבע, כי הנאשמים דוד ללאציאשוילי, בן 46, מרדכי מיכאלשוילי בן 50, שניהם מאשדוד, משה אלפרון בן 36 מגבעת שמואל, שלמה עוז בן 35, בני צמח, בן 27, מרמת־גן — יישארו במעצר עד ל־24 ביולי, בו יתקיים הדיון בבקשת המעצר.

בכתב האישום שהגישה התובעת, עו"ד קלרה רג'יניאנו, נאמר, כי במהלך חודש מאי תכננו הנאשמים לזייף מט"ח בהיקף של כ־2 מיליון דולאר ולהפיצם.

הנאשמים רכשו מכונת דפוס במחיר 2,500 דולאר וקיבלו הדרכה לגבי הפעלתה, נאמר בכתב האישום. את המכונה העבירו באמצעות נהג הובלות לחנותו של הנאשם משה אלפרון בגבעת שמואל.

לטענת התביעה רכש הנאשם דוד ללאציאשוילי במקומות שונים בתל־אביב את החומרים והמוצרים לשם ביצוע פעולות הזיוף: נייר להדפסה, גלופות, מכשיר לגילוי דולארים מזוייפים. הנאשמים ביצעו בחנות בגבעת שמואל כמה נסיונות לזייף דולארים על נייר הדפסה, אולם הדבר לא עלה בידם, כנראה עקב אי־התאמה של מכונת הדפוס. אז החליטו לרכוש מכונת דפוס אחרת.

הנאשמים, טוענת התביעה, פרצו בליל ה־4 ביולי לבית דפוס ברחוב יצחק שדה בתל־אביב, לאחר שהנאשם בני צמח קיבל מאחד העובדים במקום את מפתחות הכניסה, והביאו עימם את נייר ההדפסה, הגלופות, הצבע וכל החומרים והאביזרים, שהיו דרושים להם לצורך ביצוע הזיוף.

בכתב האישום נאמר עוד, כי שלושת הנאשמים מרדכי מיכאלשוילי, שלמה עוז, ובני צמח זייפו 244,000 דולאר כשטרות של 100 דולאר. השלושה נתפסו בבית הדפוס בעת שעסקו בהדפסת הדולארים המזוייפים.

התובעת, עו"ד רג'יניאנו, טענה בבית המשפט, כי אלמלא נעצרו היו עלולים לגרום לנזק עצום לכלכלת המדינה. נסיבות המקרה מוכיחות בעליל, לדבריה, כי מדובר בכנופיה מאורגנת, שפעלה בכל דרך אפשרית לבצע את מעלליה.

התובעת הגישה בקשה לעצרם עד תום משפטם, בציינה כי הגלופות והתשלילים, שכללו ספרות ואותיות אנגליות המהוות חלק מהפריטים הדרושים לשם זיוף שטרות הכסף, טרם נתפסו בידי המשטרה.

עוד ציינה התובעת, כי הנאשמים דוד ללאציאשוילי ומרדכי מיכאלשוילי הורשעו בשנת 1986 בעבירות של זיוף דולארים, ריצו תקופות מאסר ועומד נגדם מאסר על תנאי בר־הפעלה. ואילו לנאשם משה אלפרון עבר פלילי עשיר.

השופטת ורדה אלישר נעתרה לבקשתם של פרקליטי הנאשמים לדחות את מתן ההחלטה בדבר מעצרם עד לתום ההליכים, כדי לאפשר להם לעיין בחומר הראיות.

טניס על גלגלים

25 שחקני טניס נכים מצרפת, ארה"ב, בריטניה, בלגיה, אוסטראליה, גרמניה וישראל, השתתפו בסוף השבוע בטורניר טניס לנכים. שר התיירות אברהם שריר העניק מדליות לספורטאים. (צילום: נאוה שמש / "ישראל סאך")

هكذا من الاصل

170 בני נוער משמונה מדינות משתתפים בימים אלה בכינוס העולמי השלישי לבני נוער יהודים — "להבה 88". את הכינוס יזם וארגן "הפורום הישראלי", שהקים את פרויקט הנוער "להבה", במגמה ליצור קבוצת מנהיגות של בני נוער יהודים מישראל ומחו"ל, לשם הידוק הקשרים בין ישראל לבין התפוצות. בתמונה: משתתפי הכינוס במצפה מודיעים, משם יצאו לנטיעות בשטח שעלה באש לא מכבר (צילום: ישראל הדרי / "ישראל סאך")

ישראלי שנעצר ע"י המצרים סירב לשלם קנס ולא הוחזר

מאת שמואל תגר, סופר "דבר" באילת

בסוף השבוע הוחזרו במעבר טאבה שלושה ישראלים שהיו עצורים במצרים. ישראלי נוסף עדיין עצור במצרים.

הארבעה הפליגו בשבוע שעבר על הספינה האילתית "ארנון" לדיג במפרץ. ליד ראס בורקה נעצרו בידי כוחות מצרים באשמת כניסה לתחום המים הטריטוריאליים של מצרים.

השלושה הועמדו למשפט שלפני על־ידי השופט היושב באלטור, שקנס אותם בעשר לירות מצריות כל אחד. את שמעון נהרי, בן 48 מאילת, קנס השופט בכ־45 לירות מצריות, משום שלדבריו, זוהי העבירה השניה שלו בנושא זה. שמעון נהרי לא הסכים לשלם את הקנס, והוא הועבר לכלא באלטור. השופט לא קיבל את טענת הדייגים, לפיה הפליגו במרחק קילומטר וחצי מן החוף וקיבל את גרסת השוטרים המצריים, לפיה הפליגה ספינתם במרחק עשרים מטר מהחוף. שלושת העצורים האחרים, ביניהם גם תייר אוסטראלי, שילמו את הקנס והוחזרו ביום חמישי בלילה במעבר טאבה. הספינה נותרה בידי המצרים.

מכשיר חדש ברמב"ם מבצע 1,800 בדיקות דם בשעה

מאת אריאלה ראובני, סופרת "דבר"

בבית החולים רמב"ם בחיפה, הוכנס בימים אלה מכשיר חדש בשם "בים 1" לביצוע מגוון רחב של בדיקות דם במהירות גבוהה, תוך צריכה של כמות מזערית של הדגימות דם.

בעזרת המכשיר החדש, שמחירו כ־250,000 דולאר אפשר לבצע 24 בדיקות שונות באותה הדגימה ובצירופים שונים. מהירות פעולתו של המכשיר מגיעה ל־1,800 בדיקות בשעה, ואפשר לבצע בו דגימות דם של פגים ותינוקות. כמות הדגימה הנדרשת לכל בדיקה היא אלפית המיליליטר. בקרוב יחובר המכשיר החדש למחשב המרכזי של בית החולים ותוצאות הבדיקות יועברו במחשב המרכזי למחלקות השונות.

המדינה חויבה בתשלום פיצויים על הלנת השכר למהנדסים

(ע).— בית הדין האזורי לעבודה בתל־אביב חייב את המדינה לשלם פיצויי הלנת שכר מוגדלים, בשיעור של 3 אחוזים לכל חודש, לכל המהנדסים, בעלי תואר שני או שלישי, שזכאותם לקבלת דרגה אישית נקבעה על־ידי בית הדין בנובמבר אשתקד.

כזכור, קיבל בית הדין את עתירתה של הסתדרות המהנדסים וקבע ב־18 לנובמבר אשתקד כי המהנדסים, בעלי תואר שני או שלישי המשתייכים להסתדרות המהנדסים, זכאים להגיע לדרגה אישית הפותחת בדרגה אחת מדרגת השיא, שהיא כיום דרגה 18.

הסתדרות המהנדסים טענה בעתירה השניה שהגישה, כי המדינה הפרה את ההסכם הקיבוצי ולא העניקה למהנדסים את הדרגה לה היו ראויים, ולכן יש לחייבה בתשלום פיצויים מיוחדים.

בא־כוח המדינה טען, לעומת זאת, כי אין להענות לעתירה, שכן מדובר בהפרה שעניינה שכר עבודה, אשר נעשתה בתום לב.

השופט הראשי של בית הדין דוד מוראל דחה את טענת המדינה וקבע, כי מדובר בהפרה שעניינה אי־קידום בדרגה, וגם אם נעשתה בתום־לב יש מקום לחייב בפיצויים מוגדלים.

השופט הדגיש בפסק הדין, כי מאחר שבין הצדדים היתה מחלוקת על עצם החוב, יש מקום להפחית את שיעור פיצויי הלנת השכר, כך שבמקום שיעור של 20 אחוז לכל חודש תהיה התוספת בשיעור של שלושה אחוזים לכל חודש.

שלוש שנים לתוקף בני משפחתו שביצע מעשים מגונים באחיותיו

(ע). — "זהו אחד התיקים הקשים והאומללים ביותר בהם נתקלתי" — כך אמרה ביום ו' שופטת בית משפט השלום בתל־אביב דבורה ברלינר, בהחלטתה לגזור שלוש שנות מאסר בפועל על נאשם בתקיפת הוריו ובני משפחתו, בביצוע מעשים מגונים באחיותיו התאומות, ובני משפחתו.

התביעה טענה בכתב האישום, כי חביב מגן, בן 31 מחולון, התעלל במשך כשנה בבני משפחתו ואף איים להורגם. הוא תקף והיכה את אחותו בת ה־14, ירק בפני אביו, וסטר לאמו פעמיים, כאשר ניסתה להגן על בראשו, בן השנתיים, שגם אותו רצה להכות.

התובעת טענה עוד, כי הנאשם נהג לאנוס בכפי אחיותיו, השמיע רמזים מגונים והביט בהן כשהתפשטו והתלבשו. כן נהג לבצע מעשים מגונים בגופן של שתי אחיותיו התאומות.

השופטת דבורה ברלינר ציינה בהכרעת הדין, כי ניתן היה "למשש בידיים" את אווירת הפחד ששררה באולם, כאשר העידו בני משפחתו של הנאשם.

"אין לי ספק" — ציינה השופטת — "שהאב, כמו גם יתר בני המשפחה, נקטו בצעד זה של פנייה למשטרה, כצעד אחרון של יאוש לאחר שהגיעו מים עד נפש".

השופטת הורתה לשירות בתי הסוהר לדאוג לכך, שהנאשם יהיה בהשגחה ומעקב של גורמים פסיכיאטריים.

מפלגת העבודה הישראלית / המרכז — ותיקי התנועה / הגימלאים

ביום שני 18.7.88 (ד' באב תשמ"ח) בשעה 9.30 בבוקר, יתקיים בבית המפלגה, רח' הירקון 110 תל־אביב, באולם הישיבות בקומה ג'.

כנס ראשון של יו"ר הסניפים והפעילים

בארגון ותיקי התנועה והגימלאים.

בהשתתפות החבר **אברהם שוחט (בייגה)** — יו"ר מטה הארגון בבחירות

נא לדייק!

במלאת שנה לפטירת בעלי, סבנו ואחינו

שלמה ברמן ז"ל

תתקיים אזכרה ביום שני, ד' באב תשמ"ח 18.7.88

בשעה 6.00 אחר־הצהריים, בבית העלמין הישן בחדרה.

אוטובוס יצא בשעה 5.45 מרח' הנשיא 14.

המשפחה

לחברנו לעבודה **יוסף כהן**

משתתפים בצערך במות

אביך ז"ל

תנחומים לבני המשפחה

הנהלת מבטחים והעובדים

עם קבוצת כנרת והמשפחה

אבלים על מות

גסקה אידלמן ז"ל

חבריה ובית ספיים

גפן — קופת תגמולים ליד בנק דיסקונט בע"מ

הודעה

האסיפה הכללית השנתית הרגילה של הקופה

תתקיים ביום 16.8.88 בשעה 11.30 באולם הישיבות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ, רח' יהודה הלוי 27, תל־אביב.

על סדר היום:

1. קבלת המאזן וחשבון רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31.12.87 ודיון בהם ובדו"ח המנהלים ורואי החשבון המוסמכים.
2. מינוי רואי החשבון של הקופה וקביעת שכרם.
3. דיון בעניינים אחרים שאפשר לדון בהם באסיפה כללית רגילה.

המנהלים

התזמורת הפילהרמונית הישראלית — מנהל מוסיקלי זובין מהטה

"תענוג מלא ואפילו כפול" ("הארץ", 12.7.88)

"כרמן"

אופרה מאת ג'ורג' ביזה בביצוע מלא

זובין מהטה, מנצח

ז'אן פייר פונל, במאי ומעצב

כרמן — **קתלין קולמאן**, מצו סופרן

מיכאלה — **סינתיה היימון**, סופרן

דון ז'וזה — **בארי בס**, טנור

אסקמיליו — **גרג בייקר**, בריטון

הופעה נוספת

תל־אביב, היכל התרבות ע"ש פרדריק ר. מאן

יום ו', 22 ביולי, 1988 בשעה 2 אחה"צ

כרטיסים במחירים 30, 40, 50, 60 ש"ח

החל מהיום 17.7 בתל־אביב בקופת התזמורת (היכל התרבות) בכל יום בשעות 10—13, 17—19, יום ו' 10—13 בלבד. ובסוכנות "קסטל", רחוב אבן גבירול 153, טל: (03)444725.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

תל אביב, היכל התרבות,
8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 10
סדרה ח': הערב 17.7.88
סדרה ו': יום ב' 18.7.88
סדרה ו': יום ד' 20.7.88
זובין מהטה
מנצח
יצחק פרלמן
כנר
התכנית:
שנברג — "פליאס ומליסנדה"
שוסטקוביץ' — קונצ'רטו לכנור

תל אביב, היכל התרבות,
8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 10
סדרה ה': יום ה' 21.7.88
סדרה ד': יום א' 24.7.88
זובין מהטה
מנצח
יצחק פרלמן
כנר
גילה בשארי
זמרת
התכנית:
קופיטמן — "לקול הזכרונות"
גלזונוב — קונצ'רטו לכנור
ראוול — "אמא אווזה"
ראוול — "בולרו"

תל אביב, היכל התרבות,
8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 11

סדרה ג': יום ג' 26.7.88
זובין מהטה
מנצח
יצחק פרלמן
כנר
גילה בשארי
זמרת
התכנית כמו בת"א קונצרט 10
סדרות ד'—ה'

תל אביב, היכל התרבות
קונצרט למנויים מס' 11
סדרה ד': יום ג' 19.7.88
בשעה 8 בערב
סדרה ה': יום ב' 25.7.88
בשעה 8 בערב
סדרה ו': יום ה' 28.7.88
בשעה 8 בערב
סדרה ז': מוצ"ש 30.7.88
בשעה 9 בערב
זובין מהטה
מנצח
התכנית:
ביזה — האופרה "כרמן" (ביצוע מלא)

תל אביב, היכל התרבות,
8.30 בערב
קונצרט מנויים מס' 11
סדרה ב': יום ד' 27.7.88
זובין מהטה
מנצח
יצחק פרלמן
כנר
התכנית כמו בת"א קונצרט 10
סדרות ד'—ה'

נמשך חידוש כרטיסי המנוי
לעונת הקונצרטים 1988/89

דבר היום

ולעזאזל החולים

מן הדין ששר האוצר ישלח זר פרחים לועדת התיאום של ארגון רופאי המדינה והסתדרות רופאי בתי חולים של קופ"ח. עמדתם הסרבנית כלפי החלטת ועדת השרים לקיצור התורים מעמידה את שר האוצר – שגם הוא עירער על ההחלטה, אבל מכיוון הפוך – במצב נוח יחסית. הוא יוכל להראות לעמיתיו השרים שלא היה בסוד ההחלטה, כי לשווא מקבלת על עצמה הממשלה סיכונים לכלכלה הלאומית, ממילא הרופאים אינם מסתפקים בכך.

אולם אנו סבורים, כי על הממשלה לאשר את החלטתה של ועדת השרים המיוחדת שעליה הוטל לטפל במשבר הבריאות, יחד עם הבהרתו של ראש הממשלה, על תוספת של חמישה אחוזים (במקום הפרשות לקרן התגמולים). החלטות אלה נולדו כפשרה הוגנת בין הרצוי והמצוי, וגם אם אין בהן כל מה שהרופאים רוצים, יש בהן תמורה הוגנת למאמץ נוסף הן לחיסול התורים לניתוח, הן לאבחונים והן ל„פעולות פולשניות" שאינן ניתוחים – כך שהביצוע יוקף מספר נכבד של רופאים בבתי החולים, לתקופה שהיא אמנם קצרה מן ההסכם המקורי עם רופאי קופ"ח, אך היא משתרעת על פני תשעה ירחי לידה.

מן הראוי שהרופאים יזכרו כי הטוב־מאוד הוא אויב הטוב. מן הראוי כי יזכרו גם שאמנם הממשלה היא האחראית לשירותי הבריאות – אבל האחריות האישית לגורל החולה־המטופל היא של הרופא, וכל רופא הסרב להעניק לחולה את הטיפול הדרוש לו, אחראי לכך אחריות אישית.

אין כל סיבה שלא לקבל את ההחלטה, ולשלוח את התורים לעזאזל. בתשעה חודשים יכולים להיוולד פתרונות אחרים שבהם הרופאים יכולים למצוא את סיפוקם. למשל, פרק זמן זה עשוי להספיק לוועדת החקירה הממלכתית שהוקמה לדיון בנושא הבריאות לסיים תפקידיה, לחלופין, יתכן שבפרק זמן זה יונהג ביטוח הבריאות המשלים שבו מדברים באחרונה, ושאמנם איננו נוגע לחיסול התורים אבל הוא יכול לתת מענה גם לבעיות הרופאים, לאחר תחולת ההחלטה על חיסול התורים.

אפשר אולי לשאול מדוע על הממשלה לדון בהחלטה, ליתר דיוק בערעור שר האוצר עליה, אם הרופאים בלאו הכי אינם מקבלים אותה. התשובה היא שראוי לאשר את ההחלטה כדי שיהיה ברור מי הוא הנושא באחריות להמשך סבלם של החולים, ולנזקים הנגרמים להם במצב הבלתי־נסבל בשירותי הבריאות.

גורבצ'וב / „אקונומיסט" ל„דבר"

היד החזקה

גורבצ'וב מציע להעביר סמכויות למועצות הסובייטים. יתרונן הוא בכך שהן נבחרות ישירות על־ידי העם. השאלה היא כמה כוח הן יצברו

האגף השמרני בברה"מ עדיין חזק, אך הוועידה המיוחדת של המפלגה הקומוניסטית של ברה"מ שהתכנסה בחודש שעבר במוסקווה, לא זו בלבד שהודתה ביושר בכשלונות של ברה"מ אלא גם הצביעה על סיבות הכשלון, ששורשיהן מגיעים עד תקופתו של לנין. במכתב ששלחו עתונאים סובייטיים לעתונות הבריטית בימי הוועידה נאמר, כי אלפי שנים שלטו ברוסים אנשים תקיפים, ועד כה עוד לא גילו בארצם את שלטון החוק. אם חסרון זה אופייני לרוסים, אופיינית לא פחות התפרצות [illegible] שנים, [illegible] עד שאפשר [illegible] שיזם גורבצ'וב אכן יוליכו את ברה"מ לעולם של הפוליטיקה המודרנית. גורבצ'וב הציע שני שינויים עיקריים – האחד לשנות את מבנה הממשלה ולהעניק לנשיא סמכויות רבות יותר, והאחר – לחזק את מועצות הסובייטים המקומיות. הן יצטרכו לפתח להן חיים עצמאיים, בנפרד מההיררכיה של המפלגה.

אם שני שינויים אלה יצברו כוח בתוך המפלגה הקומוניסטית, אפשר יהיה לומר שאכן תחרות אמיתית של רעיונות החלה, ואז גם כלכלה חופשית תהיה אפשרית וברה"מ תתחיל להתאושש. אם זה לא יקרה המפלגה תמשיך לחסום את כל ההחלטות המשמעותיות, כך שהמועצות לא יהיו אלא למראית עין, תחזור ברה"מ לנקודת המוצא. מאידך גיסא, גם אם המועצות יצברו כוח רב, לא יהיה זה לטובת העניין, כי אז תשתלט עליהן המפלגה. שלטון של קבוצה אחת מרכזית וסמכותית, לא חשוב מה שם ייקרא לה, יחזיר את השחיתות ואת הדריכה במקום, שהם תוצאה בלתי־נמנעת של מערכת לא תחרותית. בקיצור, יחזיר את שלטון היד החזקה.

הסיכוי של השינוי טמון בכך, שלמועצות הסובייטים יש עליונות פסיכולוגית על־פני גופים מפלגתיים – הן נבחרו על־ידי כל האזרחים הסובייטיים הבוגרים, ולא רק על־ידי חלק מאנשי המפלגה הקומוניסטית – וכן בכך שגורבצ'וב יהיה לצידן עד שנת 1999, כלומר אם ישרוד עד אז. הכשלון אורב מצד האנשים המפעילים את מנגנוני המפלגה, הרי המפלגה עדיין שולטת בכל הדרגים. אלה הם אותם חברים ותיקים, שבסמכותם לשווק דגים למוסקווה או טרקטורים לקציר באוקראינה. כלומר, ה„בוסים" של המפלגה ושל ראשי המועצות הם עדיין אותם אנשים.

תולדות רוסיה אינן רצופות תחיה להתנערות דווקא: פטר הגדול פתח בפני רוסיה את הדרך לכינון מדינה מודרנית, אך חסם את הדרך להגשמה. כאשר בבריטניה היה השלטון נתון בידי שתי מפלגות, הוויגים והטורים, החזיק עדיין פטר הגדול בשלטון אוטוקראטי. הדקמבריסטים, המורדים הגדולים של 1825, היו למעשה ה„גורבצ'ובים" של זמנם. אולם חוסר יכולתם לצבור כוח ותמיכה מספיקים – שים לב, מר גורבצ'וב – הנחיל להם תבוסה. מהפכת 1905 הולידה את הפארלמנט החדש, שאמור היה לצבור בידיו את הכוח המרכזי במדינה, כמו הסובייט העליון של גורבצ'וב. אך לא כך אירע. מציאותה של מפלגת שלטון יחידה, בהתאם לשיטה הלניניסטית, חרצה מראש את גורל מהפכת 1917.

מדוע ממשיכה מדיניות היד החזקה לאפיין את ההיסטוריה הרוסית? סיבה אחת היא שהרוסים לא עברו מעולם תהליך אמיתי של רפורמה במבנה החברתי המסורתי, כפי שעברו ארצות אחרות במזרח ובמערב. כבר מזמן היו הרוסים אמורים להיות מוכנים לשלטון דמוקראטי. מתמיה שארץ בעלת מסורת תרבותית כה מפותחת, שתרמה להתפתחות המוסיקה והתרבות בעולם במאה ה־19, נותרה עדיין מחוץ לזרם של חיי המאה ה־20. לרוסים יש מסורת של ביקורת עצמית, במיוחד בקרב האינטליגנציה. כל מי שבילה ערב בדירה פרטית במוסקווה לא יחשוד בהם בחוסר סקרנות או בציניות. ההסבר היחיד לכך שהרוסים לא עברו עדיין דמוקראטיזציה של ממש הוא שהם נבהלו מעצמם.

מידע

דת ומדינה

רוב מכריע של האוכלוסיה היהודית היה רוצה לראות שינוי באופי המדינה לכיוון חילוני יותר:

★ 30.7 אחוזים היו מעדיפים הפרדת הדת מהמדינה.

★ 15.9 אחוזים היו מעדיפים מתן צביון פחות דתי למדינה.

★ 35.2 אחוזים בעד הסטטוס קוו.

★ רק 10.6 אחוזים הם בעד צביון יותר דתי למדינה.

★ בעד מדינת הלכה – 7.6 אחוזים.

מתוך מחקר דעת קהל ארצי שנערך באפריל השנה על־ידי חוקרי אוניברסיטת תל־אביב.

אדמה זועקת כך נראה מה שהיה עד־הקיץ מאגר מים במינסוטה, ארה"ב. הבצורת הנמשכת שם ייבשה אותו כשם שחיסלה מאגרים נוספים. (צילום רדיו אי. פי.)

בזווית חדה / חגי אשד

חסינות לטפילות

„חירות" פיתחה פילוסופיה של „מגיע לי". למי שהכסף מגיע בסופו של דבר זה לאשכנזים ה„ליבראלים" בצפון תל־אביב

„חירות" נהנית מחסינות כמעט בלתי־מוגבלת. חסינות סוחפת, גורפת, כוללת. זו עובדה. לאו דווקא חסינות פלילית. חסינות של אפליה לטובה. חסינות מביקורת, מוויכוח, משוויון בכל התחומים. לך תתווכח עם אנשי „חירות". לך תמתח ביקורת על שרי „חירות" – דוד לוי, משה ארנס, חיים קורפו, משה קצב ההדור. וגם עם עורכי־הדין המגוהצים שלהם שריח ה„אפטר־שייב" הטוב נודף מהם למרחוק. ועוד נחזור אל הריח הזה. בכל שיחה עם עתונאים על הנורמות הפסולות המעוותות של „חירות" תשמע מיד את ההתנצלות המתבקשת: מה יש לצפות מראשי „חירות" והליבראלים? מצחיק לבוא אליהם בטענות, כאילו היו ראשי מפא"י, או תנועת העבודה לשעבר, או אפילו חברי האצ"ל ומפקדיו. ולא רק מבחינת הכוונות להקרבה של כל אלה שישבו במחנות מעצר ובבתי־סוהר, מתוך נאמנות למסורת ולאידיאלים שלהם, יהיו אשר יהיו. העידן של ימינו הוא עידן אחר לגמרי. העידן של „מגיע לי הכל ואני לא חייב שום דבר". העידן של לקבל ולא של לתת.

אבל יחטא לאמת מי שיקשור את העידן החדש לאנשים החדשים, לעולי המעברות מצפון אפריקה, זה מקרוב באו, כדוד לוי, למשל, לעומת ותיקי אצ"ל ויוצאי חלציהם, שגדלו על ברכי האגדות של „איך גירשנו את הבריטים מהארץ". יטעה מי שיציג את הניגוד גם בתוככי „חירות" בין אלה שהיו בארץ ופעלו למענה כבר מלפני הקמת המדינה, לבין אלה שעלו אליה לאחר הקמת המדינה וכאילו מתנגנים מראש כנגד אלה שכבר היו כאן קודם לכן. „איפה הייתם?" לעומת „או מה אם לא היינו?" או: „איפה הייתם אתם, כשאנחנו היינו במעברות". וגם: „כשאתם זרקתם אותנו לפחונים ולגגונים הדולפים, אתם ישבתם לכם בדירותיכם החמות והנוחות בצפון תל־אביב". תיאור של ניגוד ועימות, אבל תיאור חלקי בלבד.

התיאור האמיתי מתחיל במנחם בגין. הוא אבי אבות הצדקת אי־השוויון בחובות ובזכויות בארץ הזאת. „המפא"יניקים משלשלים לכיסים הפרטיים והמפלגתיים את כל כספי התרומות ואת כל יתר טובות ההנאה האחרות על חשבון כולנו – כל אלה שאינם מפא"יניקים ויושבי המעברות בראש וראשונה. לכולנו מגיע. כולנו סאלח שבתי. כולנו צריכים לקבל הכל. כל מה שיש. ויש הרבה מאוד. ואנחנו לא חייבים לתת שום דבר. ממה ניתן? ממה שאין לנו? ואין לנו כלום". בגין ידע להגיד זאת במספרים. לכל אחד מגיע סכום של אלפיים דולר, או כל סכום אחר שהתקבל כתוצאה מחלוקת סך־כל התקבולים של מענקים ואשראים לכל גולגולת. וזאת בלי להתחשב כלל בכל ההשקעות בתשתית. כאילו הכל מגיע באופן פרטי לכל אחד מתושבי הארץ היהודים ובעיקר לעולים החדשים ש„נזרקו למעברות ולעבודה זולה בקיבוצים המתעשרים. לא פלא שהם נהיו מיליונרים של בריכות־שחיה פרטיות כעבור שלושים שנה של ניצול העולים החדשים".

פולחן הטפילות כעקרון צודק. קח מהם כל מה שאתה יכול. מגיע לך. כל אחד הוא רובין הוד של ימינו. כל אחד הוא סאלח שבתי. כך מגיע פולחן הטפילות של „חירות" אל היפוכם של יושבי המעברות, אל הליבראלים האשכנזים, המתעשרים באמת מהסיוע הנדיב של פנחס ספיר ה„סוציאליסט", זה שהזרים את כספי התרומות וההשקעות מהמיגזר הציבורי הממלכתי לכיסי הסוחרים של הסקטור הפרטי, בתקווה שהם יהפכו לתעשיינים וליצואנים. חלקם הקטן אכן הגשים את חזונו של ספיר, שהיה חזון ציוני מובהק, אך זכה ל„ביצוע לא־סוציאליסטי" במובהק.

לכל האשכנזים „הליבראלים" של צפון תל־אביב מגיע הכל. כסף במישרין. משרות של דירקטורים בכל החברות הממשלתיות

(המשך בעמוד 8)

חשמל / יוסף מיכלסקי

על חבל דק

האשמה להפסקות הזרם בימים חמים אלה אינה נעוצה בחברת החשמל. תקלות קורות תמיד, אבל אין רזרווה מספיקה בגלל מחסור בתחנות כוח

יש אומרים ש„צרות הולכות בזוגות" וההגדרה כוחה יפה לצירוף של גל חום ותקלות במערכת החשמל הארצית, הגורמות להפסקת אספקת הזרם לצרכנים. באופן טבעי מופנית האצבע המאשימה נגד חברת החשמל, אף שאין לכך שום הצדקה. תקלות באספקת חשמל לצרכנים קרו, קורות ויקרו בכל מדינה שבה מספקים חשמל, לרבות המדינות המפותחות ביותר מבחינה טכנולוגית, עם רזרבה של 25 אחוז לפחות לעומת הביקוש האופטימלי. בדטרויט ובבוסטון הופסקה אספקת החשמל בסוף שנות השבעים ליומיים־שלושה, בשיא הקור החורפי. הפסקות קצרות יותר הן תופעה שכיחה בערי ארה"ב וגם באירופה בתקופות של מזג אוויר קשה. יש לציין שבמערב מערכות החשמל של מדינות רבות קשורות זו לזו, ותקלה חמורה באחת מהן מתאזנת מיד באמצעות השאלת הזרם מהמדינה השכנה. לא כן המצב בישראל, שאינה יכולה להיעזר בסיוע חיצוני.

לפיכך, יעילותה של מערכת חשמל נמדדת בראש וראשונה לפי יכולתה להחזיר את מצב המערכת לתקנה אחרי תקלה. לדעת כל המומחים, כולל מומחים זרים, חברת החשמל הישראלית מצטיינת בכך. אולם בעייתה אינה קשורה רק לתקלות ולזמן תיקונן; אלא לפיגור בפיתוח כושר הייצור – תחנות חשמל חדשות – לעומת הביקוש הגואה, העולה מדי שנה בכ־10 אחוזים. מה אומרים עכשיו השרים יעקבי ומודעי, שעיכבו למשך שנה לפחות את בניית תחנת הכוח החדשה בדרום (הספק מתוכנן: 1,100 מגווט), בנימוק שהנהלת החברה רצה מהר מדי עם פיתוח תחנות הכוח ומבזבזת כספים. המנכ"לים של משרד האנרגיה, ובמיוחד אוריאל לין, ניהלו מלחמת חורמה נגד חברת החשמל בנושא זה.

נכון שגם הנהלת החברה הופתעה במידה מסוימת משיעור העלייה בביקוש לחשמל, אך באופן כללי תחזיותיה ותכנונה המקורי היו קרובים מאוד למציאות המתפתחת. בחברה הניחו, בצדק, שהצריכה לנפש בישראל גבוהה מזו שביוון, ספרד או פולין, אולם היא עדיין נמוכה בהרבה מזו של בריטניה, בלגיה, גרמניה (ב־1986 הצריכה בישראל היתה 3,247 קילווט לנפש לעומת 6,024 קילווט בגרמניה) וארצות אחרות. עם עליית רמת החיים תתקרב הצריכה לרמה הממוצעת במערב אירופה. כך קרה שלחברת חשמל בארץ יש היום „רזרווה" של כ־10 אחוזים כושר ייצור, וכל גל חום חדש או תקלה, ולו קטנה יחסית, עלולים לגרום למחסור בחשמל.

אין ספק שייחסר חשמל עד להפעלה סדירה של יחידת הכוח הראשונה של 550 מגווט בדרום, בספטמבר 1989. שיא הביקוש בחורף האחרון היה 3,330 מגווט ובחורף הקרוב הוא יגיע קרוב לוודאי ל־3,500 מגווט. אמנם, כושר הייצור הנומינלי של החברה הוא 4,060 מגווט, כולל טורבינות הגז לשעת חירום, אולם שום חברה בעולם אינה מעיזה לנצל את הכושר הנומינלי של יחידות הייצור, פן יזוקו ללא תקנה. מלבד זאת, חלק מהיחידות נמצאות בשיפוצים עונתיים. „החברה רוקדת על חבל דק", כהגדרת אחד מבכיריה, ומסיבה זו גם הוחלט לרכוש בתנאי מציאה טורבינות גז נוספות.

צריך לקחת גם בחשבון, שבניית תחנת כוח בארץ, אחרי השלמת תהליכים מייגעים של אישורים מטעם ועדות בניין ערים ועוד, מתבצעת בקצב סביר, אך לא מהיר במיוחד, משום שהחברה מוציאה מכרזים לרכש ציוד טוב, אמין וזול יחסית, כדי להפחית את עלות ההשקעה. במדינות מפותחות נהוג לקנות את כל הציוד הדרוש בעסקה אחת כוללת ולזרז את הבניה.

שלושה לקחים יש ללמוד מפרשת המחסור בחשמל בימים חמים טרופים אלה: לא לרטון כאשר יש הפסקת חשמל זמנית ולהשתמש בחשמל בתבונה; לזרז את קצב מתן האישורים וקבלת החלטות בנושאים של פיתוח מערכת חשמל; ולבקש מהפוליטיקאים להוציא את פיתוח משק האנרגיה מרשימת הנושאים הפוליטיים־מפלגתיים. הדבר אינו עומד בסתירה לפיקוח מיניסטריאלי ופרלמנטרי הכרחי על מערכת האנרגיה.

פיחות / טדי פרויס

התעשיינים פורשים תפילה

כמו החקלאים בארה"ב, מתפללים התעשיינים לפיחות. אבל מסתבר שהיצוא עלה בקצב לא רע בכלל. חוץ מזה, מפיחות ירוויחו רק העשירים

הזעקה לפיחות עוברת מקצה הארץ ועד קצה, בדומה לתפילה לגשמים של איכרי ארצות הברית המתייבשת. בראש ניצבים התעשיינים המפיצים נתונים מסמרי שיער בדבר ירידה ברווחיהם, במיוחד ברווחי היצואנים לגוש הדולאר. לא די שהאינפלציה נגסה בהכנסותיהם הריאליות, אלא שהשוק העולמי נגרם ומוריד את הדולאר לרמה שרק אידיוט או פילנטרופ ימשיך לייצא. לכן, הבו פיחות נוסף.

לעומתם עומדים המוני בית ישראל בראשות ההסתדרות וחוששים מפני אותו פיחות, שהיצואנים מייחלים לו כמו לגשם. פיחות פירושו שחיקה של השכר כולל התוספות שניתנו השנה ביד לא כל כך קפוצה – והיא עוד נטויה – ראה הסדרים המסתמנים במגזר הרפואי וההסכם העומד בפתח לגבי כלל עובדי הסקטור הציבורי. ברבע הראשון של 1988 עלה השכר הריאלי למשרת שכיר ב־11.4 אחוז על זה של ינואר־מארס 1987. יותר מכולם (כמעט, להוציא את הכנסתם של שכירי השירותים הפיננסים) נהנו עובדי המגזר הציבורי, שהתוספת שקיבלו היתה גדולה מהתוספות ששולמו לשכירים בחקלאות, בתחבורה, בינוי ושירותים אישיים. ועתה הם עומדים לקבל עוד העלאה של 11 אחוז שישולמו בשנתיים. למה, לא כל כך ברור. האם מורגש מחסור בפקידים עד שיש להעניק להם תוספת כדי להתגבר על מחסור בפקידים, כפי שצורר באחיות למשל? אבל אם פחות יפוחת השקל, עלולות התוספות בפועל ובכוח להישחק. לכן, רק לא פיחות.

בתווך ניצב שר האוצר שמנסה בדחילו ורחימו באידך ומגיסא למנוע התאמת שער. הוא חושש כי היא תזעזע את המשק ברמות גל התיקרויות אשר יחזור ויקפיץ את המדד בשיעורים, שכבר שכחנו אותם. על כך אומרים הרשתנים, כי משה נסים אינו מבין בכלכלה, עיוור לגבי התהליכים במשק ונוקט כלכלת בחירות: כדי להתחנף אל המוני השכירים, הוא מונע מיצרנים את תוספת ההכנסה שרק היא תוכל לקיים את היצוא. בקרב השכירים אומרים את ההיפך: כדי לקנות את לב התעשיינים, עשוי נסים ללכת לפיחות, מאחר שהבחירות בפתח.

אף לא אחת משתי הדעות מדוייקת. נתוני סחר החוץ מורים, כי על אף האינפלציה, התמסים, שחיקת הרווחיות, בנימין זאב נתניהו ושקיעת הדולאר, היצוא גדל בשיעור אמנם לא מספיק, אך בכל זאת בלתי מבוטל. במחצית הראשונה של השנה מכרנו לחו"ל סחורות ב־4.8 מיליארד דולר, 900 מיליון דולר (23 אחוזים) יותר מאשתקד. מעניין כי קצב הגידול המהיר ביותר נרשם ביהלומים, סחורה דולארית פאר־אקסלאנס, כך ששער הנמוך של הדולאר לא מנע את התרחבות היצוא. ולהיפך. ירידה חלה רק ביצוא החקלאי, שתמורתו משתלמת במארקים, לירות שטרלינג או שאר מטבעות אירופיים, שדווקא התחזקו עד לאחרונה והגדילו בכך את הכנסות היצואנים, על אף כל הזעקות. באשר לעתיד, בחודשיים

(המשך בעמוד 8)

שוק אירופי / יוסי מלמן

אירופה בעקבות אמריקה

ב־1992 יוסרו רוב המגבלות בין מדינות מערב אירופה וייווצר שוק אחד. „זה הסיכוי שלנו להקדים את ארצות־הברית ויפאן", אומרים אנשי העסקים שם

בחדר שבקומה השמינית של מלון „אירופלאט" בבריסל, מקבל הרעיון העמום של איחוד אירופה ממשות של ממש. בפינת החדר, המשקיף על בניין הזכוכית הכהה של נציבות השוק האירופי המשותף, ניצב מכשיר טלוויזיה צבעונית. המכשיר קולט באיכות מעולה שידורים ממחצית המדינות החברות בשוק: בריטניה, גרמניה, צרפת, הולנד, איטליה, לוקסמבורג. וזו רק ההתחלה. בעוד פחות מארבע שנים, ב־1992, עתיד השוק האירופי המשותף או „הקהילה האירופית" – כפי ש־25,000 הביורוקרטים העובדים בבניין הנציבות מעדיפים לכנותו – להתקרב עוד יותר לאוטופיה.

ואכן, כשהתווה רובר שומאן, שר החוץ של צרפת, את עיקרי תוכניתו לאיחוד אירופה, בנאום ב־9 במאי 1950, נשמעו דבריו כמו חלום באספמיה, הגם שהוא הציב לעצמו מטרות צנועות יחסית. הוא קרא לשלב את תעשיות הפלדה והפחם של מדינות מערב אירופה. וחדשים אחדים לאחר מכן, נחתם „הסכם פאריס" שהביא להקמת „קהילת הפחם והפלדה של אירופה" ובה השתתפו שש מדינות: מערב גרמניה, צרפת, בלגיה, לוקסמבורג, הולנד ואיטליה. זה היה הצעד הראשון. ב־1958 נחתם „הסכם רומא" שהרחיב את המסגרת ל„קהילה הכלכלית של אירופה". אט אט, עקב בצד אגודל, הוסרו המחסומים הפסיכולוגיים, ולמרות החשדנות, האיבה, הגאווה והאינטרסים הלאומיים נוספו שש מדינות לשש המייסדות: בריטניה, דנמארק, אירלנד, יוון ולאחרונה ספרד ופורטוגל. עתה מתרפקות על שערי השוק מדינות נוספות: תורכיה מבקשת בכל מאודה להצטרף, ונורווגיה (שבעבר הצביעו אזרחיה נגד ההצטרפות) ואוסטריה שוקלות ברצינות אפשרות זו.

כיום, עם 12 מדינות חברות, אוכלוסיה של 320 מיליון, ותקציב של 45 מיליארד דולאר, ברור כי זהו סיפור של הצלחה. במונחים פוליטיים מקדם השוק „התפתחות הרמונית של פעילות כלכלית המגדילה את היציבות", כלשון סעיף 2 בהסכם רומא. אין צורך להכביר בהוכחות כדי לדעת ששוק אירופי רחב ידיים מסייע לכלכלה של חברותיו ומקדם את רמת החיים. באמצעות מוסדות כמו הפרלמנט האירופי בשטרסבורג ובעזרת שיתוף הפעולה בין הממשלות במלחמה בסחר הסמים, עושות החברות מאמצים גדולים בכיוון הרצוי. אך הן אינן מסתפקות בכך. „אנו מעוניינים להקים את המודל של ארצות־הברית של אמריקה", מסביר אנתוני מוריס, מנהל מחלקת יחסי הציבור של השוק, בחדר התידרוכים בקומת המרתף של מטה נציבות השוק, בכיכר שומאן בבירת בלגיה. אולי הגזים בעל הטור ויליאם פאף, שכתב ב„לוס אנג'לס טיימס", „אמריקה היזהרי, אירופה בעקבותיך", אך ביטויים אלה מעידים על הרצון והשאפתנות.

הבסיס לכל אלה הוא דו"ח של הפרופסור האיטלקי פיואה סקיפה, שהדגיש כי כדי להשיג יציבות כלכלית, חלוקה אופטימאלית של המשאבים ותחרות חדשנית, יש להסיר את המחיצות הפנימיות שעוד נותרו בין חברות השוק. מנהיגי המדינות אימצו בוועידות הפסגה הדו־שנתיות שלהם את מסקנות הדו"ח, הקורא להנהגת כמה אמצעים חדשים עד 1992:

א. להסיר את חומות המכס והתעריפים ולקבוע מס אחיד, ששיעורו ינוע בין 14 ל־20 אחוז. במלים אחרות, השוק האירופי המשותף יהפוך ל„שוק פנימי".

ב. להנפיק דרכון אירופי במקום הדרכונים הלאומיים.

ג. להסיר את כל ההגבלות שעוד נותרו (והן מעטות) על חופש התנועה בכניסות וביציאות למדינות החברות.

(המשך בעמוד 8)

התנהגות פוליטית / אולק נצר

איך אפשר להשפיע עליך

פרסומת פוליטית יכולה להשפיע רק על בעלי חשיבה עצמית מוגבלת. את ה„אינסטינקטים" שקנו אחיזה בהמון אי־אפשר לעקור בדרך זו

השפעה היא המטבע הקשה בשוק הפוליטי. מי שיש לו יכולת להשפיע על הרבים, יש לו כל מה שדרוש כדי לעשות הון פוליטי. לעת בחירות פונים הפוליטיקאים לפרסומאים, הנחשבים למקצוענים בייצור אמצעי־השפעה למען האינטרסים של מוכרי סחורות ושירותים, כדי שימכרו את הסחורה הפוליטית שלהם להמונים.

הטוענים הרבים נגד התקשורת כי היא מבליטה את השלילה ומעלימה את הטוב והיפה בחיינו, מסלפים את המציאות. אנשים אלה צריכים רק לפתוח את הרדיו כדי שאווירת התלהבות אופטימית, קרבית, סוערת וסוחפת, המעלה על נס את מעשי ידינו בארץ הזאת, תמלא את חלל עולמם: „קיץ קל, זה סמפו דייטי". שירי־העמל הסובייטיים שניסו, ובמידה רבה נכשלו, להלהיב את העם לעבודה, אינם מגיעים לקרסולי התלהבותו של כל ג'ינגל מצוי.

הפרסומאים הצליחו לשכנע את הפוליטיקאים בכך, שהם יודעים ומצליחים להשפיע. העם, על פי מומחי־השפעה אלה, הוא כמו ילד בגן. הוא מושפע בעיקר ממה שהגדולים אומרים לו, במיוחד אם שרים לו את זה, או מציגים לו בחרוזים בליווי תוף ומצלתיים. העם אינו מבחין בין דמיון למציאות ולכן יש לפנות אליו בשפת הדמיון, הרגש והאמונות.

הפרסומאים משתמשים, יותר ככל האפשר, באמצעים אמנותיים: מוסיקה, שירה, חריזה, דראמאטיזציה („אני רוצה את זה בכל יום!"), תנועה וצבע. „העם" בעיניהם מושפע מפנייה אל הרגש, אל התת־מודע והלא־רציונאלי; ומה שנעים ויפה בעיניו (המוצר או הרעיון הנמכר באמצעותו) יהיה גם רצוי בעיניו.

המפרסם מאמין, שהעם מושפע מבעלי־סמכות וממודלים של חיקוי, רעיון המקובל בחינוך ילדים. לכן הוא נותן למצליחנים שונים, שהם מודלים לחיקוי בחברה שלנו, למכור את המוצרים ומעניקים למשכנעים שלהם קולות גבריים־סמכותיים מאוד.

המשכנע המסחרי משתמש גם בשיטה שהמשכנע הפוליטי השתמש בה עוד לפניו: חלוקת טובות־הנאה והבטחות לטובות־הנאה. באותן 10 הדקות בחייו של עם ישראל, שבהן הרדיו דיבר ושר וניגן, הוא חילק מתנות לכל מי שיביא חבר שיפתח „חסכון צעיר" בבנק הפועלים, ומתנות באמצעות „זוכט" למי שישנה „סמפר", ועוד הגרלות ופרסים.

אמצעי השפעה נוסף, המשותף למסחר ולפוליטיקה, הוא הקשר לערכים העליונים, כלומר לאותם הרעיונות המעוטרים בעם בכבוד ההזדהות מעל לכל ספק וערעור. קיים בכל זאת הבדל: התקשורת המסחרית מלעיטה את העם בערכים ממשיים, כאלה שמגשימים אותם, ואילו בתקשורת הפוליטית הערכים הם מלוליים בלבד. הערכים המעשיים של בני־האדם בחברתנו הם ערכי החומרנות: „רמת חיים" („עליתי ברמת החיים", שרה לי מי שקנתה את מקרר „גאלאקסי" החדש) או „יוקרה", „אקסקלוסיביות", „אופנה", „כסף" („עשה כסף כל יום") ו„כיף".

האמצעי האחרון באמצעי ההשפעה העיקריים הוא החדרה תת־עורית באמצעות חזרה, פעמים רבות וקצובות, על אותו המסר. הסיסמה המסחרית מוחדרת לזיכרון ב„מכות" חוזרות ונשנות, וגם בכך הולכת ההשפעה הפוליטית בעקבות הפרסומת המסחרית.

האם הם מצליחים להשפיע? מאחר שההשפעה תלויה לא רק במשפיע אלא גם במושפע, התוצאה שונה מאדם לאדם. הם מצליחים להשפיע בעיקר על ילדים ועל אנשים „ילדותיים", כאלה שהחשיבה העצמאית ממלאה אצלם תפקיד קטן יחסית, ואילו המוטיבאציה העיקרית שלהם היא הדחף להידמות לחבריהם, להיות כמו כולם.

הצלחתה של תעמולה, המשתמשת בשיטות הפרסומת המסחרית, תלויה בגורם האחד הזה – הקונפורמיזם – ולא ישירות בגיל, בהשכלה או במצב כלכלי. מאחר שהקונפורמיזם הוא נטייה שכיחה מאוד, הפרסומת מצליחה להשפיע יותר מאשר מניחים אלה הנותנים את דעתם על שאלה זו. אלה הנותנים דעתם על השפעה של אמצעי ההשפעה, אינם קונפורמיים בעצם התעניינותם בבעיה זו, משום שעצם שאלת השאלה איננה מקובלת. רובם מניחים שהפרסומת אינה משפיעה עליהם – כי כך מקובל לחשוב. ברגע שמנתחים את דרכי ההשפעה, חורגים מתחומי הקונפורמיזם בחברה שלנו. ואז גם ההשפעה, במידה רבה, מתפוגגת.

מהי המסקנה הפוליטית? כוחה של הפרסומת הוא ביכולתה למכור לאנשים חסרי־חשיבה עצמית את הרעיונות המקובלים עליהם ממילא: שלום, ביטחון, כלכלה איתנה, שגשוג, פיתוח – פתרון לכל בעיה שהם רואים ורוצים לפתור. מאחר שכל ה„פירמות" המפלגתיות מוכרות את אותם ה„מוצרים" באותן שיטות, השפעת הפרסומת מתקרבת לאפס.

שיטות הפרסומאים אינן מסוגלות „למכור" רעיונות המנוגדים לאינסטינקטים ולצרכים העמוקים של ההמון, כמו שאי־אפשר למכור למעשנים בצורת „ג'ינגל" את הרעיון של הפסקת העישון. רעיון הוויתור על השליטה בשטחים, למשל, שייך לסוג זה של „מוצרים" שאי־אפשר „למכור" בשיטות כאלה, כי הוא מנוגד להרגלים המחשבתיים והרגשיים של ההמון. שיטות הפרסומת מחייבות העלמת וטשטוש העובדה, שהתהליך המדיני כרוך בהכרח בוויתור על שטחים – אבל כאשר ה„אינסטינקט" הציבורי כבר תפס את העניין, שום טשטוש והעלמה לא יפיגו את הפחדים, להיפך. ההשפעה, בתנאים כאלה, צריכה לעשות את ההיפך ממה שאנשי־הפרסומת יודעים לעשות: לגייס לעזרתה את המודעות, בגלוי, כמו שיודעים להשפיע הפסיכולוגים, היודעים שבלי להעלות למודעות גלויה את האמת, אי־אפשר להשתחרר מתסביכים.

صكنا من الاصل

صورة عن الأصل

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

פרוייקט יוקרתי

נשיא צרפת פרנסואה מיטראן מתכוון להקים את הספריה הגדולה והמהודרת ביותר בעולם כולו. בראיון טלוויזיה לרגל יום הבאסטיליה אמר מיטראן כי המלאכה תושלם תוך ארבע־חמש שנים. הוא הוסיף כי הספריה שתוקם בצרפת תהיה קשורה לכל האוניברסיטאות הגדולות ברחבי אירופה. הנימוק המוצע להחלטתו בראיון שנערך זמן מה לאחר המצעד השנתי לרגל ההסתערות על הבאסטיליה לפני 199 שנים, אמר מיטראן שצרפת חייבת להוכיח לעולם מה גדולה יכולתה. הנשיא הסוציאליסטי, שנבחר מחדש לתפקידו בחודש מאי, סיפר שהספריה היא רק אחת מסידרה של תכניות גדולות לתקופת כהונתו השנייה. את רוב הפרוייקטים לתקופת הכהונה הראשונה, הגשים – לרבות פירמידת זכוכית בחצר מוזיאון הלובר.

שמש שוקעת בסין

דאנג סיאופינג המנהיג העליון בסין, דיבר לראשונה על אפשרות מותו בפומבי, דברים אלו אמר כתשובה להערת עתונאים המכסים את ביקורו של נשיא ברזיל ז'וזה סארני בבייג'ינג. מר דאנג שבאוגוסט ימלאו לו 84 שנה אמר על עצמו „אני שמש שוקעת" אבל „כל זמן שאוכל לשתות אהיה בריא". „ועכשיו זהו הזמן לרדת לחוף", מנהג הרווח בין מנהיגי סין בחודש אוגוסט הפוקדים את איזור הנופש בביידאייחה.

ראיסה באושוויץ

ראיסה גורבצ'וב רעייתו של המנהיג הסובייטי ביקרה במחנה המוות אושוויץ. נלוותה אליה בסיור ברברה ירוזלסקי, רעייתו של מנהיג פולין. ראיסה גורבצ'וב שבעלה השלים ביקור רשמי של ארבעה ימים בפולין, הניחה פרחים ליד קיר המוות שם נורו אסירים. היא ביקרה גם בתאי הגזים ואמרה כי היתה נרגשת ביותר: „מוטל עלינו שלא לשכוח לעולם את אושוויץ. אסור שהסבל והפשעים שנעשו מאחורי גדרי התיל יישכחו אי פעם. חייבים להיות מודעים להתרחשויות אלה תמיד, אם רוצים להבטיח את זכויות האדם לחיים ולחירות".

שחקנים ואנשי בוהמה מנאמני בית הקפה כסית, התאספו ביום שישי האחרון לחגוג את מראהו החדש של בית הקפה, שעבר לאחרונה שיפוצים. האורחים העלו את זכרם של חסקל ומשה אנשי כסית.

דובצ'ק הותקף

בטאון המפלגה הקומוניסטית הצ'כוסלובקית תקף בשבת את אלכסנדר דובצ'ק מי שהיה מנהיג „האביב של פראג" תנועת הרפורמות של שנת 1968, והאשימה אותו כי השמיץ את הרפורמות בארצו. דובצ'ק, שוחח לאחרונה עם נציגי אמצעי התקשורת המערביים. העיתון מאשים את דובצ'ק שבראיונות אלה הציג את עצמו כאותו איש שצדק ב־1968, כי עסק כבר אז בבניה מחודשת ושלא היה אחראי לשגיאות כלשהן, והוא חותר לטיהור שמו. יצויין כי דובצ'ק, שהוא עתה בן 66, אמר בראיון שמן הראוי שההנהגה בפראג תפעיל רפורמות רדיקליות כדוגמת אלה בברית־המועצות. משקיפים מציינים, שמנהיגי צ'כוסלובקיה מצהירים בפרהסיה כי הם תומכים ברפורמות אך עד כה הונהגו שינויים מוגבלים בלבד. דיפלומאטים מערביים הביעו את הדעה שההנהגה חוששת כפי הנראה מאבדן השליטה ומפני מהדורה חדשה של האביב של פראג.

קשר בחלל

שר הכלכלה והתקשורת גד יעקבי (משמאל), דן עם מזכיר המדינה לעניני כלכלה של גרמניה ד"ר אריך ריזל (מימין), על נושא צירופה של ישראל לסוכנות החלל האירופית וכן לקידום פרוייקט לוויין התקשורת הישראלי „עמוס" – שישרת את תחנות הטלוויזיה בכבלים, ערוץ־2 ואת מערכת הטלקומוניקציה בארץ. השניים דנו גם בקשר הכלכלה והסחר בין שתי המדינות.

עירום בשלג

השחקן מיקי רורק, העושה כעת באיטליה בצילומי סרטה החדש של ליליאנה קוואני „סן פרנצ'סקו" לא אהב את הכתבה המצולמת של השבועון „גובלה 2000", בה הופיעה תמונתו שרוע עירום על־השלג, גם לא את הכותרת „9½ שבועות של תשוקה לקדושה" (הסרט עוסק בחיי פרנציסקוס הקדוש). ושילח את עורכי הדין שלו נגד השבועון. אלא שפירסום הכתבה הגיע לידיעתו לאחר מעשה, כאשר השבועון כבר נמכר מעל הדוכנים, ולעורכי דינו של רורק לא נותר אלא לבקש מבית המשפט לאסור על סוכנות הצילום של השבועון להשתמש מחדש בצילום ובנגטיבים. לדברי השחקן נעשו הצילומים ללא ידיעתו ובאמצעות עדשה טלסקופית.

מכרה תאומים

תושבת הכפר פיפרה מהראוה במדינת ביהאר שבמזרח הודו מכרה תאומים בני 9 חודשים תמורת 20 רופיות (1,53 דולר) – מפני שלא יכלה לקנות מזון כדי להאכילם. ציר בית הנבחרים ראודוא קרישנה קשורה מציין כי אין זה מקרה בודד ושהורים רבים מכרו את ילדיהם מאותה סיבה. קשורה, שפנה אל ממשלת ביהאר לפתוח בחקירה בנושא מכירת ילדים, מציין כי בגלל הרעב החלו נשים רבות לעסוק בזנות.

המדור נערך היום ע"י אתי גהרון

בארוע חגיגי שנערך לכבוד יום הבסטיליה, בביתו שביפו, אירח שגריר צרפת בישראל מר אלן פיורה ורעייתו את כל „המי ומי" בחברה הישראלית ובסגל הדיפלומטי. בתמונה נראה השגריר לוחץ את ידה של אן־קלוד אדרי כשלימינה בעלה הח"כ רפי אדרי. (ראה גם פרוייקט יוקרתי).

מכתבים • מכתבים • מכתבים • מכתבים

שעון אן פולארד מתקתק

במשך 40 שנה הצליחה מדינת ישראל להציל יהודים מהגלות והגולה ממצבים קשים וממדינות עוינות. הצלחנו להחזיר שבויים, נעדרים וחטופים על־ידי מאמצים נמרצים ללא לאות אשר עוררו בכולנו גאווה לאומית עמוקה.

בשורשם של מיבצעים ראויים לשבח אלה היה תמיד רצון כן, טוב ועז, אשר בלעדיו לא היו צולחים בידינו כל המאמצים הנ"ל. והנה, במקרה של אן פולארד, אשה המתייסרת במדינה כה ידידותית, בעלת בריתנו ממש, נראה – שידינו כבולות ואנו חסרי אונים. הכיצד? הדבר מעורר תהיה, ותדהמה מבוססת בלשון המעטה.

תהיה שניה אשר איננה מרפה ממני והיא נוקבת לא פחות: לו היתה אן פולארד בתו, אחותו או כלתו של אחד מפרנסי המדינה, האם גם אז היה למשלחתנו זמן למבכיר בטיפולה? האם גם אז היתה נשארת קורבן לאותו טיפול מביש, או שמא היה נמצא כבר הצינור והתקשורתי הנכון לבעלת בריתנו, ארה"ב?

האם דאגה הממשלה לכך שתהיה סינכרוניזציה מלאה בין תקתוקי השעון הממשלתי ושעון החול הבריאותי של אן?

יש לדאוג לכך, שלא תוקרב אשה צעירה זו על מזבח שווא של שיקולים שלא מן העניין.

מיכאלה זיו
רמת גן

ישתמשו הנשים בכוחן

למרות ששום אשה לא נכנסה למקום ריאלי ברשימת חרות לכנסת, ביום הבחירות יבקש הליכוד את אמון הבוחרות. הם חושבים, שנשים הן כה פתיות שגם אחר זלזול כה מוחלט ימשיכו להאמין, שהליכוד ייצג אותן באמונה ארבע שנים, ידאג לענייניהן ויתחשב ברצונן. הם חושבים, שנשים תסתפקנה במס־שפתיים.

בשם הדמוקרטיה הם עשו „דילים", אבל סירבו לשריין מקומות לנשים. תנועת החרות מגדירה דמוקרטיה כמצב שבו ל־58% מהאוכלוסיה (נשים) אין ייצוג. דמוקרטיה איננה שיטת ספירה, דמוקרטיה היא משטר שבו לכל האזרחים/ות יש ביטוי בשלטון ואת שיטת הספירה יש לקבוע בהתאם.

ענייני הנשים במדינה הולכים מדחי אל דחי. בשעתו היה ויכוח למה אין אשה בממשלה ועכשיו שואלים, למה כה מעט נשים בכנסת? הגענו למצב שכל מפלגה יוצאת ידי חובתה לנשים על־ידי הכנסת אשה אחת לרשימה.

לנשים יש כוח רב בקלפי, 58% מהקולות. הגיע הזמן שתשתמשנה בכוחן כדי לדאוג לענייניהן.

איריס מרקוביץ
תל־אביב

תופעה ההופכת שיגרה

שוב נסגרים מפעלים והפועלים, שזה היה מקור־פרנסתם במשך שנים רבות, נותרים ללא עבודה. אי־אפשר להשלים עם התופעה החולה הזאת. מפעלים שהיו יכולים להיות רווחיים, ואכן בעבר היו רווחיים, כשלו ומעדו. לרוב, הסיבות הן ניהול גרוע. יש מקרים שהפועלים רוצים להיות שותפים בהנהלת המפעל. אני משוכנעת, שלו היו משתפים אותם בהבראת המפעל היה בכך משום תועלת.

נפילת המפעל איננה פתאומית. זהו תהליך. מדוע אין נזעקים לתקן את המעוות בשלבים הראשונים? מדוע האדישות הזאת עד הנפילה ועד סגירת המפעל? לא יכול להיות כדבר הזה, שהמוני הפועלים ישאו בנזקים שהביאו מנהלים בלתי־יעילים. תמוה פי כמה הדבר, כאשר הוא קורה בסקטור ההסתדרותי. היכן היו מועצות המנהלים וכל המעורבים בהנהלת המפעל? מדוע מחכים עד להידרדרות גמורה? תופעה מזעזעת זאת הופכת לשיגרה בחיינו.

אביבה אהלי
תל־אביב

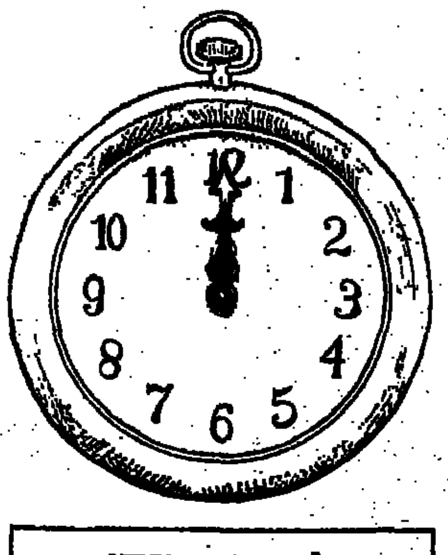

למה? ככה!

בימים אלה החלה תעמולת הבחירות. למרות שזו רק תעמולה, ואולי דווקא בשל כך, ניתן ללמוד בתמציתיות ובצורה בוטה מה מציעה לנו כל מפלגה.

שמענו ברדיו את דיבורו המתון של ממלא מקום ראש הממשלה, שמעון פרס, המסביר לנו בהיגיון שלא כל מה שאנו מחזיקים בידינו הוא בהכרח שלנו. גם על השומרון אפשר לוותר תמורת שלום, אליבא דשמעון פרס. לעומתו, ראש הממשלה, יצחק שמיר, הזכיר לי ילד קטן בגן־הילדים שכאשר אין בפיו תשובה לשאלה „למה?" הוא עונה „ככה!"

הוא חזר והכריז על עמדתו הפוליטית העיקשת והבלתי־פשרנית של „אף שעל". ומדוע לא נחזיר? „למה?" – „ככה!" חזר ואמר ראש ממשלת ישראל. לעומת זאת במכירה הכללית לקראת הבחירות היה מוכן שמיר למכור את שאלת „מיהו יהודי" לדתיים במחירים של סוף העונה.

מעבר לתוכן דבריו הקפריזי והילדותי צווח ראש הממשלה כאילו הוא עומד בפני קהל אלפים בכיכרות ישראל, ומחכה לתשואות הסוערות. לרגע נדמה היה לי שכמה דקות של מחיאות־כפיים של המונים חשובות למר שמיר יותר מן השאלות הקיומיות העומדות לפנינו.

מלכה מיצנברג
בית־אבות „אמעלי"

הלקח מפסיקות בג"ץ

התכיפות בה נזקקים אזרחי ישראל לפסיקת בג"ץ כנגד התערבות קנאי הדת בסדרי השלטון התקינים ונסיונם לכפות, באמצעות זרועות השלטון החילוני הנזקק לתמיכתם בשל שיטת בחירות שאבד עליה הכלח, אורחות־חיים שאולפניהם נעוצים בתקופת האבן, ותמיכתו הנחרצת של בג"ץ בעתירות בנגן שיתוף לאה שקיאל במועצה הדתית בירוחם או שיתוף נשים בבחירת הרב הראשי בתל־אביב, הם

למעשה הכרעה ברורה של הזרוע השיפוטית העליונה בישראל למען הפרדת הדת מהמדינה ומהפוליטיקה.

בית המחוקקים של מדינת ישראל אינו יכול עוד להתעלם מהמשמעות המרחיקה לכת של הכרעות בג"ץ. פירוש הדבר הוא, שאין מקום עוד לשיתוף דתיים או חרדים בממשלה שתקום לאחר הבחירות כמייצגי דת, ואין מקום עוד לחוקק חוקי דת, מאחר שבג"ץ שם וישים אותם גם בעתיד לאל.

הדת היא עניין אישי לחלוטין הנתון לשיקולו ומצפונו של הפרט בלבד, וכל סחר הסוסים של עסקני הדת ההופכים אותה לקרדום לחפור בו, הוא ביזיון לדת הגורם לרבים מאזרחי ישראל לסלידה ותיעוב מכל הקשור בדת.

שרי הממשלה המכבדים את עצמם חייבים לתת לעצמם דין־וחשבון, כי בתמיכתם בחקיקה דתית שאין לה אח ורע במדינות נאורות בעולם, הריהם גורמים במישרין ובעקיפין לביזוי החוק ועשייתו פלסתר, וכתוצאה מכך חדלים אזרחי ישראל להתייחס לכלל החוקים כאל משהו שיש לכבדו או להישמע לו, או במילים פשוטות, אם מחוקק יכול לנהוג בצביעות – האזרח על אחת כמה וכמה.

חברי הכנסת חייבים להחליט במה הם בוחרים – להיות נציגי מדינת חוק או עסקנים של קיק חלם.

לבד מהשיקול הבטחוני יכריע הבוחר בבחירות הקרובות בהתייחסות מועמדי המפלגות לנושא הפרדת הדת מהמדינה כנושא קריטי וכדאי שהנוגעים בדבר יטו אוזן לרחשי לב הבוחרים אם רצונם בכיסא.

אכן, מילכוד למפד"ל [illegible]

דורון סמקטור
קיבוץ מרחביה

אבוי לאותה עקשנות

בכל הקשור בנושא השלום אין בעמדות הליכוד כל חדש. לאחרונה, בעקבות מיסמך אבו שריף, נשאל שמיר על דעתו בעניין וענה, כי „עמדתו של שריף איננה עמדתו הרשמית של אש"ף". שמיר הוסיף ואמר: „אבו איאד מוסמך יותר ולכן כל זה רק תרגיל ידוע של אש"ף". שמיר הוזרז להוסיף, כי „אין טעם לנהל מו"מ עם אש"ף, זאת מכיוון שהם מתנגדים לשלום עם ישראל".

והנה לא עברו ימים רבים ומופיע בארץ שליחו של נשיא רומניה צ'אושסקו בהצעה לנהל מו"מ ישיר עם אש"ף („דבר" 10.7.88), זאת בהסכמת ערפאת. אפשר להבין את סירובו של שמיר להצעה זאת. הרי לא יתכן, כי נסכים לשיחות שלום עם ארגון טרור הרוצה רק להשמידנו ומתנגד לשלום. מה גם שצעד חסר תקדים כמו הסכמה לשבת לשיחות שלום עם אש"ף עשוי להתפרש כבניעה לטרור.

אגב, גם שמעון פרס דחה הצעתו זאת של שליחו של נשיא רומניה. בכך הוכיח פרס, כי הוא „עקבי" כעמיתו שמיר. אבוי לאותה עקשנות.

לפני 60 שנה — דבר — לפני 40 שנה

לפני 60 שנה

אמורי על ים המלח ושלטון עצמי

בלונדון נמשך הויכוח על תקציב משרד המושבות. בבית הנבחרים הצדיק אמורי, את הצעתו של נובומייסקי לניצול ים המלח. אמורי מעוניין מאד להחיש את העניין אעפ"י שערכם הנוכחי של המינרלים אינו ברור, ערכם בעתיד עלול להיות גדול מאד.

אמונדסן וגילבו ניצלו?

ידיעה אלחוטית מהאניה סובייטית השוברת קרח „מאליגין" שנמסרה משפיצברגן, אומרת כי אמונדסן וגילבו ניצלו.

לפני 40 שנה

קשר המופתי נגד עבדאללה

מאסרים רבים של פליטים ערביים ארצישראליים בוצעו בעמאן לאחר שנתקבלו ידיעות כי המופתי לשעבר של ירושלים הבריח כמה מתומכיו לעבר־הירדן כדי לרצוח את המלך עבדאללה. בגלוי דעת הוא פרסם שהמשך המלחמה לא יהיה לטובת העניין הערבי וכי פארוק ועבדאללה מתכוונים לחלק את הארץ.

טרומאן מועמד הדמוקרטים לנשיאות

פילאדלפיה. – טרומאן יהיה מועמד המפלגה הדמוקראטית בבחירות לנשיאות ארצות־הברית בנובמבר. לאחר שלשה ימי ויכוח ומחלוקת, מינתה המפלגה הדמוקראטית את טרומאן כמועמדה לבחירות לנשיאות.

חסינות

(המשך מעמוד 7)

הפיקטיביות והפראזיטיות – משרות שגם הן עולות כסף רב למשלם המסים, במישרין ובעקיפין, לטובת הליבראלים העשירים והמתעשרים. ספיר הנהיג את הנורמה הפסולה הזאת בתקווה שהם יחזירו בתמורה משהו לכלל – בפיתוח הארץ, בהשקעות באזורי פיתוח, בתעסוקה יצרנית לעולי המעברות שעברו מעבודות דחק בייעור לעבודה פרודוקטיבית ביצור. הם קיבלו הרבה מאוד והחזירו מעט מאוד. הם ממשיכים לקבל ולקבל, בלי שעולה על דעתם, כי חובתם לתת וליטול על עצמם סיכונים של השקעות ופיתוח בכל רחבי הארץ. לא רק בצפון תל־אביב והמזרח כפר־סבא.

גם את הטפילות הפוליטית שלהם התחיל לטפח מנחם בגין. הוא ולא אחר. הוא קיווה שהם יסייעו לו להפיג את הריח הרע של הדמאגוגיה של הכבוד. הליבראלים קיבלו אצל מנחם בגין מינוי קבע, כ„אפטר שייב" קולקטיבי של „חירות". הם משוכנעים שמגיע להם להמשיך ולקבל הכל ולא לתת שום דבר בתמורה, שהם צריכים לקבל בין עשרה לעשרים כסאות בכנסת בלי שיהיו שווים יותר מאחד או שניים. טפילות של אלף אחוזי ריבית. אלה מושגי הצדק שלהם גם בינם לבין עצמם. מה הפלא שצדיקי „הארץ", הפובליציסטים אברהם טל ויואל מרקוס, לא מצליחים למצוא בעטם יותר ממלה אחת של ביקורת פה ושם על צדיקי הליכוד. רק שרי המערך הם רשעים גמורים. ואילו הליכוד צדיקים גמורים, מאז ימי „צ" של הציונים הכלליים ועד היום. מי שלא די לו בטפילות של „חירות" והליבראלים, שיחתום אותה בטפילות של החרדים. גם היא נהפכה אצל מנחם בגין למפלצת של עכשיו. אמנם היא התחילה אצל מפא"י בהנהגת דוד בן־גוריון. זה נכון. מפא"י, כידוע, התחילה הכל. גם את הדברים הרעים. גם את הפטור לתלמידי הישיבות מגיוס לצה"ל. אבל באיזו פרופורציה? יש כל ההבדל שבעולם בין מעט להרבה. בין התחשבות סלחנית וסובלנית של הרוב הגדול כלפי מיעוט קטנטן, שנעשית בצינעה וכמעט בבושת פנים, לבין אפליה משוועת, המגיעה לממדים של כמה אוגדות ונעשית בהוצפה שחצנית של „מגיע לי". מגיע לי הכל: גם הקצבות כספיות, גם פטור מזיעה ודם. רק החילוניים חייבים לשפוך זיעה ודם בהגנה על בחורי הישיבות ש„ממיתים את עצמם באהלה של תורה". אם יש משמעות למושג בזיון המת, במובן הכולל שלו, זו ההתקלסות במושג המוות, הכלולה במשוואה הזאת. זה הבזיון הכולל של הנופלים בהגנה על המולדת ועל העם היושב בה. טפילות בהתגלמותה במנגנונים המפלגתיים שלה, הולכים ומתגבהים בלי הקץ. הממסדים הללו הם הקובעים.

אירופה

(המשך מעמוד 7)

ד. להנפיק מטבע משותף, על בסיס „יחידת המטבע האירופית", המקובלת זה לא מכבר על שמונה חברות, אם כי לא במלוא השימוש.

ה. לייסד בנק מרכזי שיפקח על המערכת המוניטארית של כל חברות השוק.

הדרך הארוכה לקראת האיחוד האירופי עדיין מלאה מהמורות ומכשולים. בריטניה – על ההיסטוריה של הבדידות המזהרת שלה, ועם ראש ממשלה לאומנית ולוקאל־פטריוטית כמו מרגרט תאצ'ר – מעלה ספקות והיסוסים. היא מתנגדת לרעיון הבנק המרכזי. גם יוון ודנמארק סקפטיות לגבי כמה מן היוזמות. אך נראה כי הכוחות המשולבים של גרמניה, איטליה, צרפת ומדינות בנלוקס, הדוחפות קדימה את אירופה, יהיו חזקים מן המתנגדים. ובמיוחד מפני שלחזון האיחוד יש תמיכה אצל אנשי העסקים. הם אלה שמדרבנים למעשה את האיחוד.

כבר ב־1986, כשהדולאר האמריקאי היה חזק, נאמדה עוצמתה התעשייתית המשולבת של הקהילה האירופית בשלושה רבעים מהתל"ג של ארצות־הברית. כיום, גם בגלל חולשת המטבע האמריקאי, נמצא התל"ג של אירופה וארצות־הברית ברמה שווה, פחות או יותר. „תכנית האיחוד היא הסיכוי שלנו, של אירופה", הסביר מנהל בכיר בקונצרן גרמני גדול, „להפוך לכוח חזק בכלכלה העולמית. עוד יותר מארצות־הברית ומיפאן".

התעשיינים

(המשך מעמוד 7)

האחרונים התאושש הדולאר ועלה משווי של 1.68 מארק גרמני ל־1.85 מארק, עלייה של יותר מעשרה אחוזים. ועוד דבר בטוח, השיפור המתמיד במאזן המסחרי של ארה"ב ימשיך לחזק את הדולאר כך שעד סוף השנה אנו צפויים לשמוע את המייצאים לאירופה מייבבים וזועקים לפיחות.

ככל שידחה הפיחות כן ייטב למיעוטי האמצעים, שכירים ועצמאיים כאחד. ראשית, הכנסותיהם לא יישחקו. שנית, וזה מכריע יותר, בעלי נכסים ובעלי השכבות מת"ם לא יתעשרו, כי כל פיחות מעשיר אותם. זה אמור גם לגבי בעלי מניות בנקאיות ש„בחסדי" ח"כ אברהם שפירא. בעוד כשלושה חדשים עומדים לפרוץ צרורות אדירים של מניות בנקאיות, שבעליהן – רובם פירמות והתם עשירי מדינה – יצברו רווחי־הון בסדרי גודל של מאות מיליוני דולאר (היקף שוויין של מניות ההסדר הוא כשבעה מיליארד דולאר). פיחות של עשרה אחוזים יגלגל לכיסיהם 700 מיליון מקופת המדינה, היינו מכספי משלם המסים. מבחינה זו תורם להמוני בית ישראל יותר שר האוצר המתנגד לפיחות, מראשי ההסתדרות הנאבקים על תוספות שכר. למען העם היושב בציון, לא רק משה נסים, אלא גם חיים הברפלד מתבקש להימנע מבלבלת בחירות.

נהג!

עשה את המינימום למען אלה העושים את המכסימום.

תן טרמפ לחייל!

בנק ישראל

חדש

מציע מלווה קצר מועד

ביום ג', ה־19 ביולי 1988, (ערך יום ד' ה־20 ביולי 1988) יציע בנק ישראל סדרות מלווה קצר מועד, למכירה, על פי הפירוט:

	מספר הסדרה	סכום ההנפקה	סך הכמות המוצעת במכרז	מזה: למבוקשים „בלי הגבלת מחיר/תשואה" (בל"מ)	תשואה מירבית (באחוזים)	מועד הפדיון
		(מיליוני ש"ח)				
סדרה חדשה ל־182 יום	0139	100	35	עד 10	16.50	18.1.89
הצעת מכר ל־91 ימים	1038		15	עד 3	16.25	19.10.88

בקשות לרכישת הסדרות הנ"ל תוגשנה באמצעות הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך. ההזמנות תוגשנה בתשואות לפדיון בשיעור שנתי אפקטיבי שלא יעלה על שיעור התשואה המירבי הנקוב לעיל.

בנק ישראל יקבל גם הזמנות לרכישה בלי הגבלת מחיר/תשואה (להלן הזמנות בל"מ).

תשואת המכרז, בכל אחת מהסדרות, תיקבע בשיעור שנתי אחיד לכל הרוכשים, על פי הכללים שלהלן:

א. הזמנות בתשואות לפדיון הנמוכות מתשואת המכרז יסופקו במלואן.

ב. הזמנות בל"מ יסופקו במלואן בתשואת המכרז. אולם, אם הכמות המבוקשת בהזמנות בל"מ תעלה על הכמות המוצעת למכירה, תוקצה הכמות לרוכשים אלה באופן יחסי לסכום הזמנתם.

ג. הזמנות בתשואת המכרז יסופקו במלואן, אולם אם עלתה הכמות המבוקשת בתשואת המכרז על הכמות המוצעת למכירה במכרז בניכוי הכמות שסופקה על פי סעיפים א' וב' לעיל, תחולק היתרה בין המציעים, באופן יחסי לסכום הזמנתם.

ד. הזמנות בתשואות הגבוהות מתשואת המכרז לא תסופקנה.

הסדרות תסחרנה בבורסה ביחידות של 100 שקל חדש שווי נקוב, במחירים הנמוכים משווין הנקוב. הסדרות תפדינה על ידי בנק ישראל בשווין הנקוב בתאריכים הנקובים לעיל.

התנאים המחייבים פורסמו בתקנות מלווה קצר מועד – התשמ"ז 1987.

פרטים נוספים אצל הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך.

משטרה / נתן רועי

מדינת הוצאה לפועל

כדי לייעל את הגבייה, החליטו במשטרה לשלוח את צוותי ההוצאה לפועל בלילה. 32,000 צווים מחכים לביצוע רק במחוז תל אביב. לילה אחד עם הגובים

יורדים מהניידת למחלקת ההוצאה לפועל (צילום: שאול רחמים)

הישראלים נוסעים במכוניות ב.מ.וו. חדישות, משאירים טיפ של 150 שקל, נועלים נעליים איטלקיות וחולצות בריטיות מעומלנות או בקיצור חיים הרבה מעבר להכנסתם. אבל החובות מצטברים באיזשהו מקום. בדיוק כמו החובות העצומים של ישראל לבנקים הבין־לאומיים. ההבדל הוא שאת החובות הבין־לאומיים לא גובה ההוצאה לפועל. בתוך הארץ היא עובדת, ועוד איך.

באחד הימים, לפנות בוקר, הצטרפתי לכוח של יחידת ההוצאה לפועל במשטרת מחוז תל־אביב, בראשותו של רב פקד יונה הפטמן. היחידה מטפלת בגביית חובות, קנסות, דמי מזונות, וצווי הבאה של בתי משפט. משרתים בה 32 שוטרים ושוטרות, מהם 20 עובדים בשטח ו־12 בעבודות פקידות. סדר העדיפויות הוא קודם כל צווי בית המשפט, ואחר כך גביית חובות מבעלים שחייבים דמי מזונות.

צוות ההוצאה לפועל יוצא לדרך עם טפסים „שמנים", שבהם חובות בסכומים גבוהים. „אני מעדיף לצאת עם חובות שמנים לגביה בשעות הלילה, מאחר שאז אני יכול לתפוס את החייבים ולהביאם בפני שופט", אומר לי רס"ר ניסים אלבס, כשאנחנו עולים לניידת. ה„יעד" הראשון הוא אדם בשם ארולף, המתגורר בבית משותף בבת ים.

עולים במדרגות. דופקים על הדלת ואומרים: „משטרה", ושוב: „זה משטרה, תפתחו". הדלת נפתחת. אשה עומדת, מגלגלת עיניה ואחריה יוצא הבעל, החייב.

– כן – הם אומרים.

– אתם חייבים כסף. אתה צריך לבוא איתנו לבית משפט – אומרים השוטרים.

אם ובתה ממתינות במחלקת ההוצאה לפועל במשטרה (צילום: שאול רחמים)

אני עומד בצד ומתבונן במראה: ילדה קטנה כבת שנתיים יוצאת מקצה המסדרון ובידה בובה. היא מתבוננת בנו ומוצצת את המוצץ שלה.

בפינת החדר ישנה נערה. הבית מוזנח מאד. ריח רע עומד באוויר. „זו טראומה לילדה הזאת. כל חייה היא תזכור את הביקור המחורבן שלנו", אני אומר לשוטר, והוא עונה לי „בכאב הלב, לפעמים אנחנו מגיעים לבתים שהילדה בוכה והלב נשבר". אחר כך אומר לי אחד השוטרים: „אנחנו מתעסקים בצרות של עם ישראל, אנחנו הכותל המערבי".

בצו ההוצאה לפועל של ארולף אני מוצא חוב לשרכן, שלשירותיו נזקק בשעה שהיה עדיין גרוש. אני גם מוצא חוב לבנק וחוב על קניית מזון. „זו לא עבודה נעימה", אומר לי רס"ר יעקב קרוליצקי, „כי אתה מגיע לא כדי למסור פרס לבן אדם". רב פקד יונה הפטמן, מפקדו, אומר: „אנחנו מבצעים את החוק. הוצאה לפועל הוא ענף חסר זוהר, אבל זהו ביצוע החוק ככתבו וכלשונו".

ארולף מתלבש ועולה לניידת. אנחנו בדרכנו לחייב אחר. הגר בבית נאה ליד חוף הים בבת ים. עולים במדרגות לקומה האחרונה. אחיזן, בעל מפעל. אשתו פותחת את הדלת, ואנחנו נכנסים לחדר האורחים. רצפת הבית עשויה שיש גרניט שחור. על הקיר תמונות יפות. כל מכשירי החשמל נמצאים כאן. נראה כי החייב שלנו הוא אדם אמיד. זמן קצר עובר, והאיש עולה על המכונית. החוב שלו: 5000 שקלים לפחות.

עד עלות החמה עברו הגובים בחמש דירות. בסביבות השעה 07:00 בבוקר הועברו החייבים לתחנת המשטרה ביפו. אף אחד מהם לא הגיע בב.מ.וו. התמונה לא היתה זוהרת כל כך. שאול רחמים, הצלם, ביקש רשות לצלם את העבריינים.

רב פקד יונה הפטמן וסגן ניצב עמרם ארז, ראש ענף סיור ומבצעים במשטרת מחוז תל־אביב, מספרים, כי בידיהם 32,000 פקודות הוצאה לפועל, המיועדות לביצוע מיידי. בשנים עברו היו פיגורים גדולים מאוד בגבייה – 80,000 צווים ופקודות לא בוצעו. ב־1987 התקבלו במשטרה 83,401 פקודות קנס וצווים, וזאת בנוסף ל־34797 מ־1986. 84,489 פקודות בוצעו השנה, וכך נותרו כ־32,000 פקודות לביצוע.

הליך גביית החובות מורכב למדי. צוות ההוצאה לפועל מגיע לבית החייב. אם זה מסרב לפתוח את הדלת, פורץ אחד השוטרים את הדלת. החייב נלקח אחר כבוד ליחידת ההוצאה לפועל ומשם הוא מועבר לרשם בבית המשפט שיגבה את החוב. אם הוא לא מוחק את חובו, הוא מועבר לבית המעצר המחוזי באברבנאל.

אולם הגבייה הולכת לאט. אלפי ספסי החוב ומיעוט השוטרים – הם המקור לפיגור. במשטרת תל־אביב החליטו לפתור את הבעיה על־ידי גבייה־לילית. „מבצעי הלילה" פתרו את כל הבעיות, אומרים מפקדי היחידה. רס"ר נסים אלבס ורס"ר יעקב קרוליצקי אומרים, שיש לא מעט „לקוחות קבועים". „עבריין חובות", הם אומרים, „הוא קליינט קבוע ברוב המקרים. אנחנו מבקרים אצלו אחת לכמה חודשים. אם אנחנו לא מוצאים אותם בבית, אנחנו חוזרים שוב ושוב עד שנמצא אותם".

במטה הארצי של המשטרה העלו כמה הצעות לצמצום הפיגור בגביית החובות. אחת ההצעות שהועלו אומרת, כי שוטר יוכל לבצע את פקודות ההוצאה לפועל לאחר שעות העבודה הרגילות ויקבל תוספת שכר של כמה מאות שקלים. המפכ"ל רב ניצב דוד קראוס והיועצת המשפטית תנ"צ חנה הירש פועלים לחקיקת חוק בנושא, והוא נמצא כרגע בתהליך עבודה.

ליוזמה זו קמו מתנגדים במטה הארצי. אחד מהם הוא ניצב משולם עמית, ראש אג"ם, הממונה גם על יחידות ההוצאה לפועל. ניצב עמית, אחד העילויים בצמרת המשטרה, מציג דרך אחרת להתמודד עם הבעיה. כשהיה מפקד משטרת מרחב חיפה העביר חלק מצווי ההבאה ופקודות ההוצאה לפועל לניידות הסיור במסגרת עבודתן. אם תאמץ המשטרה את הדרך הזו, סבור עמית, יימנע הבזיון של שוטרים המבצעים „חלטורות" בגביית חובות כדי להגדיל משכורות נמוכות. גם מבקר משרד המשטרה אברהם אדן (ברן) תומך בדעתו של עמית.

התיישבות / אוריאל בר־עמי

כפר קהילתי במקום קיבוץ

השבוע אוזרחה האחזות הנח"ל נטע בדרום הר חברון והיא נקראת מעתה „שמעה". באופן רשמי, פורסם שמדובר בעוד ישוב השייך להסכם הקואליציוני. באופן מעשי יש כאן מבוכה גדולה לתק"ם שלא הצליח לאזרחה.

על פי הכוונה המקורית, אמור היה לקום כאן קיבוץ עשהאל, סמוך לקיבוץ עמשא של התק"ם. הקיבוצים האלה היו אמורים ליצור גוש ישובים בחבל יתיר, כחלק מתוכנית אלון המוסכמת על ה„עבודה". כנראה התקשה התק"ם להביא לכאן אנשים, וויתר בפעם הראשונה בתולדותיו על ישוב השייך לו. הסיבה הרשמית היתה, שאין כאן עתודות קרקע חקלאיות, אבל התק"ם עבר לתיעוש כבר מזמן, כידוע.

תנועת „אמנה" קיבלה את המשבצת הפנויה, אך מטעמים תנועתיים הזיזה אותה מעט לצפון מערב, סמוך לישוב עותניאל, השייך גם הוא ל„אמנה".

שמעה עתיד להיות כפר קהילתי־דתי, כדוגמת המצפים בגליל. מקור השם בתנ"ך והוא שוכן כ־5 ק"מ מדרום לכפר סמוע שעל כביש באר־שבע–חברון. 17 משפחות כבר ממתינות עתה לקראוונים של הסוכנות, כדי לעבור למקום. המתיישבים הם בעלי מקצועות חופשיים, שבורחים מן העיר למען איכות חיים במדבר. כרגע מובילה למקום דרך כורכר באורך 51 ק"מ, ושר השיכון דוד לוי, יחד עם שמעון שבס, עוזרו של רבין בהתנחלויות – התחייבו לסלול אותה.

הוויתור על המקום מצביע על מפנה בהתיישבות. קיבוצים ומושבים ותיקים נאבקים עתה בציפורניים על קיומם לאחר שנקלעו לקשיים כלכליים, המאיימים לשתק אותם כליל. את הסירבול של האגודות השיתופיות והמנגנונים המלווים יורשים עתה הכפרים הקהילתיים, המבקשים חיים עצמאיים ללא מתווכים. גם בסוכנות מסתמן עתה תהליך של אימוץ הכפר הקהילתי במקום המושבים. במקום לסבך את החקלאים בהימורים של מדיניות בלתי ברורה, ימשיכו החקלאים שנכשלו לחיות במקום, אך יתפרנסו ממקצועות חופשיים.

הכפר הקהילתי יהפוך בשנות ה־90 לצורת ההתיישבות הדומיננטית. מטרתו העיקרית תהיה לתפוס חזקה על אזורים שונים כדי להפגין נוכחות יהודית. למרות תוכניות המתאר, המדברות על מאות תושבים, אין לישובים אלה סיכוי לגדול מעבר לעשרים משפחות בשנים הקרובות.

צרפת / גדעון קוץ

להגיע לארמון בזמן

רוקאר החליט לצרף „אורחים" מהשורה לממשלתו החדשה, אבל עד מהרה הם מצאו את הדרך החוצה. נראה שהפוליטיקה בצרפת נועדה רק לפוליטיקאים

צרפת חוגגת את חגה הלאומי ה־199, הפותח את ארועי שנת המאתיים לכיבוש הבסטיליה וייסוד הרפובליקה. „ארועי המאתיים" זכו אפילו לשר משלהם בממשלה החדשה, שר התרבות ז'אק לאנג. אבל „אולי כדי להדגיש את משמעותה המעשית של ה־14" – שיתוף האזרחים בשלטון – עמדו הנשיא מיטראן וראש הממשלה רוקאר על שיתופם בממשלה החדשה של „נציגים אותנטיים ודגולים" מקרב האזרחים הבלתי מפלגתיים, או מה שמכונה כאן „החברה האזרחית". אנשים המצטיינים בתחומי חיים שונים, שעתה הופקדו על ניהולם מטעם המדינה.

אבל עד מהרה נוכחו המנהיגים לדעת, כי הרבה יותר קל למשול בעזרת פוליטיקאים משופשפים, המכירים את כלי המשחק, מאשר בעזרת „אורחים" המומחים, שאינם מהססים לשבור את הכלים. המשבר הממשלתי הראשון בממשלה הטריה נגרם דווקא על־ידי שרים אלה. אחד מהם נפגע ונשאר, והשני נאלץ לוותר על תפקידו תשעה ימים בלבד לאחר מינויו, ובכך השיג שיא צרפתי.

שר המשפטים החדש פייר ארפיינג', שופט ותיק הידוע בכך שאינו נכנע לתכתיבי השלטון, גרם לשערוריה הראשונה כאשר הכריז על דעת עצמו, כי יעביר תיקון בחוק בתי הסוהר, שלפיו תיאסר הזכות השמורה לרשויות לשים במאסר בתנאי בידוד אסירים מסוכנים, בעיקר אסירים שלפעילותם רקע פוליטי. הכוונה היתה, בראש ובראשונה, לנאשמים בפעולות טרור. אנשי ארגון „פעולה ישירה" ערכו שביתת רעב ממושכת כדי למחות על כך שהופרדו ובודדו במאסרם. הודעתו של השר ארפיינג' יצרה אפשרות טובה לימין להאשים את הממשלה והנשיא בהפגנת רכות כלפי טרוריסטים בדומה לקודמותיה הסוציאליסטיות. האופוזיציה מיהרה להצטרף להצעת חוק החנינה המסורתי, שמעביר כל נשיא חדש, והשאירה את המלאכה לסוציאליסטים ולקומוניסטים. ראש הממשלה רוקאר נאלץ להודיע, לאחר שיחת בירור עם שר המשפטים, שהצעותיו של השר ארפיינג' לא מתייחסות לנאשמים במעשי רצח. ארפיינג' נשאר בשלב זה בממשלה.

פרופסור ליאון שוורצנברג, גדול מומחי הסרטן הצרפתים או לפחות „המתוקשר" שבהם, נאלץ לעזוב את הממשלה אחרי תשעה ימי מהומה. שוורצנברג בן ה־64 נודע באישיותו התוססת ובדעותיו הבלתי שגרתיות בזכות המתת חסד. לנושא זה הקדיש גם את שני ספריו, שהיו רבי מכר. מינויו כשר הבריאות – תחת אחריותו של שר בכיר לעניינים סוציאליים – עורר אהדה מצד אחד על הפתיחות שהוא מסמל, אך גם טרוניות מצד הקהילה הרפואית, שבה יש לשוורצנברג מתנגדים רבים. כבר ביום הראשון הוכיח שר הבריאות החדש את „שובבות הנעורים" שלו כאשר הגיע לישיבת הממשלה הראשונה בארמון האליזה על אופנוע. שוורצנברג סיפר, כי נקלע לפקק תנועה וחשש לאחר לישיבה הראשונה והחגיגית אצל הנשיא. „תיארתי לעצמי איך אני נכנס באיחור והנשיא מפנה אלי פנים זעופות ונוזף בי". הוא עצר את מכוניתו וביקש מאיש צעיר על אופנוע להביא אותו בזמן לארמון.

שוורצנברג הגיע לארמון בזמן, בבגדים מקומטים ושיערו פרוע במקצת, אבל יצא ממנו הרבה לפני הזמן בגלל התרגיל שעשה כבר למחרת במסיבת עתונאים מאולתרת ראשונה במשרד הבריאות. לאחר נאומו של השר הבכיר לעניינים סוציאליים קלוד אוון, עברה רשות הדיבור לשוורצנברג, שמנה, לנוכח פרצופו הנדהם של אוון, שורה של תקנות מהפכניות או לפחות שנויות במחלוקת, ביניהן חלוקה רשמית ומבוקרת של סמים ותחליפי סמים לנרקומנים כדי שלא יזדקקו לדרכים בלתי חוקיות ולשימוש במזרקים מזוהמים (אחד הגורמים לאיידס).

תקנה זו מקובלת כבר בכמה מדינות אירופיות, אבל הנושא בהולם עדיין, וכך ראו אותו בחוגים הרפואיים וגם במפלגה הסוציאליסטית, שמצאה הזדמנות להביע אי־שביעות רצון נוספת מן המינויים של רוקאר. השר אוון, לאחר התדהמה הראשונית, הודיע כי התקנות יועברו לדיון במועצת האתיקה של הרפואה הצרפתית. ראש הממשלה רוקאר הלך רחוק יותר ודרש את התפטרותו של שוורצנברג. הפרופסור אמר במרירות, כי לא ציפה להתפתחות כזאת וכי לא הבין מרמזי ראש הממשלה בפגישתם שיהיה עליו ללכת.

הפרשה גרמה שביעות רצון בהנהגה הסוציאליסטית, שמספר שניים החדש שלה, הנרי עמנואלי, ראה בפתיחות הממשלה ל„חברה האזרחית" לא פחות מ„סטייה אידאולוגית העלולה לסכן בגילוייה הקיצוניים את הדמוקרטיה עצמה ולהביא להשתלטות ה„ממסד" על השלטון". בקיצור, דמוקרטיה אמיתית משמעותה פוליטיקה לפוליטיקאים. אבל יוקרת ממשל רוקאר ספגה מהלומה כשלא הצליחה להחזיק בשורותיה איש עצמאי, דגול ומוכר, ולא עמדה במהלך שהוכתב דווקא, כך אומרים, על־ידי מעצבי התדמית של הנשיא מיטראן.

מישל רוקאר: לא מצליח להחזיק את האזרחים על מצע ממשלתו

באר שבע / אמיר רוזנבליט

מוות לערבים – בס"ד

חמש משפחות ערביות בשכונת נווה נוי בבאר שבע קיבלו מכתבי נאצה ואיומים. „סטירת לחי לאמונה שלי בדו־קיום", אומר אחד מהם

שכונת הווילות השלווה נוה־נוי, הנמצאת במבואותיה הדרומיים של באר שבע, עברה השבוע טלטלה קטנה. יום אחד בלבד לפני קיומו של כנס אחווה יהודי־בידואי, שנערך על מדשאות הקאנטרי קלאב בעיר במלאות 40 שנה למדינה, קיבלו חמש משפחות בידואיות וערביות המתגוררות בשכונה מכתבי הסתה ואיומים, שבהם נדרשו לעזוב את המקום. במכתבים, שבכותרתם נכתב „מוות לערבים" נאמר בין היתר: „תשמע חמור ערבי מטומטם, אנו מפקירים עליך להסתלק משכונתנו. אתם תשלמו ביוקר, עוד נתנקם בכם". המכנה המשותף לכל המכתבים, שלא היו חתומים, היתה המלה „בס"ד", שהתנוססה בחלקו העליון של הדף.

פרשת מכתבי הנאצה האנונימיים מעוררת סערת רוחות בעיר. לאחר שראשי המשפחות המאויימות הגישו תלונה במשטרה, פרסם יו"ר ועד השכונה, שמעון דה וינטר, גילוי דעת המגנה את המעשה ומוקיע את כותבי המכתבים. „זוהי הרגשה מזופתת", אומר דה וינטר, „לגלות תופעות כאלה דווקא אצלנו, עם שלאורך כל ימיו סבל מגילויי גזענות ואנטישמיות. הרי בסך הכל מדובר כאן באוכלוסיה נאמנה למדינה, שחלק גדול מביניה משרת בצה"ל. ספק אם אלה שיזמו את המכתבים הללו יודעים בכלל מהו שירות בטחוני". דה וינטר העלה סברה שמדובר כאן בקבוצה קיצונית, אולי אנשי „כך", שלקראת הבחירות הקרבות התבקשו לספק „קבלות" על פעילותם.

בין מקבלי מכתבי הנאצה נמצא הרופא הבידואי הראשון בנגב, ד"ר יונס אבו רביע, בן דודו של חה"כ המנוח חמד אבו רביע. ד"ר יונס, חבר מרכז מפלגת העבודה, הפועל זה שנים לדו־קיום בין יהודים וערבים, איננו מתרגש במיוחד ממכתבים. מה שריגש אותו יותר היתה כמות דברי העידוד, מכתבי התמיכה וצלצולי הטלפון מצד חבריו היהודים, שהתקבלו בביתו בעקבות המקרה. מאז קבלת מכתב הנאצה, מוצף ביתו של יונס בנוה־נוי בזרם של ידידים יהודים, המחזקים את ידיו ומרעיפים עליו דברי עידוד. „זוהי הפעם הראשונה בחיי שאני, אישית, נתקל בתופעה מכוערת כזאת. אולם הדבר רק מחזק את ידי ומעודד אותי לפעול בכיוון של קירוב הלבבות ודו־קיום בין שני העמים", אומר יונס.

פרשת מכתבי האיומים, שהוצמדו למכוניותיהם של התושבים הערבים בנווה נוי, היא השיא של מסכת מעשי התנכלות פיסיים ומילוליים כלפי ערבים בבאר שבע, שניצניה החלו מיד עם פרוץ האינתיפאדה. לפני כשבוע, הותקף ד"ר מוחמד חמד מבית החולים „סורוקה" במגרש החניה של מעונות הרופאים. שבועות ספורים קודם לכן, הותקפו שני רופאים נוספים מבית החולים על רקע לאומני. שתי אחיות, יוסרה ופהימה ג'אבר, הותקפו ליד ביתן, בעת ששבו ממשמרת לילה בבית החולים.

בביתם של שואקי שרוק והאני נוסיר בנווה נוי התקבלו מכתבי נאצה דומים לאלה שקיבל ד"ר אבו רביע. שואקי, המשמש כמנהל חברה גדולה לעבודות מתכת והקמת פרוייקטים בבאר שבע, מתגורר בבאר שבע כ־20 שנה ובשנה וחצי האחרונות הוא מתגורר בנוה נוי. „התופעה הזו מדאיגה אותי", אומר שואקי, „אבל אני מקווה שהיא חריגה וחולפת. הילדים שלי מפחדים מאד ועיקר דאגתי נתונה להם. כאשר ראיתי את המכתב, קיבלתי צביטה בחזה והרגשתי כאילו מישהו נתן סטירת לחי לי ולאמונה שלי בדו־קיום".

בשכונת נוה נוי התקבל המקרה בתדהמה ובחוסר אמון. פרופ' זאב צחור מהחוג להיסטוריה באוניברסיטת בן גוריון ומראשי „שלום עכשיו" נמנה עם הדמויות הבולטות בשכונה. „אני המום", אומר צחור. „הילדים שלי לומדים בכיתה אחת עם ילדים ערבים, וקליטתם נראתה טבעית וחלקה. נוה נוי היא שכונה נינוחה ורגועה, ויש בה צילום מצב של החברה הישראלית בכללותה. לצד שכבות מצוקה, מתגוררות כאן משפחות אמידות, יהודיות וערביות. קשה להעלות על הדעת מי עשה את המעשה הזה. ההערכה הרווחת היא שזהו פרי פעולה של אלמנטים שוליים בחברה או בכפה הפוליטית".

ד"ר יונס אבו רביע

תרומה / „אקונומיסט" ל„דבר"

מה חסר לתורכים

מיד לאחר שובו מארה"ב, ייצא נשיא תורכיה, קנאן אורן, לביקור ממלכתי בבריטניה. בין שני הביקורים יש ניגוד, שראוי לתת עליו את הדעת. אמריקה היא ידידתה הצבאית הטובה של תורכיה, וההוכחה לכך – כל תורכי יכול לראות כיצד ארצו, הים שלו והנמל האווירי שלו מלאים כלי משחית אמריקאיים. מבחינה כלכלית ותרבותית, לעומת זאת, התורכים חשים מחוייבות לאירופה. יום אחד – ויהיה רחוק ככל שיהיה, ומהר ככל שיהיה בעיני כמה מערב־אירופים – תאושר מחוייבות זו על־ידי קבלת תורכיה לקהילה הכלכלית האירופית.

תעשייניה של תורכיה יעלזו אז בסחורות־יצוא ללא שערי־מכס וצרכניה – בסחורות יבוא אירופיות. חקלאיה יוכלו לשחות באגמי יין ולפרוס מנות בשר חזיר ככל שיחפוץ לבם המוסלמי. אבל מבחינה תרבותית? עד כה דובר רק על מה שתורכיה חייבת לעשות כדי להגיע לנורמות אירופיות. להלן תרומה בכיוון ההפוך – העשויה, דרך אגב, לעזור להם להגיע בדיוק לזה.

התורכים אימצו להם, מאירופה, לא רק את אותיות הכתב. יש להם ספרי חוקים אירופיים, עתונות חופשית במידה רבה, שירות טלוויזיה המעלה את „גבירתי הנאווה" בדיבוב תורכי, תיאטרון בסגנון מערבי, מוסיקה קלאסית, אופרה. דבר אחד חסר להם מאוד: האמנות ומוצגי־האמנות של העבר האירופי. המוזיאונים של אירופה רוחשים ביצירות של תרבויות אחרות, ובמידה לא מעטה – גם של האיסלאם. פרט לשרידים הנהדרים של תרבות יוון העתיקה ומעט משל יורשיהם הביזאנטים, אין בידי התורכים כמעט שום דבר משל אירופה. האוספים הגדולים ביותר שלהם שוכנים בארמון „דולמאבאצה" באיסטנבול. הארמון עצמו הוא ארמון „ורסאיי" עותומני מופלא, מן המאה ה־19; הוא מכיל, בין השאר, הרבה גרוטאות עשירות של המאה ה־19.

קל לתקן זאת. ידעו נא התורכים כי ביום שיצטרפו לקהילה הכלכלית האירופית, יתנו להם 12 ממשלותיה של הקהילה במשותף מוזיאון־גלריית־אמנות, כמתנה נדיבה. יתן כל מוזיאון בקהילה יצירת אמנות אחת, באמת נפלאה, של אירופה – ציור, פיסול, ריהוט או כל דבר אחר – כדי למלאו. לא את המונה ליזה, אבל גם לא את הגרוטאות: משהו אשר כל מוסד כזה יחוש בחסרונו, אבל יוכל בכל זאת לחיות בלעדיו. ואם מישהו ירצה להבין „אחת" כ„עשר" – מה טוב.

הרעיון יעורר קריאות אימה בקרב אוצרי המוזיאונים של אירופה, הזועקות שהדבר בלתי אפשרי. נגד את החוק, נגד את תנאי הצוואה של פלוני־אלמוני. מורשת לאומית. כל פריט חיוני (כל אחד מן הוואן־דייקים של אנגליה שלא לדבר על העתיקות). נניח שהתורכים לא ישמרו על שכיות החמדה של אירופה (כפי שלא שמרה אירופה ב־1939–1945). נניח שהם יפרשו אחר־כך מן הקהילה (ואל תתחתנו, כי אתם עלולים להתגרש ביום מן הימים). שטויות. אירופה יכולה להרשות זאת לעצמה. עליה לעשות זאת.

ארץ חמדה / צבי אילן

מנורת יבנאל־ימה

כשהקימו בראשית המאה מושבה חדשה במזרח הגליל התחתון היא נודעה בשם 'ימה', כי התיישבה סמוך לחירבת ימא. יותר מאוחר נקרא המקום יבנאל, שהרי כבר חכמי התלמוד זיהו: 'יבנאל „היא" כפר ימה'. כלומר, הזיהוי שימה היא חירבת ימא, והדבר סביר ביותר, מפני ששאר היישובים באותה בריתא תלמודית נמצאים באותו איזור שבנחלת שבט נפתלי. יבנאל המקראית עצמה מזוהה כיום בתל ינעם שליד המושבה, בה חפר מזה שנים פרופ' ליבוביץ.

ההנחה היא שהשם בצורתו היוונית 'ימניה' הפך ל'ימה', ונקרא על ישוב מתקופת המשנה והתלמוד, שאינו רחוק מהתל המקראי. ממקום זה ידוע ישמעאל איש כפר ימא (בבלי נדרים) ועוד. הגיוני היה שימצאו בו שרידי בית כנסת יהודי קדום, כמו בכל ישוב יהודי מאותה תקופה.

כשהוקמה יבנאל השתמשו המייסדים בחלק מאבני הבזלת של חירבת ימה. לחצרות הבתים העבירו אבנים מעוטרות, חוליות עמודים וכותרות, שנמצאו בחורבה, שנפגעה לא מעט מאז אותם ימים. לפני כמה שנים בדקו את אבני ימה ביבנאל. יש שם הרבה אבנים שלבטח השתייכו למבנה ציבור, כלומר לבית כנסת. משה ליפשיץ, בן ותיק של המושבה ואמן עתיקות, ופנחס פורת, מפקח אגף העתיקות באיזור, שסובבו עמנו במושבה, זכרו את קיומה של אבן שעליה חקיקה של מנורת שבעה קנים, אך מקומה המדויק נשתכח מהם. עתה ראה אותה במקרה יצחק גל מבי"ס שדה כנרות בבית משפחת מוקדי, לפנים ברנשטטר, שבמושבה.

שאלתי את הארכיאולוגית הוותיקה, בת המושבה, פרופ' רות עמירן, למקור האבן. היא סיפרה לי שאביה, יחזקאל, מצא אותה בבוץ שלפני הבית. היה מקובל כל השנים שמקורה בימה הסמוכה. ניגשנו השבוע לראות את האבן ומצאנו עליה את חקיקת המנורה. האבן עצמה שבורה, ואף הקנה השמאלי של המנורה שבור. במקורה היתה זו אבן באורך כ־140 ס"מ, שהיתה קבועה אולי בבית פרטי, לאו דווקא בבית כנסת. נראה שהיו ישובים, ביחוד בקרבת ישובים נוצריים או ישובים מעורבים, שבהם ציינו היהודים את דתם על־ידי תיאור המנורה בפתח ביתם, ואילו הנוצרים חקקו בפתח בתיהם צלבים. הדברים קיימים עד היום בבתים שמקורם ביזאנטי, למשל בדרום הר חברון, ביאטה ובאשתמוע.

דרך הירדן

רבים מנצלים את חופשת הקיץ לטיולי בצפון ויש המחפשים נתיבים ואתרים חדשים לביקור. הרי הצעה לדרך עתירת נופים, שהוכשרה רק לאחרונה. הכוונה לדרך רחבה וטובה שפולסה על הגדה המערבית של הירדן, סמוך לבית העלמין של משמר הירדן, והיא מגיעה עד ממזרח לכפר הנשיא. היא נפרצה בידי הקרן הקיימת, במטרה לחבר את המוקדים התיירותיים של פארק הירדן, שמצפון לכינרת, עם איזור גשר בנות יעקב. יש לשער שעם השלמתה תעבור חלק מהתנועה התיירותית בין הכינרת לבקעת החולה והגולן בנתיב זה.

הדרך מתחילה בצפון, מהעיקול החד בכביש היורד לגשר בנות יעקב. כעבור כמחצית הקילומטר בדרכה דרומה יש הסתעפות למצד עתרת הצלבני, לטחנת עתרת ולירדן, שניתן להגיע עד מימיו ממש. במקום אקליפטוס רב־צמרות, מקום לחניה ומנוחה. בקרבת מקום (ליד משאבת כפר הנשיא) יש סכר ששרד מעבודות הטיית הירדן של שנות החמישים, שהופסקו. מכאן נמשכת הדרך, הטובה לכל רכב, וחלקה אספלט, כלפי דרום, חוצה את נחל ראש פינה, עוברת מעל למקום בו מתוכננת התחנה ההידרו־אלקטרית שבמחלוקת של כפר הנשיא, ויש ממנה מראה נהדר אל הפלג ההררי של הירדן, הזורם נמוך בתוך שתי חגורות צמחיה משני צדדיו. במקום מסוים הותקנה רחבת תצפית גדולה, ממנה רואים כבר את הכינרת, את הרמה של הגולן ואת שרידי עבודות הייבוש.

מכאן ואילך נמשכת דרומה דרך קשה לרכב פרטי (אך טובה לרכב חזק אחר) עד לאיזור אלמגור, ואף היא יורחב ויותאם לתחבורה כללית בעתיד. הדרך הרחבה יורדת עד לירדן (הקטע האחרון ממש קצת קשה, אך אפשרי לכל רכב), לגשר צינורות, המוצף במי הירדן. שם נוהגים להחנות את הרכב, לטבול בנהר (זהירות), לטייל לאורך הגדה, להתוודע לצמחיית גאון הנהר, או סתם לטבול רגליים במי הנהר היקר הזה.

מכאן עולים בחזרה אל הדרך הראשית ועולים עמה, כ־7–8 ק"מ עד לכביש ראש פינה – כפר הנשיא, ליד בית הקברות של הכפר כובה שבסמוך. בכפר הנשיא, שאליו נוסעים שמאלה, יש אוסף של אבנים מעוטרות של בתי כנסת קדומים, בפארק הנופש שבקצה הקיבוץ. הזמן הנאה ביותר להגיע לכפר הנשיא הוא לפנות ערב, כאשר יש ממצפור פארק הנופש תצפית יפה אל איזור הירדן והגולן.

מנורת שבעת הקנים בבית משפחת מוקדי

אסון הים הצפוני

אינטרסים כלכליים, מאבקים פוליטיים ופרץ רגשות־זעם מכבידים על הטיפול הציבורי השקול בפרשת הפיצוץ במסוף־הקידוח בים הצפוני, ובעיקר בהפקת לקחים לעתיד

יותר משבוע ימים אחרי הפיצוץ על מסוף הקידוח "אלפא פייפר" בים הצפוני, עדיין בוערות להבות, ועשן כבד עולה משלושה מתוך 36 פתחי בארות הנפט של המסוף. מזג האוויר הגרוע ורוחות חזקות המנשבות בים הצפוני מעכבים את עבודות סתימת הבארות הדולפים על־ידי צוות כיבוי האש והפינוי מטקסס, והצוללנים לא מצליחים לפתוח בחיפושים אחרי 144 הגויות החסרות מתוך 166 קרבנות הפיצוץ. צוללת לא מאויישת ובה מצלמות וידאו גילתה בתחתית הים, בעומק של יותר מ־120 מטר, חלק מרובעי המגורים של מגדל הקידוח "אלפא פייפר", בהם מקווים למצוא את רוב הגוויות שמתו בשנתם בעת ההתפוצצות האדירה על מגדל הקידוח.

הצוות מטקסס שבראשו עומד היהודי בן ה־73 פאול ("רד") אדייר הגיע לבריטניה כדי לבדוק את הורבות מגדל הפיקות. כאשר מזג האוויר אפשר זאת הצליח הצוות לרדת למקום בסל מתכת, שהיה מחובר לעגורן של ספינת הסיוע טארוס, או בעזרת גשר הידראולי מספינת הסיוע, והחל לפנות את ההורבות. המגדל נטוי עתה בזווית של 45 מעלות והוא חלקלק, כך שעל הצוות להעזר בחבלים כדי לנוע על פני הסיפון.

עקב הקשיים בהם נתקל הצוות בנסיונותיו לכבות את האש, החלו עתה במקביל לקדוח באר "הילוך" ליד מגדל הקידוח אשר דרכה ישפכו חימר כדי לחסום את זרימת הנפט אל המסוף. כרגע סגורים שדות הנפט של פייפר ושלושה שדות נוספים – הפסד של 2.6 מיליון לישי"ש ביום.

האסון, שהוא אסון הקידוח הגדול ביותר בים הצפוני, היפנה את תשומת הלב לסיכון הבטיחותי החמור שבו נתונים עובדי הקידוח בים הצפוני. ניצולי האסון ועובדי מסופים אחרים, שידיעת הסיכון היא חלק מחיי היום־יום שלהם, החלו להביע ספקות בקשר להמשך עבודתם שם.

בעוד הצוות ממשיך במאמציו החלו לפעול שתי וועדות חקירה שתפקידן לבחון הסיבות לאסון ואת הדרכים למנוע הישנות אסונות מסוג זה. הקמת ועדת החקירה הציבורית רומזת לכך שקיימות אפשרויות שהאחראים יועמדו לדין. ברור כי גורם עיקרי בבדיקות הוועדות יהיה גיל מסוף הקידוח והשפעתו על הבטיחות. המסוף נבנה בין 1973 ל־1975. באותה תקופה ידעו בוני המסוף מעט מאד על התנאים בים הצפוני והנסיון היחיד שהיה להם בא ממסופים קטנים יותר, במים רדודים במפרץ מקסיקו. כעבור זמן קצר התבררו טעויות בתכנון, כמו נזקים למבנה הנגרמים על־ידי יצורים החיים מתחת לפני המים.

גם תוספת של מתקן דחיסת גז, ב־1985, הגדילה את המשקל, ושינתה את שיווי המשקל של המסוף. אמנם חוזקו רגלי המסוף, אך ג'ק דונלדסון, לשעבר מנהל בחברה, טען השבוע שלמרות חיזוק הרגליים, הפך המבנה להיות פחות יציב בעת שריפה. המסוף תוכנן לשאיבת 150,000 חביות נפט ליום לכל היותר, ולמעשה נשאבו 167,000 חביות, ו־2 מיליון מ"ק גז ליום.

גם נוהלי בקורת הבטיחות של מסופי הים הצפוני ייבדקו. מסתבר שאת הבדיקה האחרונה, בחודש יוני, ערך אדם אחד, והיא נמשכה פחות מיום אחד. היו גם ידיעות על מפקחים, שטענו, כי היתה אזהרה עוד לפני שבועות מספר על דבר דליפות דלק. יודעי דבר גם טוענים, שהמתקן סבל מעייפות המתכת בשל גילו המתקדם. מסתבר כי מגופי הבטיחות, שתפקידם איטום מעבר הדלק בעת תקלה, לא פעלו, וגם עתה, לאחר האסון, אין צוות ההצלה מסוגל להפעילם.

ארמנד האמר, יו"ר חברת "אוקסידנטל" בעלת מסוף הנפט, שטס מלוס אנג'לס לאברדין בסקוטלנד, בדרכו לישראל, עומד עתה בלחץ קשה מאד, הן מבחינת האשמות על אי עמידה בסטנדרטים של בטיחות, כדי לחסוך בכסף, הן האשמות על דליפת גז ותקלות נוספות שלא טופלו כהלכה, והן האשמות, כי הוא מנסה לקפח את בני משפחות הקרבנות בנושא תשלום פיצויים וביטוח חיים.

האיגודים המקצועיים דורשים הגברת אמצעי הבטיחות, הכרה בזכויותיהם להתערב בכל האספקטים של בריאות ובטיחות על המסופים, והסכם ברור יותר בקשר לזכויותיהם. כרגע עובדים במתקנים כ־40,000 עובדים ללא כל זכויות סוציאליות. עורכי־דין אמריקאים, אשר נוהגים לגבות 40% מדמי הפיצויים, יעצו למשפחות הנפגעים להגיש תביעות ביטוח נגד חברת אוקסידנטל בארה"ב, כי בדרך זו יהיו פיצוייהם גדולים פי עשרה מאשר אם יתבעו בבריטניה.

בעת ביקורם באברדין, אחרי האסון, סיכמו ביניהם הגב' תצ'ר וארמנד האמר, כי יש לבדוק בעתיד הפרדת רובעי המגורים ומתקני הקידוח. האמר לא התלהב מההצעה, שהמגורים יהיו בבתי־מלון צפים. שיכון העובדים במיבנים נפרדים גם הוא טומן בחובו סכנות. מיבנים כאלה יהיו קלים יותר ויציבים פחות ממסופי הקידוח, ובשנת 1980 נהרגו 123 עובדים כאשר "מלון צף" מסוג זה התהפך. כמו כן העברת העובדים במסוקים אל מבני המגורים פותחת פתח לתאונות מסוקים, שהן תכופות למדי בים הצפוני. בשבוע שעבר ניצלו 21 טכנאים ממוות, כאשר מסוק נידלק ונפל לים הצפוני.

במסופים חדישים יותר, כמו מסופי חברת הדלק הלאומית הנורבגית "סטאטויל" נמצאים רובעי המגורים בקצה השני של מתקני הייצור, ומופרדים מהם על־ידי "רצועת בטחון", ומחיצות חסינות אש המגיעות למים. יש גם הורדה אוטומטית של סירות ההצלה למים, במרחק כ־30 מטר מהמגדל. מסופי קידוח נפט ימיים, גם החדישים, מסובכים ובנויים עפ"י סטנדרטי בטיחות נמוכים מאלו של מבנים על הקרקע. למשל הם אינם מתוכננים לעמוד בפני גלים בעצמה יוצאת דופן. תנאי הבטיחות נבדקים מדי פעם על ידי חברות הביטוח, ועל־ידי משרד האנרגיה בבריטניה, אך בעלי החברות אינם מוכנים להשתמש בתחיקה בקשר לבריאות ובטיחות בעבודה, מכיוון שלפיה יכולים מפקחים לכפות סגירת קידוחים לא בטוחים.

העובדים מודעים לסיכון הרב הכרוך בעבודתם. כל עובד של מגדל הקידוח עובר קורס בטיחות ודרכי הישרדות, למשל, אם נפלת למים הקפואים, אל תזוז, כדי לצמצם את איבוד חום הגוף. העובדים טוענים כי הסיפור ששכרם גבוה מאד, בשל הסיכון, אינו נכון. אך הם ממשיכים לעבוד שם מחוסר ברירה. ברור, כי באווירה הציבורית הקיימת אחרי האסון, וועדות החקירה למיניהן תמצאנה כי אובייקטיביות, או שכנוע הציבור באובייקטיביות שלהן, היא בעייתן החמורה ביותר.

מפלגת העבודה / ירח רז

דמוקרטיזציה במבחן
מציאות משתנה

ביטול השיריון למנהיגי המפלגה, הנהגת פריימריס ורנסאנס רעיוני חיוניים כדי למנוע הפיכת מפלגת העבודה לזירת מאבקים כוחניים נוסח חירות

כתרים רבים קשרו לתהליך הדמוקרטיזציה בבחירת מועמדי מפלגת העבודה לכנסת ה־12. באופן טבעי יש בשני דפוסי בחירה מימד מרנין ומלהיב, בעיקר שיש עימו העברת מרכזי כוח מקבוצת מיעוט למסגרת גדולה יותר.

דווקא בעת הזאת, שעה שהרושם החיובי מאותו תהליך משרה אווירה חדשה ומרעננת, יש לבחון בדקדקנות את הסכנות שטומנת בתוכה השיטה הנוכחית, ולמה היא עלולה להביא במבנה מערכת הכוחות הקיימים במפלגת העבודה.

הדמוקרטיזציה – אין פרושה מיצויו של התהליך הדמוקראטי. היא אינה אלא שיטת פשרה, שנבעה מהכרח המציאות להביא לריענון ולא לפגר אחר מפלגת העם השניה – הליכוד, יחד עם הרצון שלא לנתץ את המסגרות המסורתית של המפלגה, דהיינו המוסדות. התוצאה היתה אכן כמו מעשה מרכבה, פשרה בין חדשים וישנים, מבלי להתיר את העבותה, שהגל החדש שקף את מפלגת העבודה בעוצמה שחלקים גדולים בתוכה לא ציפו לה.

לתנועת החירות הספיקו עשר שנים כדי להבחין בפגמי השיטה הדמוקרטית־ההמונית. תנועת החירות הפכה לתנועה של מחנות אישיים, שכל תכליתה במאבקי הכוח הבין־אישיים ובמאבקים על ירושת הכתר. באותה מידה לא אפשרה השיטה הקיימת כניסתם של נשים ובני מיעוטים למקומות ריאליים. נבלמה גם תנופת הקידום, שלו זכה הדור החדש בזירה הישראלית (עיירות פיתוח).

יוצא איפוא שהדמוקרטיזציה־דבתי המאפיינת את תנועת החירות הפכה אותה אולי שלא מרצונה, לבית מלוכה שהכניסה בשעריו מותרת לבני מלכים למיניהם.

בשיטה הקיימת במפלגת העבודה ובתהליכי ההתפתחות הפנימיים העצמיים למפלגה טמונים אותם סימפטומים לתהליך המתרחש לנגד עינינו בתנועת החירות. משום כך, ראשית, על הנהגת המפלגה, הלא נבחרת, לבקש מיד ביוזמה לביטול שריונה. מנהיגות תחשב בעיני הציבור הרחב ביכולתה להיבחר לאורך זמן – ובעוצמה כזו שתיתן לה את התוקף הציבורי והמוסרי להופיע ולייצג את מפלגתה. מנהיגות משוריינת הינה מנהיגות בערבון מוגבל, וכך היא נתפסת בעיני הציבור.

שנית, על המפלגה לחפש דרכים לאי הישנות מצב שהיה מנת חלקה בשנים 1974־1984, בו ההתמודדות הרצופה בין יצחק רבין ושמעון פרס הסיטה את מרכז הכובד למאבקים אישיים, במקום לעיסוק בנושאים, שההתעלמות מהם הביאו בין היתר לישיבה ארוכה באופוזיציה, ולשנויים מרחיקי לכת במבנה הפוליטי בישראל.

אם לא יפקוד את המפלגה רנסאנס רעיוני, עלול מבנה המפלגה בעידן שאחרי פרס ורבין להיות מבוסס כולו על מחנות־אישיים של היורשים בפוטנציה, שבמלחמתם האחד בשני ישמטו את בסיסי התמיכה הציבוריים, לה זוכה המפלגה כיום. מאבקים כוחניים ידכאו כל ויכוח רעיוני בתוך המפלגה ויהפכו אותה לפדרציה של מחנות כוחניים.

שלישית, על מפלגת העבודה להקדים את המפלגות הפוליטיות האחרות בישראל, בקריאת רצונו של הציבור, בהרחבת המסגרות הדמוקרטיות, והתגברות מעורבותו של האדם הבודד בבחירת שליחיו וציגיו.

הרחבת הייצוג האזורי לא תעשה ביוזמת הכנסת, בשל מבנה המערכת הפוליטית בישראל. הרצון לחוקה ולהנהגת שיטת בחירות אזורית הוא פרי יוזמה חוץ־פרלמנטרית. בידי מפלגת העבודה ההזדמנות לעשות שימוש מסיבי במנוף האווירה הציבורית לשנוי השיטה.

על מפלגת העבודה להנהיג פריימריס (בחירות מוקדמות) במחוזות המפלגה. יש להעניק לכל חברי המפלגה, שבוחר את הנציגים לוועידת המפלגה, את הזכות לבחור את מועמדי המחוז שעליו הם נמנים. תוך קביעת מנגנון שבעלי ממון ואינטרס אחרים לא ישתלטו על המפלגה. היום – לאחר שהתברר מיקומם של מזכירי המחוזות ברשימה לכנסת – יהיו אלו המעוניינים בשינוי השיטה הקיימת.

משעה שעשרות אלפי חברים ישתתפו בבחירה לשפוט חלק מנציגות מפלגת העבודה לכנסת יבעבע התהליך ויכה שורשים בשאר המפלגות בישראל. מכאן ועד להנהגת שיטת בחירות אזוריות בישראל, שבהן יבחרו חלק מחברי הכנסת, הדרך קצרה.

רק אדם קצר־רואי, אינו מבחין שהתהליך המתואר לעיל הוא רק שאלה של זמן. האנתם כוחות פוליטיים שיובילו אותו ויזכו גם באשראי ציבורי בזה, שיתן להם נקודות זכות רבות במאבק על אופיה הפוליטי־דמוקרטי של ישראל.

גדולתה וסוד הצלחתה של מפלגה פוליטית טמון יותר מכל ביכולתה לצפות תהליכים ולהקדים הטיפול בהם. אם מפלגת העבודה תשכיל ליישם חלק מהצעות אלה, ע"י כינוס ועידתה עוד טרם הבחירות לכנסת ה־12 בחודש נובמבר – אין לי ספק, כי רישומו של המהפך יתן תוצאותיו כבר במערכת הבחירות הנוכחית.

הכותב הוא מראשי חוג "תפנית" במפלגת העבודה.

"יסודות" קופת תגמולים מרכזית בע"מ
ליד
בנק המזרחי המאוחד בע"מ
החברים מוזמנים בזה
לאסיפה שנתית רגילה
של החברה, אשר תתקיים אי"ה באולם הישיבות של בנק המזרחי המאוחד בע"מ, רח' לילינבלום 27 ת"א, ביום 17.8.88, ד' אלול תשמ"ח, בשעה 14.00.
אם בשעה הנ"ל לא יהיה מנין חוקי, תידחה האסיפה לשעה 14.30 באותו יום ובאותו מקום ותהיה חוקית בכל מספר משתתפים.
סדר היום: • אישור המאזן ליום 31.12.87
• בחירת רואי חשבון
• בחירת מנהלים
• שונות
מזכיר החברה

"הקופה לפיצויי פיטורין"
ליד
בנק המזרחי המאוחד בע"מ
החברים מוזמנים בזה
לאסיפה שנתית רגילה
של החברה, אשר תתקיים אי"ה באולם הישיבות של בנק המזרחי המאוחד בע"מ, רח' לילינבלום 27 ת"א, ביום 17.8.88, ד' אלול תשמ"ח בשעה 12.00.
אם בשעה הנ"ל לא יהיה מנין חוקי, תידחה האסיפה לשעה 12.30 באותו יום ובאותו מקום ותהיה חוקית בכל מספר משתתפים.
סדר היום: • אישור המאזן ליום 31.12.87
• בחירת רואי חשבון
• בחירת מנהלים
• שונות
מזכיר החברה

מינהל המחקר החקלאי
מרכז וולקני, בית־דגן
שינוי מספרי הטלפון במרכז וולקני, בית־דגן
לרגל התקנת מרכזת טלפונים חדשה במרכז וולקני בבית־דגן, יוחלפו מספרי הטלפון של המוסד, **ביום א', י' באב תשמ"ח, 24.7.88.**
שלוש הספרות הראשונות של המספר הנוכחי – 980 – יוחלפו בארבע הספרות – 9683.
שאר הספרות ישארו ללא שינוי.
המספרים החדשים של יחידות המוסד יהיו אפוא בני שבע ספרות.
מספר מרכזת הטלפונים: 9683111

ועדת הבחירות לבחירת רב עיר אשכנזי לתל־אביב־יפו
ת.ד. 9, תל־אביב – 61000, רח' אורי 1, טל: 260271
ב"ה, כ"ד תמוז תשמ"ח (11.7.88)
מכרז
לכהונת רב עיר אשכנזי לתל־אביב־יפו
בהתאם לתקנות בחירות רבני עיר, תשל"ד – 1974, ועל סמך הודעת השר לענייני דתות בדבר הצורך לבחור רב אשכנזי לתל־אביב־יפו, שפורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3388 מיום ג' בתשרי תשמ"ז (6.10.86), וכן הודעת השר למועצת עיריית תל־אביב ולמועצה הדתית לתל־אביב מיום ה' בתשרי תשמ"ז (8.10.86), מפרסמת ועדת הבחירות את המכרז על כהונה פנויה של רב עיר אשכנזי לתל־אביב־יפו בהתאם לתקנות בחירות רבני עיר, תשל"ד – 1974.
סעיף 3(א)
אלה כשירים להיבחר רב עיר:–
(1) מי שמכהן או כיהן כרב עיר;
(2) מי שמכהן או כיהן כדיין, או מי שיש בידו כתב הסמכה תקף לפי תקנות הדיינים (תנאי הסמכה וסדריה) תשט"ו–1955, והוא כשיר להתמנות דיין;
(3) מי שמכהן או כיהן כרב ראשי לצבא הגנה לישראל או סגן רב ראשי לצבא הגנה לישראל;
(4) מי שמכהן או כיהן כרב צבאי פיקודי או רב צבאי חילי, והוסמך לרבנות בידי מי שמכהן או כיהן כרב ראשי לישראל;
(5) מי שיש בידו תעודה ממועצת הרבנות הראשית המעידה שהוא כשיר לכהן כרב עיר (להלן – תעודת כשירות).
לפי התקנות הנ"ל סעיף 3 (ה):–
תעודת כשירות כוחה יפה לתקופה של שש שנים מיום חתימתה לפי התקנות הנ"ל סעיף 3 (ו):–
תעודת כשירות יכול שתהיה מוגבלת לכהונה בישוב שהוא מועצה מקומית בלבד.
לפי התקנות הנ"ל סעיף 10:–
מי שכשיר להיבחר רב עיר רשאי להציג לועדת הבחירות את מועמדותו בכתב לא יאוחר מ־7 ימים לפני מועד הבחירות, וכן רשאים שלושה מחברי האסיפה הבוחרת לא יאוחר מהמועד האמור להציג מועמד שהסכים לכך בכתב.
הבחירות יתקיימו אי"ה ביום ט"ו באלול תשמ"ח (28.8.88), בין השעות 17.00–19.00, באולם הישיבות של המועצה הדתית לתל־אביב־יפו, רחוב אורי 1, קומה ה'.
לפי סעיף 10 בתקנות הנ"ל רשאים המועמדים להגיש את מועמדותם לא יאוחר מיום ח' באלול תשמ"ח (21.8.88), שעה 16.00.
רב כשיר ע"פ התקנות דלעיל שברצונו להשתתף במכרז, רשאי להגיש את מועדותו בכתב בצירוף קורות חיים והעתקי תעודות, במעטפה סגורה למזכירות המועצה הדתית לתל־אביב־יפו, רחוב אורי 1, תל־אביב, קומה ג' חדר 34. (כתובת למשלוח בדואר: ת.ד. 9, תל־אביב – 61000), עבור ד"ר ח. מ. בסוק – יו"ר ועדת הבחירות.
ד"ר ח. מ. בסוק
יו"ר ועדת הבחירות

"גמולה" קרן פנסיה
ליד
בנק המזרחי המאוחד בע"מ
החברים מוזמנים בזה
לאסיפה שנתית רגילה
של החברה, אשר תתקיים אי"ה באולם הישיבות של בנק המזרחי המאוחד בע"מ, רח' לילינבלום 27 ת"א, ביום 17.8.88, ד' אלול תשמ"ח, בשעה 11.00.
אם בשעה הנ"ל לא יהיה מנין חוקי, תידחה האסיפה לשעה 11.30 באותו יום ובאותו מקום ותהיה חוקית בכל מספר משתתפים.
סדר היום: • אישור המאזן ליום 31.12.87
• בחירת רואי חשבון
• בחירת מנהלים
מזכיר החברה

"שומרון" קופה לתגמולים ופיצויים בע"מ
ליד
בנק המזרחי המאוחד בע"מ
החברים מוזמנים בזה
לאסיפה שנתית רגילה
של החברה, אשר תתקיים אי"ה באולם הישיבות של בנק המזרחי המאוחד בע"מ, רח' לילינבלום 27, ת"א, ביום 17.8.88, ד' אלול תשמ"ח בשעה 09.00.
אם בשעה הנ"ל לא יהיה מנין חוקי, תידחה האסיפה לשעה 09.30 באותו יום ובאותו מקום ותהיה חוקית בכל מספר משתתפים.
סדר היום: • אישור המאזן ליום 31.12.87
• בחירת רואי חשבון
• בחירת מנהלים
• שונות
מזכיר החברה

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי הגליל המזרחי
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר
נמסרה בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, החליטה באישור שר הפנים, לאשר שינוי תכנית מתאר הנקרא: תכנית מס' 4256 שינוי לתכנית מתאר מס' 727 – חלוקת מגרשים ופתוח מגורים שכונת "עמידר", מעלה מגדל, שהודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3021 מיום כ"ט שבט התשמ"ד 2.2.84 עמוד 1444 ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
גוש 15597 חלקות 6–149, חלקי חלקות 14, 15, 18, 19, 22, 23, 26, 27, 30, 31, 34, 35, 38, 39, 42, 43, 46, 47, 50, 51, 54, 55, 58.
עיקרי מטרת שינוי התכנית: פתוח אזור המגורים הקיים, שנוי חלוקת המגרשים, יעוד שטחים למבני צבור, ספורט, מסחר, לתכנון בעתיד, התווית דרכים והרחבתם.
השינוי האמור בצורה שבה הועדה המחוזית אשרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה הגליל המזרחי שברחוב יוחנן בן זכאי, טבריה. וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה מחוז הצפון
תאריך: ט' בסיון התשמ"ח
25.5.1988

"אסף" קרן השתלמות לעובדים
ליד
בנק המזרחי המאוחד בע"מ
החברים מוזמנים בזה
לאסיפה שנתית רגילה
של החברה, אשר תתקיים אי"ה באולם הישיבות של בנק המזרחי המאוחד בע"מ, רח' לילינבלום 27 ת"א, ביום 17.8.88, ד' אלול תשמ"ח, בשעה 10.00.
אם בשעה הנ"ל לא יהיה מנין חוקי, תידחה האסיפה לשעה 10.30 באותו יום ובאותו מקום ותהיה חוקית בכל מספר משתתפים.
סדר היום: • אישור המאזן ליום 31.12.87
• בחירת רואי חשבון
• בחירת מנהלים
• שונות
מזכיר החברה

"אמנה" קופת תגמולים מרכזית בע"מ
ליד
בנק המזרחי המאוחד בע"מ
החברים מוזמנים בזה
לאסיפה שנתית רגילה
של החברה, אשר תתקיים אי"ה באולם הישיבות של בנק המזרחי המאוחד בע"מ, רח' לילינבלום 27, ת"א, ביום 17.8.88, ד' באלול תשמ"ח, בשעה 15.00.
אם בשעה הנ"ל לא יהיה מנין חוקי, תידחה האסיפה לשעה 15.30 באותו יום ובאותו מקום ותהיה חוקית בכל מספר משתתפים.
סדר היום: • אישור המאזן ליום 31.12.87
• בחירת רואי חשבון
• בחירת מנהלים
• שונות
מזכיר החברה

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי עמק הירדן
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת
נמסרה בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת: תכנית מפורטת מס' 4668 שינוי לתכנית מפורטת מס' 72 – חלוקת מגרשים לבניה כפרית, (כפר עבודה) שהודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3299 מיום כ"ז בשבט תשמ"ז 6.2.86 עמוד 1344 ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:–
חלקי גושים: 15525 – 15327.
עיקרי מטרת שנוי התכנית: פתוח אזור המגורים הקיים, התוית דרכים, שנוי חלוקת המגרשים הקיימים, יעוד שטחים למבני צבור, חקלאי ולתכנון בעתיד.
השינוי האמור בצורה שבה הועדה המחוזית אשרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק הירדן שבמועצה האזורית עמק הירדן, צמח, וכל המעונין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה מחוז הצפון
תאריך: ט"ז בסיון התשמ"ח
1.6.1988

בבית משפט השלום בחיפה
תיק המרצת פתיחה 6222/88
התובע: גדליהו יוסקוביץ ע"י ב"כ עוה"ד קינטנר – להבי מרחוב ירושלים 4 חיפה 33132
נגד
הנתבע מס' 1: עזבון המנוח משה וייסברגר מקודם רח' בצלאל 21 חיפה וכיום מקום המצאם בלתי ידוע.
הזמנה לדין בדבר מתן פסק הצהרתי
להווי ידוע כי התובע הנ"ל הגיש לבימ"ש השלום בחיפה תובענה, למתן פסק דין הצהרתי לגבי הלוואה של דירת התובע כדלקמן: "למחוק את המשכנתא הרובצת על דירת התובע גוש 10444 חלקה 78 בגין הלוואה שסולקה (לנתבע) ולמנות את עו"ד ז. להבי כמי שיחתום על שטר מחיקת המשכנתא".
הנכם מוזמנים בזה להגיש כתב הגנה תוך 30 יום מיום פרסום הזמנה זו. אם לא תעשו כן תהא לתובע הזכות לקבל פס"ד הצהרתי שלא בפניכם.
יהודה כהן
מזכיר ראשי

מודעון

מוקד מידע טלפוני
של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:
טלפון 03-433300
בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' ובערבי חג מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא מס. 49 – טלפון 03-284649
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00
אזור חיפה
רחוב הגפן 26 קומה ג' – 04-523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות
חגים מ־20.00 עד 23.00
ערן עזרה ראשונה נפשית
תל־אביב – 03-5461111
קו לילדים ונוער – 03-261113
ירושלים – 02-227171
חיפה – 04-672222
נתניה – 053-335316
כרמיאל (גליל) – 04-988410
כפר־סבא – 052-913999
באר־שבע – 057-418111
קו פתוח – ארגון קשבת לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03-221680 (24 שעות)
נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה
בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03-235922
קו פתוח לקשישים 02-690685
האגודה לזכויות האזרח בישראל – סניף תל־אביב – בן יהודה 146
טל': 239207 בימים א' – ה' 3 – 9

"מענק" קופה לפיצויי פיטורין בע"מ
ליד
בנק המזרחי המאוחד בע"מ
החברים מוזמנים בזה
לאסיפה שנתית רגילה
של החברה, אשר תתקיים אי"ה באולם הישיבות של בנק המזרחי המאוחד בע"מ, רח' לילינבלום 27 ת"א, ביום 17.8.88, ד' אלול תשמ"ח, בשעה 13.00.
אם בשעה הנ"ל לא יהיה מנין חוקי, תידחה האסיפה לשעה 13.30 באותו יום ובאותו מקום ותהיה חוקית בכל מספר משתתפים.
סדר היום: • אישור המאזן ליום 31.12.87
• בחירת רואי חשבון
• בחירת מנהלים
• שונות
מזכיר החברה

עיריית חיפה
משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה, טלפון מספר 04-640775
הודעה על־פי סעיף 149,
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי:
שיכון ופיתוח בע"מ – לאשר תוכנית בניה [illegible] חלקה 42 בגוש 10763, כרמליה.
הבקשה כרוכה בבליטה של 40 ס"מ של מרפסות לחזית צדדי מערבי.
אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות 08.00–11.30.
המעונין להגיש התנגדות לבקשה, יפנה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.
[illegible]
מהנדס העיר

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי כרמיאל
הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון, אישרה תכנית מפורטת הנקראת "תכנית מפורטת מס' 4838 – מרפאה שכונתית בשכונת אשכול, כרמיאל".
שהודעה על הפקדתה, יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3465 מיום ח' בתמוז התשמ"ז (5.7.87) 1979. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:–
גוש 18988 חלקי חלקות 140, 143, 151.
עיקרי מטרת התכנית: איחוד שטח למבנה ציבורי, חניה צבורית ושטח ציבורי פתוח.
התכנית האמורה, בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותה ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקדה במשרדי הועדה המחוזית וגם במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה כרמיאל שבעיריית כרמיאל, וכל המעוניין רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה – צפון
תאריך: כ"ט בסיון התשמ"ח
14.6.1988

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
פתח־תקוה
הודעה
על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת / בקשה למתן הקלה בגוש 6360 חלקה 80 ברח' אחים ישראלית.
לפי תכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור דיור א' בו מותר להקים בנין דיור בן 2 קומות 60% בניה 1.6 דירות.
בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם להקים בנין דיור בן 2 קומות 61.66% בניה 2 דירות.
כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.
ד. תבורי
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה פ"ת

אלמקס משחת השיניים יעילה פי 3 במניעת עששת

תורנות בתי מרקחת
תל־אביב
ארלוזורוב – ארלוזורוב 76 – 230746
קופ"ח מכבי – בן יהודה 26 – 203492
ירושלים
מרקחת רוממה – הנ"צ 28 – 523191
חיפה
יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח־תקוה
קופ"ח כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק – רמת־גן
היגיה – ארלוזורוב 81 רמת־גן – 721489
בת־ים
מור – הקיבה רייק 20 בת־ים – 583360
אלמקס
GABA

דבר של היום הוא דבר חדש

עכברים טרנסגניים לחקר האיידס

הדרך המקובלת לחקר מחלות ואת דרכי הטיפול בהן היא להיעזר בחיות ניסוי. רא עקא ששיטה זו אינה יפה לאיידס: בעלי־חיים אינם נדבקים בנגיף האיידס (הי"ו). יוצאים מכלל זה השימפנזים: אפשר להדביק אותם בנגיפים. אבל גם שימפנזים נגועים אינם מפתחים את המחלה.

צוות חוקרים בראשותו של ג'ון ליאונרד מן המכון הלאומי לאלרגיה ולמחלות מידבקות בבתסדה שבמדינת מרילנד, בשיתוף־פעולה עם חוקרים במוסדות אחרים, מצאו דרך לעקיפת מכשול זה, באמצעות שיטות של הנדסה גנטית וקדם־נגיף (פרו־וירוס) של הי"ו. נגיף האיידס הוא מסוג הרטרו־וירוסים, כלומר החומר התורשתי שלו מופיע בצורת רנ"א, ולא דנ"א. הרנ"א משעתק את עצמו "אחורה" לדנ"א וזה משתלב בדנ"א של התא האנושי. בשלב זה הוא קרוי קדם־נגיף. בשלב הבא נוצרים, לפי "פקודות" של הקדם־נגיף, הנגיפים עצמם.

החוקרים הזריקו דנ"א קדם־נגיפי לתוך ביציות מופרות של עכברים ואחר־כך השתילו את הביציות לתוך רחמה של עכבר ממין נקבה, כדי שזו תשמש להם מעין "אם חלופית" ותעביר את הקדם־נגיפיים לדור הבא. האמנם האם מילאה כראוי את המשימה שהוטלה עליה: ב־13 מצאצאיה גילו החוקרים דנ"א קדם־נגיפי של הי"ו. הצאצאים אמנם לא לקו באיידס והמדענים גם לא הצליחו לבודד מתוכם את הנגיף עצמו, אבל אצל אחד מן הצאצאים הם מצאו נוגדנים לנגיף.

עכבר בודד זה, ממין נקבה, אפשר לחוקרים לגשת לשלב הבא במחקרם. הם זיווגו אותה עם עכברים זכרים נורמליים ובתוצאה מכך נולדו, בארבע המלטות, 40 צאצאים. אצל 15 מצאצאים אלה גילו החוקרים דנ"א קדם־נגיפי של נגיף האיידס. כל ה־15 לקו במחלה, בהגיעם לגיל 12 עד 15 ימים. הם היו קטנים מן הממוצע וכולם מתו בטרם מלאו להם חודש. הסימפטומים שלהם דמו מאוד לסימפטומים של בני־אדם חולי איידס. למשל, לחלק מהם היו בלוטות לימפה מוגדלות; בעורם הופיעו סימפטומים דמויי ספחת (פסוריאזיס) ובבדיקת רקמה שנלקחה מריאותיהם נתגלו צבירי לימפוציטים (סוג של תאי דם לבנים) סביב כלי הדם – גם זו תופעה האופיינית לחולי איידס.

כיצד יוכלו אותם עכברים "טרנסגניים" (כלומר, עכברים שנולדו עקב החדרת גנים ממקור אחר), שהודבקו באיידס לאחר שאבציים מתוחכמים כאלה, לשמש דגם לבני־אדם הלוקים באיידס? דבר זה אינו ברור עדיין. מכל מקום, אחד הגילויים המעניינים שנתגלה בהם הוא השינויים שחלו במערכת החיסון שלהם. למשל: כאשר אצל אנשים בריאים מגרים את תאי ה־T של מערכת זו באנטיגן מסוים, הם מייצרים אינטרלויקין־2 – חומר המגן עליהם מפני מחלות מידבקות (ולאחרונה משתמשים בו לריפוי אנשים חולי סרטן), ואילו אצל חולי איידס תגובה זו חלשה יותר. כך נהגו גם העכברים הטרנסגניים שלקו באיידס: כאשר גירו את תאי T שלהם באותו אנטיגן, הם ייצרו פחות אינטרלויקין־2, כדי 20% עד 25%, מאשר תאים שנלקחו מחיות בריאות.

החוקרים גם בדקו אצל העכברים סוג אחר של תאים ממערכת החיסון – תאי B בטחול, המייצרים נוגדנים בתגובה לאנטיגן. אצל רבים מחולי האיידס מתרבים תאים אלה בשיעור חריג וגם מייצרים נוגדנים, אלא שאין הם מסוגלים לייצר נוגדנים מתאימים בהופיע אנטיגן מסוג חדש. תופעה דומה נצפתה גם אצל העכברים.

עתה מתכוננים החוקרים לגדל דורות נוספים של עכברים טרנסגניים ולנסות בהם תרופות שונות, בתקווה כי בדרך זו ימצאו את התרופה הגואלת לריפוי איידס אצל בני־אדם.

פרט מעניין: רק חמישה מתוך 13 העכברים המקוריים שנתגלה בהם דנ"א קדם־נגיפי של הי"ו העבירו חומר נגיפי זה לצאצאיהם, כאשר זווגו עם עכברים רגילים, ורק אחד (בעצם, אחת) מחמישה אלה המליטה אותם 15 עכברים טרנסגניים חולים, בעוד ארבע האחרות המליטו צאצאים ללא סימפטומים. ייתכן שדבר זה יסייע למדענים להבין, מה הם הגורמים הדרושים להפיכת דנ"א קדם־נגיפי לנגיף עצמו וליצירת המחלה.

תרופה חדשה להורדת רמת הכולסטרול מפחיתה התקפי לב

מאת אריאלה ראובני

תוצאות ראשונות של ניסויים בתרופה חדשה להורדת רמת הכולסטרול, "מבקור" או "לובוסטין", שנערכו לאחרונה במרכז הרפואי רמב"ם, מלמדות כי היא הורידה את רמת הכולסטרול של החולים בגילים שונים עד כדי 40%.

על ניסוי זה דווח ביום עיון בנושא "עדכונים של גורמי סיכון במחלות טרשתיות של הלב וכלי הדם", שנערך לאחרונה במכון לרפואה שליד בית־החולים. הקרדיולוג האמריקאי ד"ר בזיל ריפקינד, שהרצה ביום עיון זה, סיפר על הנסיון שהצטבר בארה"ב אשר הראה, כי הורדת שיעורי הכולסטרול עד לרמה של פחות מ־200 מ"ג לליטר, בתוספת תזונה נכונה והתעמלות, צמצמו את שיעורי התחלואה והתמותה באוטם שריר הלב ("התקפי לב") ב־30% עד ל־50% ובשיעור דומה את התחלואה בתעוקת לב (אנגינה פקטוריס) ואת הצורך בניתוחי מעקפים. בהרצאתו על הכולסטרול כגורם סיכון במחלות לב וכלי דם אמר האורח, כי ערכי הכולסטרול המירביים כרגע המומלצים הם: 180 מ"ג לליטר אצל גברים עד גיל 30, ו־200 מ"ג לליטר אצל גברים מעל גיל 30.

מפעל "טבע" החל באחרונה לייצר את התרופה "לובוסטין" והיא אמורה להופיע בקרוב בשוק בשם "לובליף", לאחר שתקבל את אישור משרד הבריאות.

ביום העיון גם נמסר על ארגון תוכנית כוללנית חדשה בצפון הארץ בראשותם של פרופ' ג'רלד ברוק מביה"ח רמב"ם ופרופ' ליאון אפשטיין מן המחלקה לאפידמיולוגיה בפקולטה לרפואה בטכניון, אשר תקיף אוכלוסיה של 120,000 איש בצפון הארץ. בביצועה של התוכנית ישתתפו שלושת בתיה"ח בחיפה – רמב"ם, "רוטשילד" ו"כרמל", המחלקה לאפידמיולוגיה ורפואת המשפחה בפקולטה לרפואה בטכניון ורופאי משפחה של קופת־חולים בחיפה ובמחוז הצפון. את המחקר ילווה ד"ר ריפקינד.

הסוללה הגרעינית של פול בראון

"אקונומיסט", מיוחד ל"דבר"

באמצע שנות ה־70, בעודו תלמיד השנה הראשונה בלימודי פיסיקה באוניברסיטת ברקלי בקליפורניה, היה פול בראון סמוך ובטוח כי השיג פריצת דרך טכנולוגית חשובה. כבר היו דברים מעולם אצל סטודנטים טריים. אולם היום הוא מכהן כסגן נשיא למחקר של חברה קטנה, "פריפראל סיסטמס" שמה, בפורטלנד שבאורגון והוא מצפה לרשום בקרוב־קרוב פטנט על המצאתו – וזהו ללא ספק הישג של ממש הבלתי־שכיח למדי.

אותה המצאה שלו היא סוללה גרעינית, המייצרת חשמל באמצעות הרדיואיזוטופ פלוטוניום־238. גרם אחד של איזוטופ זה מפיק אנרגיה בשיעור של 780 קילוואט־שעה – לערך פי 1,600 ממה שמפיק מצבר מכונית טעון במשקל של 15 ק"ג. סוללת הפלוטוניום יכולה לפעול 90 שנה ויותר.

סוללות גרעיניות אינן חידוש גמור. הן כבר שימשו בלוויינים, בגחונים של חלליות, ברכב הירח של "אפולו" – ויש אומרים, גם בקוצב הלב של ליאוניד ברז'נייב. החידוש בסוללתו של בראון היא היותה מאיץ חלקיקים זעיר "מתנועע".

הרעיון אכן מבריק. נבחן תחילה, כיצד פועלת סוללה גרעינית רגילה: גרעיני הרדיואיזוטופים פולטים קרינה בצורת חלקיקי אלפא (שכל אחד מהם מורכב משני פרוטונים ושני נויטרונים) וחלקיקי ביתא (אלקטרונים בעלי מטען שלילי). חלקיקים אלה פוגעים בחלקיקים ובגרעינים אחרים ותוך כדי כך משתחררת אנרגיה מסויימת בצורת חום. רוב הסוללות הגרעיניות מנצלות חום זה באמצעות "זוגות תרמיים" ("תרמוקאפלס"), הבנויים משתי מתכות שונות ומייצרים זרם חשמלי מהבדלי החום בין שתי המתכות. מסוללים אלה מהימנים מאוד וגם קלים למדי, אלא שיעילותם נמוכה מאוד. הטוב במתקנים מסוג זה מצליח להמיר לחשמל רק כ־5% מן החום המגיע אליו. הספקם אינו עולה בדרך־כלל על 100 וט – כהספקה של נורה ביתית.

ואילו הסוללה הגרעינית התהודתית (RNB ב"ת) של פול בראון מגיעה לביצועים טובים בהרבה, משום שהיא רותמת לשירותה את החלקיקים עצמם ולא את החום שהם מפיקים בעקיפין. מאיצי חלקיקים – אותם מכשירי ענק המשמשים לחקר החלקיקים האלמנטאריים – משתמשים בחשמל כדי ליצור שדות מגנטיים, המאיצים בתורם את החלקיקים למהירויות גדולות מאוד. סוללתו של בראון פועלת בכיוון מנוגד.

חלקיקי אלפא והאלקטרונים שמפיקה הסוללה שעליה, מהיותם טעונים, כדוגמת זרם חשמלי, כלומר: הם יוצרים סביבם שדה מגנטי. כאשר החלקיקים מתנגשים בחלקיקים אחרים, מתמוטט שדה מגנטי זה. אבל כאשר דואגים לכך שכל השדות המגנטיים יהיו מכוונים באותו כיוון בשעת התמוטטותם, נוצר חשמל. הבעיה היא, כיצד לעשות זאת: בדרך־כלל הם פונים לכל הכיוונים ואז הם מבטלים זה את זה. זהו סוד המצאתו של פול בראון והוא אינו מתכוון לחשוף אותו עד שירשום עליו פטנט.

אם סוללתו של בראון תפעל כמקווה, היא תוכל להפיק חשמל – ביחס למשקל – עד פי 100,000 מן הזוג התרמי היעיל ביותר. סוללות כאלה יוכלו להיות לעזר רב בטיסות חלל ובשימושים צבאיים למיניהם, אך בראון ועמיתיו רואים לנגד עיניהם שוק רחב עוד יותר. סוללות כאלה, במתכונת גדולה יותר, יוכלו לדעתם להניע מכוניות פרטיות ומשאיות, אוניות וצוללות. הם גם מספרים, כי חברת טלפון גדולה כבר פנתה אליהם בהצעה להשתמש בסוללה כזאת בתור גיבוי לאספקת בית.

כמובן, נותרה בעיה קטנה אחת: איזה אדם יסכים לנסוע במכונית המכילה חומר רדיואקטיבי? הרדיואקטיביות איננה פופולארית במיוחד, ובנוסף על כך היא נתונה בסד של חוקים והגבלות. מטעם זה מתירים את השימוש בסוללות רדיואקטיביות רגילות רק במקומות מרוחקים – בחלל, למשל. אולם "פריפראל סיסטמס" טוענת, כי הסוללה שלה בטוחה בהרבה, וגם קלה יותר לטיפול, מאשר כור גרעיני. היא איננה יוצרת חומר רדיואקטיבי חדש וכמעט שאיננה מצריכה מיסוך: די בכפפת עור רגילה כדי לחסום את שני סוגי הקרינה, זו של חלקיקי אלפא וזו של האלקטרונים. אבל קרינה [illegible] עדיין עניין מסוכן מאוד, ולא בכדי בונים את הסוללות בלווינים של סוכנות החלל האמריקאית באופן שתוכלנה לעמוד בהתרסקות על הארץ מבלי להתנפץ; הרי מספר המכוניות המתרסקות גדול פי כמה וכמה ממספר הלוויינים המתרסקים.

<u>השוק האירופי אוסר מלחמה על הגשם החומצי</u>

בריטניה תפלוט פחות גפרית

בצד הצרות האקולוגיות ה"חדשות" יחסית – התחממות האקלים עקב פליטת הפחמן הדו־חמצני (ראה מדור זה מ־3 בחודש זה), הידלדלות שכבת האוזון ולאחרונה תמותת הדגים ההמונית בים הבלטי ובים הצפוני (ראה מדור זה מ־5 ביוני) – עומדת בעינה צרה אקולוגית ותיקה מעט יותר, הלא היא הגשם החומצי.

בעיה זו שוב נדונה לאחרונה במועצת השרים לאקולוגיה של השוק האירופי המשותף, שהתכנסה בלוקסמבורג, בהתחשב בעובדה שהגשם החומצי אינו יודע גבולות גיאוגרפיים, ותרכובות הגפרית והחנקן הנפלטות מתחנות כוח, מבתי חרושת וממכוניות במדינה אחת אינן רק "עסק פרטי" של אותה מדינה, שהרי הן נישאות עם הרוח ויורדות כגשם חומצי גם במדינות השכנות. שוב – ולא בפעם הראשונה – היתה על הכוונת בריטניה: רוב תחנות הכוח של מדינה זו מוסקות בפחם (ובעוד הנפט הבריטי משמש בעיקר לזיקוק בנזין בבריטניה עצמה וליצוא), והפחם הבריטי מתאפיין בתכולת גפרית גבוהה. בריטניה מחזיקה בשיא של ה"שוק" מבחינת כמויות הגפרית שהיא פולטת לאטמוספירה.

חמש שנים תמימות עמדה בריטניה במריה, אבל עתה נאלץ נציגה במועצת השרים להסכים לדרישה, כי ארצו תצמצם את פליטת תחמוצות הגפרית שלה עד 1993 כדי 20% לעומת היום. עד 1998 עליה להגיע לקיצוץ של 40%, ועד 2003 – של 60%. אילו דחתה בריטניה דרישות אלה, היתה מסתכנת בכך שמדינות אחרות של ה"שוק" יתבעו אותה לפני בג"צ של הקהיליה האירופית.

הדרך האחת להשיג מטרות אלה היא להתקין בארובות של תחנות הכוח ציוד לסילוק הגפרית מן הגזים הנפלטים. אבל זהו פתרון יקר מאוד: חברת החשמל הבריטית חישבה ומצאה, כי יידרשו לה מיליארד דולר כדי להתקין ציוד כזה בשלוש בלבד מתוך 12 תחנות הכוח הגדולות שלה המוסקות בפחם. בסופו של דבר היא תצטרך להסכים לדרישה, אבל את המחיר לא תשלם היא בעצמה: לפי תוכניתה של ראש הממשלה, מרגרט תאצ'ר, הפועלת בעקיבות לקיצוץ כנפיו של המגזר הכלכלי הממלכתי, עומדת החברה להימכר לשתי חברות פרטיות, ואלה יצטרכו לשאת בהוצאות. עם זאת ישפיע הדבר, כמובן, על המחיר שישלמו חברות אלה תמורת רכישת חברת החשמל.

אפשרות אחרת היא להחליף, לפחות בחלק מתחנות הכוח, את הפחם המקומי בפחם דל גפרית מיובא או בגז. במקרה זה כמו במקרה אחר ייפגעו העובדים במכרות הפחם בבריטניה, שכבר היום מצבם רחוק מלהיות שפיר.

<u>ספר חדש</u>

מי צריך רופאים ושביתות, כשאדם יכול לרפא את עצמו

דרך ארוכה עשה מאיר שניידר, כיום בן 34, מיום היוולדו, בלבוב שבפולין, כעיוור גמור ועד היום. בגיל 4 עלה לארץ עם בני משפחתו וכאן עבר סדרה של ניתוחי עיניים כדי לרפאו משורה שלמה של מומים בעיניים – ברקית, אסטיגמטיות, ניסטגמוס, ירוד. הכול ללא הועיל. והנה היום הוא קורא, כותב ואפילו נוהג, אם כי ראייתו עדיין חלשה.

שניידר, הנושא תואר דוקטור באמנות הריפוי של אוניברסיטה בקליפורניה, עשה את הלא ייאמן, בעזרת תרגילים שונים ובעיקר בעזרת התמדה וכוח רצון בלתי נלאים, כפי שהוא מספר בספרו "החיים כתנועה – דרכי מעיוורון לשיטת הריפוי־העצמי" (תרגם דרור ריפמן, הוצאת אלפא, זמורה, ביתן, 222 עמ').

תרגילי העיניים שעשה מאיר שניידר כדי להיחלץ מעוורונו מבוססים על שיטתו של ד"ר ויליאם בייטס, רופא אמריקאי שפעל בתחילת המאה וייחס לנפש תפקיד חשוב בראיה. לפי שיטה זו, המפתח לראיה הוא שימוש נבון בעין על־פי פעולתה במצב רפוי. על בסיס זה פיתח שורה שלמה של תרגילי עיניים שנועדו לתרום לתפקודן הנבון. אבל שניידר לא הסתפק בעשיית תרגילים אלה. הוא החל לשלב בהם תרגילי תנועה. יתרה מזאת: הוא טוען, כי מה שנכון לגבי מחלות עיניים יפה גם למחלות רבות אחרות – כאבי ראש כרוניים, בעיות בעמוד השדרה, מחלות ניווניות שונות כגון טרשת נפוצה, ועוד ועוד. התיזה העיקרית שלו: בגוף טמון פוטנציאל עצום לריפוי עצמי, שאנו מנצלים רק חלק זעום ממנו. "באמצעות עבודה מרוכזת ניתן לשנות זאת. היכולת לרפא את הגוף היא בעלת עוצמה רבה יותר מכל חולי". בשיטתו כרוכים יחד התנועה, הנשימה והדמיון – והדגשת הקשר העמוק בין הגוף והנפש.

חסידי הרפואה הקונבנציונאלית אינם ששים *כנראה לענות אמן על שיטתו של ד"ר שניידר*. גם הוא עצמו איננו טוען, שיש בשיטתו פתרון לכל הבעיות הרפואיות, אבל המוטו שלו הוא: "אין מחלה חשוכת מרפא" – ובנקודה זו מותר, וצריך, להציב סימן שאלה גדול מאוד.

עם זאת אי־אפשר להתעלם מן העובדה המפליאה, שמאיר שניידר הצליח להחזיר לעצמו את מאור עיניו. יתרה מזאת: ד"ר שניידר מנסה לרפא בשיטתו גם חולים אחרים, לאו דווקא עיוורים, ויש לו קבלות רבות־רבות על הצלחותיו בדמות אנשים שהחלימו, לאחר שהרופאים נואשו מהם. למשל: צעירה בת 25 בשם כריסטין, שלקתה בדלקת מפרקים שגרונית, הסחוסים בשתי ירכיה נעלמו. לאחר שנתיים של טיפולים הראו צילומי רנטגן מרווח ברור בין העצמות ובין מפרק הירך. הוא מספר כי כאשר הראו צילומים אלה לרופאים־מומחים, הם הודו כי חל שיפור עצום במצבה של הצעירה, אם כי לא ידעו להסבירו.

זה שנים אחדות מנהל ד"ר שניידר בסן־פרנסיסקו מכון המדריך יחידים וקבוצות בשיטת הריפוי־העצמי ומעביר קורסים להכשרת מטפלים. עתה הוא שוהה בארץ ופתח מחדש מרכז הדרכה, שהוקם בתל־אביב לפני 14 שנים. הוא מקיים בו קורס מדריכים בן שלושה חודשים וכן שתי סדנות למודעות לגוף, בנות שלושה ימים כל אחת, לקהל הרחב. הסדנה הראשונה התקיימה בימים אלה, השניה תתקיים ב־2 עד 4 בספטמבר. המעוניינים יוכלו לפנות בטל' 23462–6 או 812244.

הדס מגן

<u>בצורת "מסוג אחר" בנורת קרוליינה:</u>

תקופות מתחלפות של יובש ולחות

בעוד בצורת קשה וחום כבד פוקדים עתה את מדינות המערב התיכון בארה"ב, [illegible] (ראה מדור זה מ־3 ביולי), הרי החוקרים מאוניברסיטת ארקנסו בפאייטוויל טוענים, כי גם במדינת נורת קרוליינה שלגדות האוקיינוס האטלנטי מתחולל תהליך של התייבשות – אלא שתהליך זה, שהחל כאן כבר לפני שלוש שנים, אין לו שום קשר עם "אפקט החממה" והוא בעל אופי של מחזורי יובש ולחות מתחלפים.

החוקרים מבססים טענתם על בדיקת רוחב הטבעות השנתיות בגזעי ברושים עתיקים הגדלים לאורך אחד מנהרות המדינה. תצפיותיהם בעצים אלה משתרעות על תקופה בת מאות שנים, מאז שנת 372 לספה"נ, והן מלמדות, לפחות לגבי התקופה החדשה יותר, מאז קיים רישום מטאורולוגי מדויק, כי טבעות רחבות הן תוצאה של שנים גשומות, וטבעות צרות – של שנים שחונות. לפי ניתוח רוחב הטבעות יוצא, כי האקלים בעונת הקיץ משתנה במחזורים רב־שנתיים, שהקצר בהם נמשך 21 שנה, והארוך בהם 63 שנים (ובממוצע – כ־30 שנה), וכי בעשרות הרבות של תקופות אלה, מאז המאה הרביעית לספירה היו 28 תקופות עם כמות משקעים שהיתה גבוהה בהרבה או נמוכה בהרבה מן [illegible] אלה הולו בשינוי פתאומי, ולא הדרגתי, שחל בכמות המשקעים תוך שנה אחת בלבד. התקופה הלחה האחרונה החלה ב־1956 ונראה כי הגיעה לסיומה לפני שלוש שנים, ומעתה אנו צפויים לתקופת יובש באורך דומה.

כאמור, לא "אפקט החממה" יכול להסביר שינויים תקופתיים אלה. החוקרים מציינים, כי מדינת נורת קרוליינה שוכנת בשולי האיזור של סערות טרופיות, המתאפיינות בכמות משקעים גדולה תוך פרק זמן קצר, אך די בתזוזה קטנה של משב הרוחות כדי שבמקום שפע גשמים תתחולל בצורת קשה. ייתכן ששינויים אלה בנתיבי הסערות נובעים משינויים אקלימיים בעלי היקף כלל־עולמי או לפחות כלל־המיספירי (כלומר, של חצי הכדור הצפוני).

אם נכונה תיאוריה זו, פירוש הדבר כי חוואי נורת קרוליינה, המגדלים בעיקר טבק משובח מסוג "וירג'יניה", אגוזי אדמה ותירס, יכולים לקוות *שבעוד כ־25 שנים שוב יבורכו שדותיהם בשפעת* גשמים.

חלליות אדומות בדרך למאדים

"פובוס־1" (במרכז, מואר) ממתין לשיגור ב־7 ביולי

סלע על מאדים באורך של כ־1.5 ק"מ, דמוי פני אדם – צילום של "ויקינג" ב־1976

"פובוס־2", בראש הטיל "פרוטון" (מימין), באולם ההרכבה לקראת שיגורו ב־12 ביולי

בשנת 1877 גילה האסטרונום האיטלקי ג'ובני סקיאפרלי על־פני מאדים חריצים עמוקים, ארוכים וישרים, ומפה כי אלה הן תעלות מים, מעשה ידיהם של יצורים אינטליגנטיים. באותה שנה עצמה גילה האסטרונום האמריקאי אסף הול ליד כוכב־לכת זה, הקרוי בלועזית "מארס", על שם אל המלחמה היווני, שני ירחים זעירים וכינה אותם על שם בניו של מרס – פובוס ודימוס. זכות הגילוי הזה מגיעה גם לרעייתו של הול, מפני ששכנעה את בעלה להמשיך בתצפיותיו עוד לילה אחד, לאחר שכבר נואש מחיפושיו אחרי ירחים של מאדים. לימים גמלו לה המדענים על כך בכנותם מכתש עמוק על פובוס, ברוחב של כ־10 ק"מ, בשם סטיקני – שם הבתולים של הרעיה הנאמנה.

לעבור 100 שנה במעט, בעידן טיסות החלל, נכנס חקר המאדים לשלב חדש. מאז ראשית שנות ה־70 שוגרו לעבר מאדים חלליות אמריקאיות וסובייטיות, צילמו אותו מקרוב ומדדו את פניו ואת האטמוספירה שלו במכשירי מדידה שונים. מחקר זה הגיע לשיאו ב־1976, כאשר שתי חלליות אמריקאיות, "ויקינג" 1 ו־2, הקיפו את כוכב־הלכת הרביעי במערכת השמש והנחיתו עליו נחתנים. טיסות "ויקינג" שמטו באורח סופי פחות או יותר את הקרקע מתחת להשערות בדבר קיום יצורים דמויי אנוש על פני מאדים. השערות שהזינו – ועדיין מזינות – אותם סיפורים של מדע בדיוני על פלישת אנשי מאדים לכדור־הארץ (אגב, רק לאחרונה פורסמו מעין "פני אדם" על כוכב־הלכת והיו שטענו, כי אלה הם פסלים, אבל כל מי שסייר אי־פעם בנגב שלנו ראה אל־נכון הרבה סלעים שצורתם מזכירה פנים של אדם, של חיה כלשהי וכיוצא באלה). ה"תעלות" של סקיאפרלי, המוליכות כביכול מים, נתגלו עוד קודם־לכן כפרי דמיון בלבד. חלליות "ויקינג" הרחיקו לכת ולא מצאו שום עדות לא רק למים נוזלים, שהם תנאי לקיומם של חיים, אלא גם לא למולקולות אורגאניות כלשהן. כמובן, אפשר לטעון כי "לא ראינו אינו ראיה". תיאורטית, לפחות, ייתכן כי החלליות לא חיפשו במקומות ה"נכונים", וזה מה שטענו אמנם לא מעטים מבין המדענים הסובייטיים באוזני עמיתיהם האמריקאיים...

בעוד חודשים אחדים יוכלו הסובייטים לבחון בעצמם טענה זו שלהם. ב־7 וב־12 בחודש זה שוגרו ממרכז החלל בייקונור שבקירבת ים ארל, באמצעות טילי "פרוטון", שתי חלליות, "פובוס" 1 ו־2, לעבר מאדים ולשני ירחיו, ומקץ מסע בן כ־230 מיליון ק"מ וכ־200 יום, כלומר באביב 1989, יגיעו אל יעדן. אז הן יאטו את טיסתן והודות לכך יכניסו אותן שדה הכבידה של מאדים למסלול הקפה סביב הכוכב, שהרדיוס שלו יהיה גדול במקצת ממרחקו של פובוס מכוכב־האם שלו (כ־9,000 ק"מ; לשם השוואה: מרחקו הממוצע של הירח מכדור־הארץ הוא 384,000 ק"מ). המכשירים שעל סיפון החלליות, שחלקם יוצרו על־ידי מדענים ב־12 מדינות באירופה, המערבית והמזרחית כאחת, יסרקו את פני כוכב־הלכת, את "תעלותיו", את האטמוספירה שלו, ועוד ועוד.

אבל התצפיות במאדים עצמן הן רק חלק מן הסיפור, ואפילו לא החלק העיקרי שבו. היעד הראשי הוא פובוס, כפי שגם מעידים שמותיהן של שתי החלליות. אחת מהן תחלוף בשלב מסוים בגובה 50 מ' בלבד ובמהירות של אופניים (כ־20 קמ"ש) מעל לירח זה. קרני לייזר "יפציצו" את פניו, ומכשירי המדידה שעל החללית יבדקו את ענן החלקיקים שיתאבך בעקבות זאת. החללית גם תנחית על פניו של פובוס שני נחתנים. אחד יישאר במקומו כשהוא קשור בכבל אל מין רומח שהחללית תירה לתוך אדמתו של הירח (מפני שכוח הכבידה של פובוס הוא רק כאלפית מזה של כדור־הארץ). השני יהיה חופשי "לקפץ" על־פני הכוכב וכך יוכל לערוך בדיקות במקומות שונים.

מה מצאו האסטרונומים עניין כה רב בירח זה, שאורכו הוא כ־28 ק"מ בלבד והוא הזעיר ביותר בירחים של מערכת השמש (פרט ללווין השני של מאדים, דימוס, שקוטרו הוא פחות מ־10 ק"מ)? לדעת האסטרונומים היתה מערכת השמש בימיה הראשונים, לפני כ־4.5 מיליארד שנה, זרועה גרמי שמיים זעירים כדוגמת שני הירחים של מאדים, אלא שמספרם נתמעט מאוד משום שרובם נמשכו אל כוכב־לכת זה או אחר, התנפצו עליו והתמזגו בו. כיום לא נותר מהם כמעט שריד ופליט במערכת השמש הפנימית, זו המשתרעת עד למסלול של מאדים, אם כי הם מצויים בשפע בחגורת האסטרואידים שבין מסלוליהם של מאדים וכוכב־הלכת הבא אחריו, צדק. ייתכן, איפוא, כי פובוס ודימוס הם שני גרמים כאלה, שאמנם נלכדו בשדה הכבידה של מאדים, אלא שמסיבה כלשהי לא התנפצו עליו ובמקום זאת החלו להקיף אותו במסילות קרובות, במרחק של אלפי ק"מ בודדים. עדות נסיבתית לתיאוריה זו היא גם העובדה, שפניו של פובוס שחורים כזפת, ולכן הוא מחזיר רק 5% מאור השמש הנופל עליו. אפשר שהסיבה היא, כי פובוס בנוי ממולקולות עשירות בפחמן, שנוצרו בראשית התהוותה של מערכת השמש. מה שידוע כבר היום הוא, כי בשלב מסוים בתולדותיו התנגש פובוס עם גרם שמיים גדול יותר, עד כדי כך שכמעט התרסק; מכתש סטיקני הנזכר לעיל הוא העדות להתנגשות זו.

באחת, יותר ממה שהמחקר המתוכנן של פובוס בא לפענח את סודותיו של ירח זה עצמו, מטרתו היא לחשוף פרשיות עלומות בתולדות מערכת השמש כולה.

בינתיים כבר הותוו תוכניות לחקר מאדים וירחיו לאחר מסען זה של חלליות "פובוס". ב־1992 תשוגר חללית סובייטית נוספת, גדולה הרבה יותר, לעבר מאדים והיא תשחרר לתוך האטמוספירה של כוכב־הלכת שני כדורים פורחים, מצוידים במכשירי מדידה למיניהם, ואולי גם תנחית רובוט על הכוכב עצמו. באותה שנה תחקור החללית האמריקאית "מארס אובזרוור" את האטמוספירה ואת הגיאולוגיה של מאדים. הסובייטים מתכננים מסע נוסף לעבר מאדים לשנת 1996 או 1998: חללית תנחית על הכוכב רובוט מצויד בזרועות; הרובוט ייטול דגימות קרקע, ישגר אותן באמצעות טיל אל חללית האם וזו תביא אותן לכדור־הארץ – כדוגמת מה שעשו האסטרונאוטים של חללית "אפולו־11", ב־1969, עם אדמת הירח.

במאי השנה הצהיר גורבצ'וב בפני עיתונאים במוסקווה, לקראת פגישת הפסגה שלו עם הנשיא רייגן, כי יקדם בברכה מסע מאוייש, סובייטי־אמריקאי משותף, למאדים. כדי שהצעה נדיבה זו תצא אל הפועל, צריך ששתי מעצמות־העל יוסיפו להיות שרויות ביחסי ידידות עוד שנים רבות־רבות: מסע כזה לא יתקיים, אם בכלל, אלא במאה הבאה. סיכוייו של גורבצ'וב לראות בהתגשמות התוכנית אינם רעים: סיכוייו של רייגן – קלושים מאוד.

صكنا من الاصل

مكبر من الأصل

כוכבים ולילות

בעריכת זאב פרי

ז'נט אורדמן על הבמה להקת המחול „בת דור" תערוך בתיאטרון ירושלים ביום ג' הקרוב, ערב מחול, בחסות ראש העיריה טדי קולק, שכל הכנסותיו קודש לילדים חולי סרטן המאושפזים בבית החולים בילינסון. ז'נט אורדמן, סולנית הלהקה, שנעדרה מהבמה כשנתיים, לאחר ניתוחים בעקבות פציעה וטיפולים לסילוק גופים סרטניים, תחזור לכבוד ערב זה ותרקוד, יחד עם הרקדן המצרי ידה שאטה וחברי הלהקה את „פיאטו וזהויל".

קולנוע
טמבל בניו־יורק

„קרוקודייל דנדי 2".

„קרוקודייל דנדי" בגירסתו הראשונה היה סרט כיף. היתה בו תמימות ספונטנית של קומדיה קטנה והבדיחות הצטרפו לפארודיה על כל סרטי הצייד הלבן והגברת העדינה מהעיר. הסרט הראשון נעשה בצנעות, כמעט כלאחר יד. איש לא ציפה להצלחתו הקופתית בארה"ב. כל השאר הוא היסטוריה של שגעונות קופה וטעמי קהל. הסרט גרף הון וכך הגענו לגירסה השניה.

מה שקרה לגירסה זו הוא הסיפור הרגיל: כך קרה להרבה סרטים ראשונים קטנים (ראה „רוקי") שהיו להצלחה מסחרית. האולפנים הגדולים התלבשו על בעלי הזכויות, לתבוע עוד סרט מהסיפור הבסיסי, אבל היות והפעם עוברים לליגת הכסף הגדול, בחשו בעניין כל התותחים הגדולים של חברת הקולנוע חויסלו במחייד את חנו האישי של הסרט. סיפור קאמרי מלא בדיחות טובות הפך בגירסתו השניה לקשקוש שוטרים וגנבים בניו־יורק. בחציו השני הפך „קרוקודייל דנדי 2" להסמבה בערבה האוסטרלית. מהחן של המקור לא נותר כלום. פול הוגן נראה בניו־יורק (כובע, מגפיים וכו') כמו עוד טמבל מטקסס. סוחר סמים דרום־אמריקאי תוסף את ליגדה קוזלובסקי אהובתו; גיבור היער מגייס לעזרה חבורת ילדים, והכל נראה ונשמע כמו סרט טיפש־עשרה עם שמרטף שוטף.

והיות הכל נעשה כדי להתאים את הכסס הקולנועי לכל הטעמים, תמצאו ב„קרוקודייל דנדי" הנה גם קצת מ„רמבו", קצת מ„סנטבמן", הרבה הליכים קומיים של סדרות טלוויזיה. קטע התקפה הקבוצתית על טירת האיש הרע, לדוגמא, גנוב, בלי בושה מ„רחובות להוטים", מערבון רוק נפלא של וולטר היל. החלק האוסטרלי מורכב ממתלות יער: הגיבור נגד הגנגסטרים שיצאו לתפוס אותו בג'ונגל, מקומו הטבעי. הכל מרדד לסדרה של מתיחות לילדים – זה גם קהל היעד, כך נראה לי: בין 12 ל־14 ולמבוגרים שנשארו ברמה השכלית הזאת.

יגאל משיח

התזמורת הקאמרית – עידן חדש עם מינץ

החל מהעונה הקרובה יכהן הכנר שלמה מינץ כ„יועץ מוסיקלי" של התזמורת הקאמרית הישראלית, לאחר פרישתו של יואב תלמי מכהונת המנהל המוסיקלי. מינץ יעבוד עם התזמורת כמנצח וכסולן וכאחראי אמנותי לתכניותיה המוסיקליות. מינץ החל בפעילות כמנצח בשלבים רק לפני כשנתיים. בתחילה כ„נסיון" עם הקאמרית הקיבוצית ולאחר־מכן עם הפילהרמונית הישראלית והקאמרית הישראלית שעמה סייר גם בפורטוגל. הוא מרבה, כידוע, להקליט ולהופיע כסולן בקונצרטים ובפסטיבלים במרכזי המוסיקה בעולם הרחב.

התזמורת פירסמה, בימים אלה, פרטים לקראת העונה הבאה. למראית עין התכניות יפות והמנצחים והסולנים ברובם מבטיחים ומעוררים ציפיות. באשר לאיכות הביצועים – נמתין ונשמע. התזמורת תשתתף בהצגת „הספר מסביליה" של רוסיני בשיתוף עם האופרה הישראלית החדשה ובניצוח תלמי (בנובמבר). כמרכז תנגן בקונצרט התגיגי של שלב חצי הגמר בתחרות הבינלאומית השישית לפסנתר ע"ש ארתור רובינשטיין עם ששת המתחרים שיעלו לשלב חצי הגמר (קונצ'רטות מאת מוצארט ובטהובן).

הקונצרטים למנויים מחולקים לסדרות ותיקות ואחת חדשה „אמני ישראל" שבה יופיעו מנצחים וסולנים ישראלים (מינץ, יפים ברונפמן, אריה ורדי, יאיר קלס ובוריס ברמן). כמקובל תחזורנה „קולות וגוונים", „לכל המשפחה" (עם אריה ורדי בתכניות: „המנדולינה", „פפה היידן", „כלי הנקישה", „הספר מסביליה" ועוד).

בסדרה המרכזית בולטות יצירות מאת לוציאנו בריו, ובניצוחו, בהשתתפות השישיה הקולית מלונדון (ב„רקוויס") ומינץ (ב„כורל" לכינור ולתזמורת) ועמנואל גרובר (ב„ריטורנו" לצ'לו ולתזמורת). בריו ינצח גם על יצירתו המופלאה של הנרי פרסל „מלכת הפיות". מיצירות שנברג תבוצענה, בניצוח הואן־פאבלו איזקירדו ה„אודה לנפוליאון" לקריין ולנגנים וחמישה קטעים לתזמורת. בוריס ברום ינצח על „הואריאציות קונצרטנטיות" יצירתו המבריקה של חינאסטרה. מקהלת הנערים מטלץ, שזכתה להצלחות בארץ, בניצוח גרהרד שמידט־גאדן, תגיש עם התזמורת שתי תכניות: שלוש קנטטות של באך ושתי מיסות מאת שוברט ומוצארט. האבובן והמנצח השוויצי המהולל היינץ הוליגר, ינגן פרק מהקונצ'רטו של מוצארט וינצח על הסרנדה הראשונה של ברהמס, הסימפוניה הקאמרית של שנברג ושלושה קטעים קאמריים שחיבר בעצמו. גיון אולדיס, מגדולי מנצחי המקהלות בימינו, המוכר מהופעותיו בארץ, ינצח על „ים שקט ונסיעה מוצלחת" למקהלה ולתזמורת של בטהובן, הסרנדה לטנור, לקרן ולכלי קשת של בריטן וה„סטבאט מאטר" של פרגולזי בגירסה לשתי זמרות ולכלי קשת. לא נמסרו עדיין כל פרטים על המקהלה והזמרים הסולנים. תושמענה במהלך העונה גם יצירות של מוצארט (שני ערבים שלמים), היידן ופרוקופייב. מזור ומדראיג שבתכניות, שפורסמו רשמית, כולל „אמני ישראל", לא מופיעה אפילו יצירה אחת מאת מלחין ישראלי.

ישראל דליות

דודו גבע מצייר ב„בוגרשוב"

בגלריה „בוגרשוב" בתל אביב תיפתח ב־21 בחודש תערוכת מעשה ידיו של דודו גבע. „לא ציור תלוי ליד ציור בסדר מסויים", מספר גבע, „אלא כל השפות של הגלריה תהיה מלא בסדר לא הגיוני. אני מצייר על הקירות, תולה סיפורים של קובי ניב. אני רוצה לצייר קריקטורות על העמודים שאנשים יסתובבו סביבם, מתוך שמחה". בגלריה מכנים את התערוכה „מן הברווז ועד הטיל־חץ" ומציינים כי „עבודותיו הרבגונית של גבע משקפת את המבוכה ברחוב הישראלי, במיוחד רחוב בוגרשוב פינת פינסקר".

ורדה צימרמן

קיץ של פסטיבלים

אל ערי הפסטיבלים מצטרפת העיר אשדוד, בה ייפתח בסוף החודש „פסטיבל ים תיכוני"

במשרדי חגיגות הארבעים למדינה כבר עורכים סיכומים ראשונים, אבל הפסטיבלים נמשכים. בחיפה עדיין מצפה לקהל פסטיבל המחולות הבינלאומי ובאשדוד פסטיבל ים תיכוני המשלב פולקלור, אמנויות, סרטים ותחרויות ספורט. התחום המסקרן בפסטיבל הוא הקולנוע. המנהל האמנותי, יהונתן אריך, מביא לאשדוד עשרה סרטים שיוצגו שם בבכורה. „סרטי הים התיכון" מתורכיה, יוגוסלוויה, איטליה, יוון, צרפת, ספרד וישראל כמובן.

הרשימה כוללת שני סרטים מספרד – „רק חצי שמיים" עם השחקנית אנג'לה מולינה (שיתכבן שתגיע לארץ) ו„ההקף", שהיה בין המועמדים לאוסקר בקטגוריית הסרט הזר; שני סרטים גם מיוון – „השנים שהפרידו בינינו" וה„מסע לקיתריה" של הבמאי תיאו אנג'לופולוס; מתורכיה – „אנה בלינדה" שזכה פרס בפסטיבל הסרטים באנטוליה ב־86'; מיוגוסלוויה – הסרט „צועניים"; מצרפת, שלושה סרטים – „רנה ומירבל" – סרטו של אריק רוהמר, „בלאנש ומרי" בבימויו של ז'אק רנאר עם מיו מיו וסנדרין בונר ו„זה אצלה בדם" עם מישל פיקולי, סרז' רג'יאני ודליים בינוש ועם שירים של רג'יאני, אזנאבור ודיוויד בואי.

לצדם שלושה סרטים ישנים. שני סרטים בכיכובו של השחקן הילד חהליפר – „הזמיר מסביליה" ו„הסוס הלבן" והסרט הישראלי „קזבלן".

בימי הפסטיבל – 26 עד ה־30 ביולי יופיעו עשרות זמרים, רקדנים ושחקנים מקומיים, ואורחים כמו אבי טולדנו, דורון מזר, מאיה קוביאנקה והזמר היווני ממאלום, להקות פולקלור מישראל וצרפת, יריד אמנויות, צביעה חופשית, שיט מפרשיות ועוד. ההפקה והארגון הם של עיריית אשדוד שהקציבה 140 אלף ש"ח לפרוייקט. מחיר כרטיס קולנוע בודד שישה ש"ח ומחיר מנוי על חמישה – 24 ש"ח.

★

גם העיר גבעתיים מצטרפת לחגיגות הקיץ בערים השונות. השנה, בפעם הראשונה, ייערך שם שבוע של חגיגות הנפתח היום. בין מופעי הבידור להקת „קטיפה שחורה" ואריק לביא. כדי לשעשע את תושבי העיר יהיו כמקום גם ליצנים, תיאטרון בובות, פנטומימאים, בזאר עבודות אומנות וסדנאות יצירה.

ורדה צימרמן

שרים את זונדהיים

הערב מתחילות הצגות ההרצה הראשונות של ההפקה החדשה „צד בצד – ערב משירי זונדהיים" בתיאטרון „החאן" הירושלמי. סטיבן זונדהיים נחשב על ידי רבים לגדול יוצרי המחזמר האמריקאי כיום ושיריו (מילים ומנגינות) עוסקים בעיקר בהווי התיאטרון, בחייהם של אמנים, בנישואין, גירושין, בגידות קטנות, אמביציות גדולות, געגועים ואכזבות, מתובלים במלאכת מחשבת בהומור עוקצני ושנון. זונדהיים התגלה לראשונה לפני כ־22 שנה כמחבר התמלילים ב„סיפור הפרברים" למוסיקה של ברנשטיין. מאז כתב והלחין מחזות זמר רבים. הראשון היה „משהו מצחיק קרה לי בדרך אל הפורום" ולאחר מכן „כל אחד יכול לשרוק", ה„הצפרדעים", „מוסיקת לילה זעירה", „סוויני טוד", „יום ראשון בפארק עם ג'ורג'" ואחרים. בימים אלה מוצג בהצלחה בברודווי מחזמר חדש לו „אל היער". זונדהיים זכה בפרסים יוקרתיים רבים גם עבור המוסיקה שחיבר לכמה סרטים, ביניהם „האדומים".

המופע המוקדש למבחר משיריו, שהוצג לראשונה בלונדון ב־1976 ושיועלה ב„חאן" בנוסח עברי של דן אלמגור, הוצג בזמנו שלוש שנים רצופות ב„ווסט אנד" ולאחר מכן גם בניו־יורק וברחבי ארה"ב.

בערב, האמור להיות, כדברי שיר הפתיחה – שמח ומבדח, עליז וקל, אופטימי ונעים, משעשע ומזעזע, לכל הקהל, לנוער ולזקנים בלי תסביכים, ישתתפו: שדי צוריאל, אלי גורנשטיין, גיל אלון ואלקי ג'יקובס נזית. ניהול מוסיקלי וליווי בפסנתר – רפי קדישזון. הבמאי – עמית גזית.

לחנים לטקסטים מספר שירה של אורנה אלשטיין „והזמן כמוצה נוגע" שנוצרו על־ידי שישה מלחינים ישראלים ישמעו במוזיאון תל אביב (26 ביולי) על־ידי קבוצת „מוסיקה נובה" וזמרות. המלחינים הם אבל ארליך, יעקב גלבוע, יוסי מר־חיים, אריק שפירא, יוסי פלס ודרור אלימלך.

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

09.00 עד־כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
09.05 שעת כושר.
09.15 20,000 מיל מתחת למים, קפטן נמו מנהל עיר תת־ימית, שבה אין לרע לשחיתות האנושית „אישור כניסה". ספינת ניצולים נקלעת לעיר מיוחדת זו ובסרט מתוארות הרפתקאות הקורות לעיר זו. ע"פ ספרו של ז'ול ורן.
10.05 פרפר נחמד „איכפת לי" – אורזה משתוקקת שיכתבו עליה בעתון. דודו נחלץ לעזרתה ומראה לה מודעה בעתון המכוונת גם אליה. זאת תעיד בפרפר נחמד.
10.35 חץ וקשת (פרק 11) „המתנחה" חיילאם סל. בנדודיו עם ידידו, סטפן, נתקל בחבורת שודדים שבראשם עומד אדם שקורא לעצמו חיילאם סל.
11.00 זה רק חיילאם (פרק 11) „בדיוק בזמן". ההרפתקה שבה „מסתבכים" חיילאם וחבריו קשורה בקניית כדורגל חדש. כמצד משיגים חיילאם וחבריו את הכסף הדרוש ובאיזו הרפתקה ישתתפו המעפה.
11.20 אנחנו ושכנינו: דפי טלטקסט על מושגים בסכסוך הערבי־ישראלי.
11.25 בעלי החיים המופלאים: מופע ראווה המציג בעלי חיים בעלי „תכונות אנושיות" או כאלה שיש להם קשרים מיוחדים עם בני־אדם.
12.10 טלפופ „להקת דייר סטרייטס", חברי להקת הרוק האנגלית מספרים על עצמם ועל להקתם ושרים משיריהם כמו: „סולטני הסווינג", „סוויסט ליך תבריכה", „עושים סרטים", „לאן את חושבת שאת הולכת" ועוד.
14.00 עד־כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
14.05 קסם מוסיקלי „גילברט וסאליוון בסטראטפורד", על שלושה מחזות־זמר של גילברט וסאליוון המועלים בסטראטפורד: „המיקאדו", „הגונדוליירים", ו„יולאנטה". הסרט מביא את החזרות הרבות, את אופן הכנת התלבשות והתפאורה, ריקודים וקטעים מתוך המחזות. בין המשתתפים הזמרת מורין פורסטר כמלכת הפיות ב„יולאנטה".
15.00 רחוב סומסום „מוישה נעלם". מוישה פוגש אדם בעל קסם מיוחד לגביו – אוסף פחי זבל. בעקבות הפגישה מוישה נעלם ודיירי הרחוב חרדים לשלומו.
15.30 שעת כושר.
15.40 שביל באמצע שביל בצד – שבילוויזיון מס' 3: לקט שירים מתוך תוכניות „שביל באמצע שביל בצד" ששודרו בשנה האחרונה. בתוכנית: „אהרת לא חיימו שיר" – חנן יובל, „אולי עוד פעם" – אילנית, „שיר הגליל" – ישראל סלע (ב)
15.50 מאתיים שכונות לרשות הדואר: דפי מידע טלטקסט.
16.00 הקוסם מארץ עוץ (פרק 22) „הבריחה מהעיר". פריקה והבריתה, רדפת הבעש, משתלטות על עיר הברקת. הדחליל ותבריו נאלצים להימלט ממנה. אמא ממבי מגיעה גם היא לעזר ומעמידה את כוחות הקסמים שלה לעזרת פפריקה – המלכה החדשה (כ).
16.25 כך היו היינו (פרק 21) „עוברים דירה", חלקה השני של הסידרה מתרחש בתחילת המאה ה־20. אנו מתוודעים למשפחה חדשה, משפחת אקרלי. „התגברת למר" בברלדר. משפחת אקרלי שוכרת דירה המשופצת בחידושי הטכניקה: מים זורמים וגאז למאור ולחימום. האב, אלברט, עובד במפעל דפוס והבן, הארי, מחפש עבודה כדי לעזור בפרנסת המשפחה.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 ליל השירות (דרמה אנגלית לילדים) לאחר מריבה בין שתי חבורות ילדים, שבה נפגע אחד מהם, הילדים הפגועים בורחים ומסתתרים בתוך סירה, בתקווה ששם לא ייתפסו (עברי־ערבי).
18.20 סרט הגששת.
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 רוצה פתרון – ענייני חברה, חינוך ורפואה. הנושא לדיון: „הורים ובית הספר". מורה מתלוננת על אדישותם (ולעתים על התנגדותם) של הורים ליצור קשר בינם לבין בית הספר, בטענה שאין להם זמן לדברים שאינם חיוניים (תרגום עברי).
18.45 חידושים והמצאות – על חידושי המדע ושכלוליו בטכנולוגיה, ברפואה, בחקלאות ועוד. בעולם: 1. טרקטור חדש, טרקטור מיוחד מייעל את העבודה בשדה ומקל על החקלאי; 2. תנועה קלה, כיסא מיוחד על גלגלים מאפשר לאדם שנשברה רגלו להתנועע בקלות יתרה. בישראל: שוחות בקרה לביוב – מהנדסים וטכנאים ישראלים הצליחו לפתח וליצור כלי קיבול גדולים של פלסטיק, שמשקלם קל, ואיכותם – מבחינת אטימות חלקות וקלות בהוצאת הכמיסות לצנרת – עולה על הקיים בבטון עד כה (תרגום עברי).
19.00 יומן השבוע (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 אלף – שם הפרק: „בלוז הנישואין", סוד שערוריותי, שאלף חושף מעברו, מביא אותו להחלטה להצטרף למנזר. שם גוזרים עליו שתיקה (עברי־ערבי).
20.30 בין הכיסאות – ענייני משפחה וחברה, בשידור ישיר.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 לקראת שידור.
21.50 שושלת (פרק תשעים ושלושה): סטיבן מעיד עדות מרשיעה נגד אלקסיס, והיא מנשלת אותו מן הירושה. בליק מוכר לדומיניק 40% ממניות דנוור־קריגנטון. ג'ף מנסה לשכוח את פאלון, אך בלא הצלחה. ניסיונותיה הנואשים של אלקסיס להוכיח את חפותה נכשלים (עברי־ערבי).
22.40 אביב בירושלים – יצירתו הנודעת של לודוויג ואן בטהובן „סונטות האביב" מושמעת בשלמותה בביצוע הכנר אייזק שטרן והפסנתרנית גיינה בכאואר, בהקלטה שנעשתה לפני 12 שנים במרכז המוסיקה בירושלים. לפני הקונצרט הם מלמדים שיעור ב„כיתת אומן" לתלמידים מצטיינים, בעת ביצוע היצירה, והשיחה ביניהם הם מעלים תפיסות שונות בהבנתה. התכנית משודרת במלאות 10 שנים למותו של במאי הטלוויזיה פול סלינגר. הוא שביים וערך את התכנית הזאת.
23.30 חופשי על הבר – שם הפרק: „בתו של המאמן". בתו האהובה של ארני „המאמן" עוצרת בבר כדי להציג את ארוסה – איש הלקלק וערום, שנוהג גסות בכולם. האב המבוהל מחפש דרך לפקוח את עיניה של בתו (עברי־ערבי).
23.55 פסוקו של יום; חדשות הלילה.

„אביב בירושלים", 22.40. במלאת 10 שנים למותו של במאי הטלוויזיה פול סלינגר משדרת הערב הטלוויזיה סרט בבימויו ובעריכתו שצולם לפני 12 שנה. יצירתו של בטהובן – „סונטות האביב" – מושמעת בשלמותה בביצוע הכנר אייזק שטרן והפסנתרנית גינה בכאואר, בהקלטה שנעשתה במרכז המוסיקה בירושלים. לפני הקונצרט הם מלמדים שיעור בכיתת אמן לתלמידים מצטיינים ובשיחה ביניהם הם מעלים תפיסות שונות בהבנתה של היצירה.

בחוץ שלו בתחירה בסירה. מככבים: קיית ברון, טון סילור, גזנה ואן גיסטם וניל סטיסי.
19.55 „פינת המטבחים – בישול ירקות במיקרוגל".
20.05 „בקרות זינוק", הפעם: תחרות האבקות בימן ותחרות „ביונה המוף יוקרתית, ביוהר, מיס אולימפיה", שנערכה בניו־יורק.
20.53 „מה נשדר מחר".
20.56 „לחזיסים חדישים" של: סטינג, ברנדה רוסל ואריק קלפטון.
21.30 „לחזיסים עבריים" של: קורין אלאל, שלמה גרוניך, עפרה חזה, מיקי גבריאלוב ונתור שוליים.

ערוץ 2

18.30 „מה נשדר הערב".
18.33 „הרפתקאות הדבורה מאיה", (פרק 12).
18.57 „רגע לפני..." על ספורט חדאית.
19.00 „דארל ברוסית", פרק חמישי: „האחרונה בערבות בראשית". חוקר הטבע הנודע גיראלד דארל ואשתו האאולוגית לי, עורכים מסע בערבות אוקראינה. במקום, אשר זכה לכינוי „לב אוקראינה", נמצא גן החיות המרהיב ביותר בברית המועצות והזוג דארל מאפשר לצופים הצצה אל חייתן של החיות האקזוטיות השוכנות במקום.
19.30 „חופשי הופשי" – פרק שנים עשר: „בפה", עלילותיהם של שני אנגות בריטים מרקע חברתי שונה הנבלים תופשה בספרד. בפרק זה אמי מקבלת חבילה חשודה ואילו דיוויד מנסה להרשים את לינדה

המזרח התיכונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 מעשיות משפחות (ערבית); 15.00 מלך השחקים (סידרה); 15.30 הבית המעופף (מצויירת); 16.00 סרט (ערבית); 18.00 משפחת ולטון (סידרה); 19.00 60 דקות (מגזין אקטואליה); 20.00 שנה בחיים (סידרה דרמטית); 21.00 סרט „אני מתוודה" עם מונטגומרי קליפט; 22.30 מעשיות משפחות (ערבית).

ירדנית

16.30 סרטים מצויירים (ער' 1); 17.05 תכנית ספורט (ער' 1); 18.05 רחוב קרט (בצרפתית); 18.30 כשרונות צעירים (צרפתית); 18.40 אלף (ער' 1); 19.00 חדשות בצרפתית; 19.00 נסיונות מדעיים (ער' 1); 19.15 לקט שירים בצרפתית; 19.30 חדשות בעברית; 20.30 שלם בקופה (קומדיה אמריקאית); 21.10 תבוא הודעה על סידרה דוקומנטרית חדשה; 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 המשווה (האקוויליזר) (סידרת מתח אמריקאית); 23.10 מגדלי פולטי (קומדיה אנגלית).

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – רספיגי: הצפרים; באך: קונצ'רטו בפה מז'ור לאבוב, כלי־קשת וקונטינואו; מוצרט: מוטט ק. 165 „חללו ורננו"; ובר: קסץ קונצ'רטי בפה מינור לפסנתר ולתזמורת; ביזה: סימפוניה בדו מז'ור.
09.00 קונצרט בוקר – אסקר: סימפונית קונצרטית לצ'לו ולתזמורת; שומאן: חמישייה לפסנתר ולכלי־קשת; דבוז'ק: מארקות אופ. 56; שוברט: סונאטה בלה מינור לארפג'ונה ולפסנתר; באך: קוודליבט, ל־רביעיית קולות; טרטיני: קונצ'רטו במי מינור לכנור ולכלי־קשת; מוצרט: סרנאדה ברה מז'ור „קרן הדואר".
11.57 פינת השיר – משירי דן ערמון.
12.00 אמנים ואוצרות – מחסנית הנספים של ...; באך: ... מינור, ר.ו.ב. 542; מנדלסון: סונטה בדו מינור, אופוס 65/2; בריחיום: פרלוד (1966); גלברון: אינטראודו ופסקאליה (1982); ליסט: „בכו, יגון, קינה ונהי".
13.05 בהאזנה נינוחה – שומאן: מחולות בני דוד; סזאר פרנק: סונטה לצ'לו ולפסנתר; (במקור, לכנור) פולנק: קונצ'רטו לצמבלו ולתזמורת; ברבר: אדאג'ו לכלי־קשת; שופן: פנטסיה בפה־מינור.
15.00 החידון המוסיקלי (ש.ח.).
16.00 מוסיקה ליום ראשון – ויואלדי: אינטרדה וגלוריה; פרגולזי: סלבה רגינה; רחמנינוב: תפילת ערבית.
18.00 מוסיקה כאן ועכשיו.
19.00 מוסיקה קלאסית קלת.
20.05 אינטרלודיה.
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי – מקהלת הסולנים הנורבגית בקונצרט א־קאפלה, בניצוחו של קנוט נישטס (הוקלט במוזיאון ישראל 25.6.88) – שומאן: שני שירים למקהלת א־קאפלה כפולה מתוך אופוס 141; „ביטחון", „קמיעים"; אדוארד גריג: „דונה נוביס פאצם" (תן לנו שלום"); קנוט נישטס: „שירי ושישי מתוך „ישעיה"; קנוט נישטס: „אחזה מאריה", לכנור ולמקהלה, אופוס 110 (פ. כריסטיאן סקאלסטאד, כנור); אהרון קופלנד: „בראשית", פרקים א' ו־ב', 1–7 (ג. רנדאלן, מצו־סופרן); אויסטין סומרפלדט: „הקשת הבלתי נראית", לקריין ולמקהלה; פאר היורט אלברטסן: „עת אביב"; אלפרד יאנסון: „אמא אדמה קטנטונת", לבריטון ולמקהלה; א. סומרפלדט: „הגבעה"; אווינד גרובן: „נער צועני"; אדוארד גריג „האביב האחרון".
22.30 מן המקורות – קינות לט' באב (א).
23.30 מחזורי יצירות – ברטוק: קונצ'רטי; סיבליוס: פואמות סימפוניות.

רשת א'

06.16 שירים לימי בין־המצרים.
15.30 האוניברסיטה הפתוחה – שידורים לימי התופשה „מרתבא", ערבית מדוברת שיעור מס' 11.
16.05 רדיו־עשרה: מגזין נוער, כתבי נוער מדווחים על המתרחש בחיי הנוער.
17.05 צבעי הקשת „שירים ממזרח, ממערב וגם משלנו".
22.05 תבוח תוך – תכנית על הקשר בין הורים לילדיהם עם ד"ר עמירם רביב, פסיכולוג חינוכי קליני והנושא: „גבולות ומשמעת בתופשה הגדולה".

רשת ב'

06.00 הבוקר ...
07.00 שיר בבוקר בבוקר.
08.05 סוף לשלום.
18.06 בעין: בוחנת, שאלות וסוגיות במחלוקת.
19.35 עם ישראל – עניינים יהודיים בעולם.
20.05 אזור בשבחון – פזמונים ופרקי חזנות ספרדיים.
22.05 לתאוה בחלום – מהרוצה שירים.
23.05 בינינו לבין עצמנו – שיחות עם מאזינים בשידור חי.

רשת ג'

08.05 מצוואים תמהרותיים – נעימות מפרוסמות.
19.05 מצעד הפזמונים הלועזיים.
22.05 אדום עתיק – שירים שלא נס ליחם.
23.05 מטביב להצות – שירים ללילה חם.

גלי צה"ל

16.05 לקריאת גיוס – שאלות ותשובות למתגייסים לצה"ל עם מפקד חיל האוויר האלוף אביהו בן־נון.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
18.45 חמש עשרה קסטות.

צה"ל 1

19.05 שירים מכאן – שירים עבריים.
19.57 הודעות לחיילים.
20.05 כוכב הערב, אלון אולארצ'יק.
21.30 אוניברסיטה משודרת – מדע הגופים בעידן האיידס – גנוף הכשל החיסוני הנרכש.

צה"ל 2

19.05 הרדיו הישן.
20.05 צד–8.
21.57 הודעות לחיילים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הרג האת.

חוזרים לשעות טובה – דבר

סרטים

תל־אביב

אסתר: רמבו III 2.30, 5.00, 7.30, 9.45
אורלי: הרמה 6.00, 9.15
בית ליסין: מתנר פייטן – טעם החיים 23.15
בקולנוע: סידרות 5.00, 7.15, 9.45
גורדון: מקום ליד הים 5.00, 7.30, 9.45
גת: ביטל ג'וס 5, 7.30, 9.45
דיזנגוף 1: הקיץ של אביה 7.30, 9.50, 5.00, 3.00, 1.00, 11.00
דיזנגוף 2: קפה בגדד 9.50, 7.30, 5, 3, 1, 11
דיזנגוף 3: תשוקת באפריקה 7.30, 9.50
ז'אן דה פלורט 3.00, 11
מאוזן 1.00, 5.00
דקל: משודרים חדשות 7.10, 9.45
דייויבאק: סלסה 10, 8, 24 סקס
זהר: סלסה 9.45, 7.30, 5 סלסה 11
הסינמטק: 6 הקוסם מארץ עוץ, 8 עולם חדש, 10 מר דירים והלך העירה קולנוע (בית ציוני אמריקה) לול 11.30, 9.30, 7.30, 5.30
חן 1: המשימה מיאמי 7.45, 9.55
ספר הג'ונגל 5, 3, 12.30, 10.30
חן 2: שלושה גברים ותינוקת 7.40, 9.55
המשימה מיאמי 5.15 בבכר 3.00, 12.30, 10.30
חן 3: נערים בהשאלה
5, 7.40, 9.55
מרי פופינס 3, 12.40, 10.30
חן 4: ספר הג'ונגל (אנגלית) 7.35, 9.45, דמבו הפיל המעופף 5.00, 3.00, 12.30, 10.30
חן 5: הקיסר האחרון 6.30, 9.30
הרפתקאות הציפמנק מסביב לעולם 10.30, 12.30, 3.00, 5.00
לב 1: אוהבנו כל כך 12.40, 2.35, 5, 7.15, 9.45
אל עצמי 8, 5, 3, 11
לב 2: החבר של החברה שלי 7.45, 9.55, 11.30, 2.00, 4.10, 6.00
לב 3: הנסיכה הקסומה 10, 6, 3.45, 2, 11.30
לב 4: חופשה בבבר 9.50, 7.30, 12
לימור: מחליפים עורבים 7.45, 9.45, 5.30
מוגרבי: סגור
מוזיאון: עינים שחורות 7, 9.30
מקסים: מלך הסלים 7.15, 9.30
סיון (לשעבר אלנבי):
סינמה 1: ביג 9.40, 7.30
סמילת 1: שם המשחק 5, 7.30, 9.45
שלגיה 10.30, 12.30
סמילת 2: מוכת ירח 7.45, 9.45
בילבי 5, 10.30, 12.30
סמילת 3: יתומים 5, 7.45, 9.45
עבודה בעיניים 10.30, 12.30
פאר: הינשוף 5.00, 7.30, 9.30
פריז: לייבר איב 12, 2, 4, 7.15, 9.30
23.30 בולשט
צפון: עולם נפרד 5.00, 7.30, 9.50
שחף: הקולות הבלתי נסבלת של הקיום 5.45, 9.15
המוזו – רמת־אביב: בלייד ראנר 9.40, 7.30
תכלת: הכל באשמת בן עדן 9.45, 7.30, 5
תל־אביב: קרוקודייל דנדי II 9.45, 7.30, 5.00

ירושלים

אדיסון: קרוקודייל דנדי II 9.15, 7.15, 4.30
אורגע: ביטל ג'וס 9.15, 7.15, 4.30
10.30 בבקר הפנימיה
אורין 1: מקום ליד הים 4.30, 7.30, 9.30
23.15 הזבוב
אור 2: החבר של החברה שלי 4.30, 7.30, 9.30
אור 3: מלך הסלים 9.15, 7.15, 4.30
10.30, 23.15 סיפורה של אגנס
אור 4: שהרות נרשנת 9.15, 7.15, 4.30
אור 5: לילה מסוחרר 9.15, 7.15, 4.30
בית אגרון:
6 לילה של יום מטרף
7.30 קן הקיקה 22 נרדפי הזוג
אורגיל: בלייד ראנר 9.15
ספר הג'ונגל (עברית) 4.30, 6.30, 10.30
אימפריה 1: לול 23.30, 9.30, 7.15
אימפריה 2: הינשוף 9.45, 7.45 אל עצמי 6, 4, 11
אימפריה 3: הפתיחה בקרוב
אימפריה 4: הפתיחה בקרוב
שכנתן של צבר
כפרה: הקולות הבלתי נסבלת של הקיום 5.15, 8.30
מישמלה: אהבנו כל כך 9.15, 7.00
סמדר: חשוד 9.15, 7.00
עדן: סלסה 9.15, 7.15, 4.30
רון: רמבו III 9.30, 7.15, 4.30
בשעה 10.30 בבוקר קרופה קיד II
תיאטרון ירושלים: הקיץ של אביה 5, 7, 9.30
בלוז לחופש הגדול 9.30, 7

חיפה

אורה: הקיץ של אביה 9.15, 7, 4.30
אורלי: עינים שחורות 9, 6.30
אמפיתיאטרון: סגור
ארמון: סגור
חן: המשימה מיאמי 9.15, 7, 4
עצמון 1: סלסה 9.15, 7, 4.30
עצמון 2: הקולות הבלתי נסבלת של הקיום 8.30, מלך הסלים 6.50, 4.30
פאר: רמבו III 9.15, 7.00, 4.30
קריזאורה: לול 9.15, 7.15, 5
רב גת 1: ביטל ג'וס 9.15, 7
ספר הג'ונגל 5, 11
רב גת 2: נערים בהשאלה 9.15, 7.00
דמבו הפיל המעופף 5, 11
רב אור 1: משודרים חדשות 9.15, 6.30 בבכר 4.30, 11
רב אור 2: שלושה גברים ותינוקת 9.15, 7
רב אור 3: חופשה בבכר 9.15, 7
דובני כלפת לי 4.30, 11
רון: קרוקודייל דנדי II 9.15, 7.00, 4.30
11 שלגיה ושבעת הגמדים
שביט: בשם הקם 9.15, 7
יפיופ של החמא 23.30

קריות חיפה

...: רמבו III 9.30, 7.15
כביר: המשימה מיאמי 9.15, 7
ספר הג'ונגל 5
אורות: סלסה 9.30, 7.15
בית העם: הקיסר האחרון 8
היכל: מלך הסלים 9.15, 7
...: קרוקודייל דנדי II 9.15, 7, 5

אשדוד

...: קרוקודייל דנדי II 9.30, 7.30
אורות: רמבו III 9.30, 7.30

אשקלון

אסתר: סלסה 9.30, 7.30
...: התשעים בבדד 9.30, 7.30

רוזל: משודרים חדשות 9.30, 7.30

באר־שבע

קן: קרוקודייל דנדי II 9.30, 7.15, 5

הרצליה ■ רמת השרון

היכל: סגור
מלון דניאל: יתומים 9.30, 7
כוכב: 5, 11 בעקבות החרב הקסומה
7.15 אי אפשר לקנות אהבה
9.35 שאלה של שפיות

עפולה

כמתיאטרון: רמבו III 9.00

חולון ■ בת־ים

אורנים: מלך הסלים 9.30, 7.30
ארמון: לול 9.30, 7.30, 23.30
מגדל: רמבו III 9.30, 7.30
עצמאות: קרוקודייל דנדי II 9.30, 7.15, 5
סביוני: קרוקודייל דנדי II 9.30, 7.15, 5.00
מתנסים קרית שרת: סגור
רינה: סלסה 9.30, 7.30

חדרה

הדרה: הקיסר האחרון 9.00, 6

טבריה

יד שמריהו: הינשוף 9.30

כפר־סבא ■ רעננה

עתל: סלסה 9.30, 7.15
הכלב בעל לב הזהב 5.15, 11
תף: קרוקודייל דנדי II 9.15, 7.15
אורות: סגור

לוד ■ רמלה

אודלה: סגור
אורן: סלסה 9.30, 7.30
כנה זוהר: המשימה מיאמי 9.30, 7.30

נהריה ■ עכו

הוד: חשוד 9.15, 7.15
רוך: סגור
אמפיתיאטרון: סגור

נתניה

אסתר: סלסה 9.15, 7, 5
דדה: לול 9.30, 7.00
סמדר: 5, 11 ספר הג'ונגל, 9.30, 7.00
משודרים חדשות
שרון: הקיץ של אביה 10, 8, 6
4.30, 11 אל עצמי

קרית אונו

מתנסים: סגור

פתח־תקוה

היכל 1: קרוקודייל דנדי II 9.30, 7.15, 4
בילבי 4, 12.30, 10.30
היכל 2: סלסה 9.45, 7.45, 6, 12.30, 10.30
היכל 3: הקיץ של אביה 9.45, 7.45, 6.00
מלך הסלים 6, 4, 12.30, 10.30
שלום: לול 9.30, 7.30

ראשל"צ ■ רחובות

בית העם: מקום ליד הים 8.30
הדר: סלסה 9.15, 7.15
חן: קרוקודייל דנדי II 9.30, 7.15
המבולים הקסנים 5.00
ג.ג. רון 1: קרוקודייל דנדי II 9.30, 7.45
מלך הסלים 6, 4, 12.30, 10.30
ג.ג. רון 2: סלסה 9.45, 7.45, 6, 4, 12.30
נגנה: הקיץ של אביה 9.30, 7.15
ראשון: רמבו III 9.30, 7.15

קרית שמונה

שביט: חשוד 9.15

רמת־גן וגבעתיים

אלמוגים: רמבו III 9.40, 7.30
ספר הג'ונגל (עברית) 5.30, 4
ארמון: סגור
לילי: הקולות הבלתי נסבלת של הקיום 9.00, 6.00
הדר: קרוקודייל דנדי II 9.30, 7.15
רב גן 1: המשימה מיאמי 9.50, 7.30
ספר הג'ונגל (עברית) 5.00, 2.30, 12.30, 10.30
רב גן 2: ביטל ג'וס 9.50, 7.30
הרפתקאות הציפמנק מסביב לעולם 5.00, 2.30, 12.30, 10.30
רב גן 3: שלושה גברים ותינוקת 9.50, 7.25
אלדין והמנורה הקסומה 5.00, 2.30, 12.30, 10.30
רב גן 4: הקיץ של אביה 9.30, 7.30, 5
דובני כלפת לי בארץ השלמות 3.30, 12.30, 10.30